

Von Herrn Cristophen von Cöpenhagen Bischof zu Dänemarck  
 In Namen der Ehre: Ist aber ist der Herr Dr.  
 J. Zsamboky bawelch. weil sich die sachen also  
 beschick der beiden sachen lassen. Das er sich mit  
 Johann Simon marsen, und seinen bawelch  
 selbst trübsellich abwarten wolle.

H:  
 3 Junij 1577

concordam sine  
 J. Zsamboky

*Zsamboky Johannes 1577*

Zsamboky János autográf levele



XIV. századi kódex

# A Hereditas Antikvárium 9. aukciója



Az árverést vezeti:  
Mélykuti Beatrix



Kiállítás / On view:  
2023. november 20 - 30.  
hétköznap 11.00 - 17.00 óráig  
1052 Budapest, Vitkovics Mihály utca 12.



Árverés / Sale:  
2023. december 1-én pénteken 17.00 órától.



Helyszín / Venue:  
Festetics Palota  
(Andrássy Egyetem)  
1088 Budapest, Pollack Mihály tér 3.

Online: [www.axioart.com](http://www.axioart.com)

---

1052 Budapest, Vitkovics Mihály utca 12.  
Telefon: +36 30 442 1386  
E-mail: [info@hereditasantikvarium.hu](mailto:info@hereditasantikvarium.hu)  
[www.hereditasantikvarium.hu](http://www.hereditasantikvarium.hu)

Vos Dominus et ...

Ludovicus Dei Gra. Rex Hungarie et bohemie etc: ...

Ludovicus Rex in arm ...



Vos Mathias dei gratia Hungarie Bohemae etc: Rex etc: ...

Mohacs elotti okleveleink

# Árverési feltételek

1. A Hereditas Antikvárium mint Aukciósház az árverést a tételek tulajdonosainak megbízásából mint kereskedelmi megbízott szervezi, rendezi és vezeti.

2. A tételek a katalógusban szereplő sorrendben kerülnek kikiáltásra úgy, hogy az árverésvezető a sorra kerülő tétel katalógusszámát, valamint kikiáltási árát előszóban kihirdeti, amire a licitálók tárcsájuk felemelésével teszik meg ajánlatukat. A tétel vételi jogát leütéssel az a vevő szerzi meg, aki a legnagyobb ajánlatot teszi, kivéve, ha a tétellel kapcsolatban az Építési és Közlekedési Minisztérium Műtárgyfelügyeleti Hatósági Főosztálya, illetve az országos gyűjtőkörrel rendelkező közgyűjtemények valamelyike érvényesíti elővásárlási jogát.

3. A vételár a tárgy leütési ára plusz 15% árverési jutalék. A vevő a leütést követően a vételár legalább 20%-át köteles az Aukciósház részére készpénzben vagy hitelkártyával – foglalóként – megfizetni, amely követelésre az elévülés általános szabályai az irányadók.

4. Az Aukciósház biztosítja annak lehetőségét, hogy a vevő a foglalót meghaladó vételár részét az árverés időpontjától számított 14 napon belül egyenlítsse ki. A vevő a tárgyat csak akkor veheti át, ha a teljes vételárat kiegyenlítette. A vételárba a foglaló összege – határidőn belüli teljesítés esetén – beleszámít. Amennyiben megadott határidőig a vevő a tétel átvételére nem jelentkezik, az Aukciósház egyösszegű tárolási díjat számít fel, amely mértéke az át nem vett tételek leütési árának 20%-a. Az Aukciósház fenntartja továbbá magának a jogot, hogy 1 hónapon túli késedelmes átvétel esetén a vevő ajánlatát érvénytelennek tekintse és a foglaló összegét megtartsa.

5. Amennyiben a már leütött tétel vásárlójának személye pontosan nem állapítható meg, az árverésvezető jogosult a telt újra árverésre bocsátani.

6. Tilos mindenféle összebeszélés, amely arra irányul, hogy harmadik személyeket a piaci árat lényegesen meghaladó vételár kínálatára rávegyen, és így megkárosítson.

7. Az árverés előtti kiállításon minden tétel megtekinthető. A katalógusban szereplő leírások és illusztrációk kizárólag azonosításul és tájékoztatásul szolgálnak, így a vevőknek saját maguknak kell az árverést megelőzően meggyőződniük az árverési tételek állapotáról és arról, hogy az megfelel-e a katalógusban leírtaknak. A tételek szavatosság nélkül, minden hibájukkal és hiányosságukkal együtt abban az állapotban kerülnek eladásra, amelyben az árverés idején vannak.

8. Az eladásra kerülő tételek a kikiáltási ár alatt nem vásárolhatók meg. A vevő által tett ajánlatért, illetve a leütési árért az Aukciósház semmiféle felelősséget nem vállal, és nem kötelezhető, hogy nevezett tételt ugyanezen áron egy későbbi időpontban újra árverésre ajánlja vagy forgalomba hozza.

9. A védett tételek – melyek sorszáma legkésőbb az aukció megkezdésekor kihirdetésre kerül – nem hagyhatják el az országot, valamint a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény vonatkozó rendelkezései alapján az Aukciósház közölni tartozik a tételek tulajdonosainak adatait az Építési és Közlekedési Minisztérium Műtárgyfelügyeleti Hatósági Főosztályával, amelyeket nyilvántartásba vesznek. A későbbi értékesítési szándék a Műtárgyfelügyeleti Hatóságnak kötelezően bejelentendő.

10. Amennyiben a vevő személyesen nem kíván részt venni az árverésen, vételi megbízást adhat, telefonos licitálási lehetőséget választhat, illetve használhatja a [www.axioart.com](http://www.axioart.com) online felületét is. Az adott megbízás alapján az Aukciósház – a megbízó ajánlatának megfelelően – hivatalból árverezhet. Vételi megbízást adni, illetve telefonos licitre jelentkezni személyesen, telefonon (+36 20 343 3282), írásban (postai úton az 1052 Budapest, Vitkovics Mihály utca 12., e-mailben az [info@hereditasantikvarium.hu](mailto:info@hereditasantikvarium.hu) címen) lehet. Közgyűjtemények vételi megbízásait hivatalos formában előleg nélkül elfogadjuk, magánszemélyek által adott megbízások esetén azok elfogadásához 100 000,- Ft összeghatár felett az Aukciósház kérheti a megbízási összeg 20%-ának, mint előlegnek a befizetését. Sikertelen megbízás esetén az árverés után az előleg teljes összegét visszakapja a megbízó. Amennyiben a megbízás sikeres, az előleg foglalónak tekintendő.

11. Az árverés végén az el nem kelt tételek újraárverezését lehet kérni.

12. Jelen megállapodásban nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény rendelkezései az irányadók, valamint vitás kérdés esetén a felek az Aukciósház székhelye szerinti általános hatáskörű bíróságok kizárólagos illetékességét kötik ki.

Budapest, 2023.

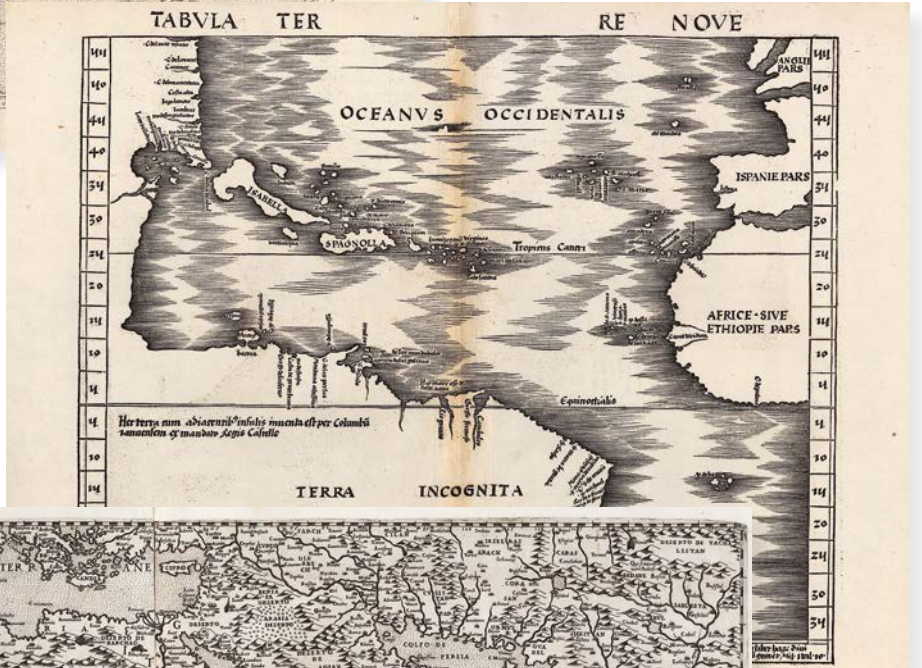
Hereditas Antikvárium



Magyar  
Antikváriusok  
Egyesülete



ILAB  
INTERNATIONAL LEAGUE OF  
ANTIQUARIAN BOOKSELLERS



*Térképritkaságaink*

# Conditions of sale

1. Hereditas Antiquarium as Auction House organises, handles and conducts the auction on behalf of the vendors and acts as a commercial agent.

2. The lots called up are presented in succession as in the catalogue. The auctioneer announces the catalogue number and the lot's starting price, and buyers indicate their wish to bid by raising their cards. The buyer offering the highest bid shall win the lot at the hammer price, except for protected lots, when the Ministry of Construction and Transport's Inspectorate of Cultural Goods or one of the national public collections has priority to purchase the lot at the hammer price.

3. The purchase price includes the hammer price and the 15% auction fee. The buyer shall pay the purchase price's 20% – as a deposit – in cash or by card immediately after the auction.

4. The Auction House allows a 14-day grace period to pay the balance between the deposit and the full purchase price. The deposit amount will be included in the purchase price if the said timeline has been observed. If not picked up until the grace period's end, a storage fee will be charged, which is 20% of the hammer price. The buyer can only take possession of the item if the total purchase price has been paid. The Auction House reserves the right to consider the buyer's bid null and void and keep the deposit if the buyer fails to take over the item within one month.

5. The bid item may not be reauctioned unless the buyer's identity is impossible to establish.

6. Neither the seller nor any third party on the seller's behalf may bid in order to reach an unreasonably high price and thus inflict loss on any other party.

7. All the lots are exhibited for inspection prior to the auction. The descriptions and illustrations in the catalogue are only for identification. The Auction House provides additional photos via email upon request. Each bidder is responsible for inspecting the condition of the lots prior to the auction and deciding if it is in accordance with the description in the catalogue. All the lots are sold without a warranty with all the imperfections they may have at the time of the auction.

8. The items auctioned may not be sold under the starting price in the catalogue. The Auction House will not bear any liability regarding the bid or the purchase price paid and may not be compelled to reoffer the same item or market it at any time at the same price.

9. No protected item may be taken abroad (their numbers shall be made public by the beginning of the auction), and the Auction House will register their owners at the Ministry of Construction and Transport's Inspectorate of Cultural Goods, according to the Act on the Protection of Cultural Goods (LXIV/2001). Owners are expected to report any intention to sell the protected item.

10. In case of the buyer's absence, the buyer can either place an absentee bid, choose to bid on the phone, or use the online platform of [www.axioart.com](http://www.axioart.com). Based on a given absentee bid, the Auction House will bid on behalf of the buyer. You may submit bids or apply for phone bidding either personally in the Hereditas Antiquarium, on the phone (+36 20 343 3282) or in written form (by post to H-1052 Budapest, Vitkovics Mihály utca 12. or via email at [info@hereditasantikvarium.hu](mailto:info@hereditasantikvarium.hu)). Museums and libraries may submit their bids officially without an advance payment. From all other buyers – above 100,000 HUF – the Auction House may require such a fee (20% of the offer). In case of an unsuccessful bid, the advance payment will be returned to the buyer in full after the auction. In case of a successful bid, the amount will be regarded as a deposit.

11. Unsold items may be reauctioned after the auction upon request.

12. The Civil Code (V/2013) shall govern any matter unregulated in the present Conditions of Sale. Should any dispute arise, the parties accept the competence of the district court, determined by the location of the Auction House.

Budapest, 2023  
Hereditas Antiquarium



Magyar  
Antikváriusok  
Egyesülete



ILAB  
INTERNATIONAL LEAGUE OF  
ANTICVORIAN BOOKSELLERS

## TARTALOMJEGYZÉK

ANDRÁSSY GYULA GRÓF 1823-2023.....	1-4. TÉTEL
BIBLIAKIADÁSOK / BIBLE EDITIONS.....	10-11. TÉTEL
BIBLIOPIL KIADÁSOK / BIBLIOPHIL EDITIONS.....	12-13. TÉTEL
BOTANIKA / BOTANY.....	17-21. TÉTEL
ERDÉLY / TRANSYLVANIA.....	28-34. TÉTEL
1848-1849.....	35-40. TÉTEL
FELVILÁGOSODÁS, NYELVÚJÍTÁS /	
ENLIGHTENMENT, LANGUAGE RENEWAL.....	41-48. TÉTEL
FÉNYKÉPEK / PHOTOS.....	49-50. TÉTEL
FOLYÓIRATOK / PERIODICALS.....	51-52. TÉTEL
FÜRDŐK / BALNEOLOGY.....	53-61. TÉTEL
HUNGARICA XVII-XVIII. SZÁZAD /	
HUNGARICA FROM THE 17-18TH CENTURIES.....	67-70. TÉTEL
JOGTÖRTÉNET / LAW.....	72-73. TÉTEL
KÉZIRATOK / MANUSCRIPTS.....	75-86. TÉTEL
KÓDEX / CODEX.....	87. TÉTEL
KOSSUTH-EMIGRÁCIÓ / KOSSUTH EMIGRATION.....	88-90. TÉTEL
KÜLÖNLEGES AJÁNLÁSOK / SPECIAL DEDICATIONS.....	93-95. TÉTEL
METSZET, LÁTKÉP / VIEWS, ENGRAVINGS.....	102-103. TÉTEL
OKLEVELEK / DOCUMENTS.....	107-114. TÉTEL
ORVOSTÖRTÉNET / MEDICINE.....	116-119. TÉTEL
PÁPAI PÁRIZ FERENC /	
WORKS OF FERENC PÁPAI PÁRIZ.....	122-125. TÉTEL
PETŐFI SÁNDOR 1823-2023.....	128-129. TÉTEL
REFORMKOR / HUNGARIAN REFORM ERA.....	131-132. TÉTEL
RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁR /	
HUNGARICA 17TH CENTURY.....	133-141. TÉTEL
SZÉCHENYI ISTVÁN GRÓF ÉS KORA /	
COUNT ISTVÁN SZÉCHENYI.....	144-149. TÉTEL
TÉRKÉPEK, ATLASZOK / MAPS, ATLASES.....	153-169. TÉTEL
TERMÉSZETTUDOMÁNY / NATURAL SCIENCES.....	170-192. TÉTEL
XVI. SZÁZADI NYOMTATVÁNYOK /	
16TH-CENTURY EDITIONS.....	193-194. TÉTEL
TOKAJ.....	195-196. TÉTEL
UTAZÁS / TRAVEL.....	197. TÉTEL

## *Andrássy Gyula gróf 1823-2023*

### 1. GRÓF ANDRÁSSY GYULA POLITIKUS, KORÁBBI MINISZTERELNÖK ÁLLÓALAKOS KÉPE.

A felvétel 1885-ben készült, feltehetően egy budapesti műteremben.

Mérete 160 x 100 mm. Fekete keretben, ennek alsó részét levágták.

Photo of Count Gyula Andrássy, politician.

40 000,-

### 2. GRÓF ANDRÁSSY GYULA POLITIKUS, KÉSŐBBI MINISZTERELNÖK ÁLLÓALAKOS KÉPE.

Andrássy eddig ismeretlen és feltehetően legkorábbi fényképe (az eddig dokumentált legrégebbieket Simonyi Antal készítette Pesten 1861-ben). A fotográfust nem ismerjük, de a karton és a kép papírja, az albumin tónusa, valamint a puritán környezet alapján esetleg Mayer & Pierson párizsi műtermében születhetett.

Mérete: 95 x 65 mm.

Photo of Count Gyula Andrássy, politician.

200 000,-

### 3. FÉNYKÉPGYŰJTEMÉNY A KIEGYZÉS UTÁN FELÁLLT MAGYAR KORMÁNY TAGJAIRÓL.

Vizitkártya méretű albuminfotók.

1. Gróf Andrássy Gyula miniszterelnök.

Borsos és Doctor pesti műtermében készült a megalakuláskor. Mérete: 100 x 60 mm.

2. Bárá Wenckheim Béla belügyminiszter.

Borsos és Doctor pesti műtermében készült a megalakuláskor. Mérete: 105 x 60 mm.

3. Gróf Festetics György király személye körüli miniszter.

Borsos és Doctor pesti műhelyében készült a megalakuláskor. Mérete: 105 x 60 mm.

4. Gróf Mikó Imre közmunka- és közlekedésügyi miniszter.

Borsos és Doctor pesti műtermében készült a megalakuláskor. Mérete: 105 x 60 mm.

5. Horvát Boldizsár igazságügyi miniszter.

Borsos és Doctor pesti műhelyében készült a megalakuláskor. Mérete: 105 x 60 mm.

6. Gorove István földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter.

Borsos és Doctor pesti műtermében készült a megalakuláskor. Mérete: 105 x 60 mm.

7. Bárá Eötvös József vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Heller József budai műtermében készült 1870 körül. Mérete: 105 x 60 mm.

8. Gróf Lónyay Menyhért pénzügyminiszter.

Mayer György pesti műhelyében készült 1860 körül. Mérete: 100 x 60 mm.

+1 Bedekovich Kálmán a horvát-magyar kiegyezés után horvát-szlavón-dalmát tárca nélküli miniszter.

Borsos József pesti műhelyében készült 1870 körül. Mérete: 105 x 60 mm.

Photo collection related to the Andrássy government.

250 000,-



*1., 3., 2. tétel*



#### 4. AZ ANDRÁSSY-KORMÁNNYAL KAPCSOLATOS GYŰJTEMÉNY.

A történelmi és művelődéstörténeti szempontból is páratlan kollekció a kormány minden tagjától egy-egy saját kézjeggyel ellátott – egy kivétellel az adott személy hivatali idejéből származó – dokumentumot és egy, a kormány megalakulásakor készült, nagyméretű, fametszetű csoportképet tartalmaz. Az okiratok leírását az alábbi pontok tartalmazzák.

##### **Andrássy Gyula gróf (1823-1890) miniszterelnök**

Csengery Imre honvédelmi minisztériumi második osztályú tanácsossá való kinevezésének felterjesztése az uralkodó saját kezűleg aláírt jóváhagyó ellenjegyzésével.

3 beírt oldal. Kelt: Buda, 1869. X. 16.

Andrássy már a reformkor idején politikai szerepet vállalt (Széchenyi is felfigyelt tehetségére). A szabadságharc alatt Zemplén vármegye főispánja volt, majd Görgei segédtsízként az ezredesi rangig jutott. A Szemere-kormánytól diplomáciai megbízatást kapott. Előbb a török udvart próbálta rábírní egy oroszok elleni fellépésre, majd Párizsban és Londonban is tárgyalt. A bukás után távollétében halálra ítélték, ezért kapta a párizsi hölgyektől a „le beau pendu” (szép akasztott) ragadványnevet. Az enyhülést követően 1858 elején tért haza, és Deák híveként aktívan bekapcsolódott a politikai életbe. Zempléni követként részt vett már az 1861-es országgyűlésen is, 1865-től a képviselőház egyik alelnöke volt. A kiegyezést előkészítő tárgyalásokban jelentős szerepet kapott, alelnöke volt az ún. hatvanhetes országgyűlési bizottságnak, amelynek feladata a kiegyezés szövegezése volt. Rátermettsége és tehetsége miatt a magyar politikai közélet osztatlan egyetértésével találkozott Deák Ferenc azon javaslata, hogy az uralkodó őt bízta meg kormányalakítással.

##### **Festetics György gróf (1815-1883) a király személye körüli miniszter**

A miniszterelnöknek címzett iratban tájékoztatja a címzettet, hogy az uralkodó elfogadta azon felvetését, miszerint a betöltetlen hivatali állásoknál részesítsék előnyben a leszerelt katonákat.

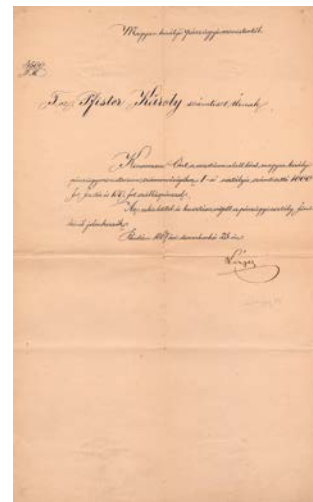
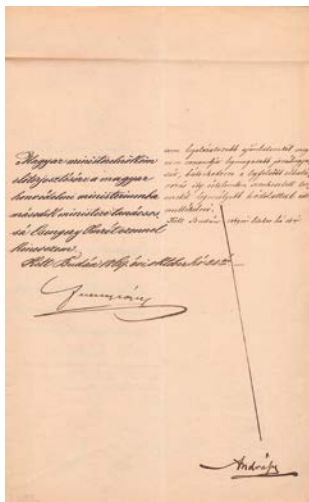
Fejléces levélpapíron. Kelt: Bécs, 1867. IV. 9.

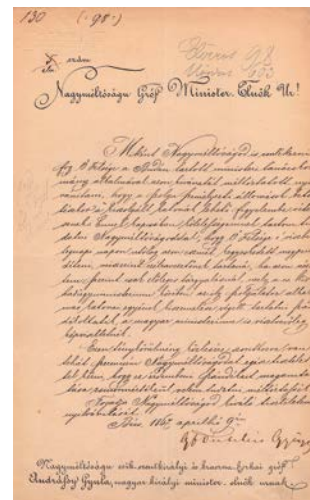
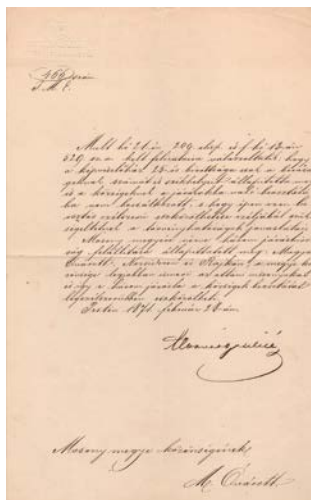
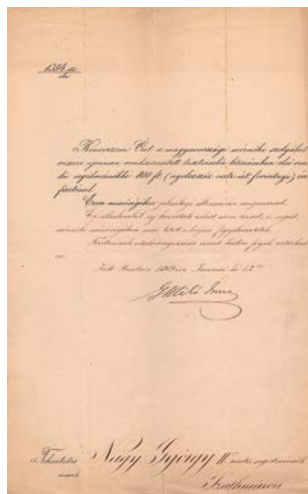
Festetics György gróf fiatalon katonai pályára lépett, 1849-ben szerelt le alezredesi rangban. Sem a reformkor, sem a szabadságharc idején nem vett részt a politikai életben, a birtokán létrehozott mintagazdaságot fejlesztette. 1860-tól Vas vármegye főispáni helytartója, az 1861-es országgyűlésen pedig főrendiházi tag volt (1862-ben ő építtette az árveréseinknek is otthont adó palotát Pesten). Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnökeként 1865-ben ő köszöntötte Ferenc Józsefet egy gazdasági kiállításon. Később zalai főispán és az akadémia igazgatósági tagja lett. Az uralkodóház iránti lojalitása és politikai előléte tette alkalmassá a bizalmi posztra. Székhelye természetesen Bécsben volt. 1871. V. 19-ig töltötte be tisztségét, az addigi belügyminiszter, Wenckheim Béla váltotta a miniszteri székben (ő a kormány lemondásáig hivatalban maradt).

##### **Wenckheim Béla báró (1811-1879) belügyminiszter**

Miniszterelnöki ellenjegyzés egy országgyűlési meghívón. A kormány tagjai közül később négyen is elfoglalták a kormányfői széklet: az elsőből Wenckheim mellett Lónyay is, a később hivatalba lépők közül pedig Szlávy József és Bittó István.

A kolozsvári Matskási Péter részére küldött iratot az uralkodó, I. Ferenc József is kézjeggyel látta el. A hátoldalon papírfelzetes viaszpecsét díszíti. A hajtogatások mentén javított darab. Kelt: Buda-Pest, 1875. VI. 27.





Wenckheim a reformkor idején Békés vármegye alispánja, majd 1839-től országgyűlési követe lett. A szabadságharc idején főispán és István nádor udvarmestere volt. Bár nem harcolt, de a megye nemzetőrségének megszervezése és egy honvédszázalaj felállítása miatt menekülnie kellett. Az 1850-es amnesztia nyomán hazatért, 1860-ban az uralkodó főispánná nevezte ki. 1861-ben – a passzív ellenállást választva – felmentését kérte, de 1865-től ismét betöltötte tisztségét. A kormányalakításkor foglalta el a miniszteri széket, amelyből 1869. X. 21-én állt fel, ugyanis V. 19-től a király személye körüli miniszter lett (ezt a hivatalt több kormányban is viselte, egészen 1879. VII. 17-ig). Őt Rajner Pál követte (1871. II. 10-ig), majd Tóth Vilmos vezette a tárcát a kormány lemondásáig.

#### **Lónyay Menyhért gróf (1822-1884) pénzügyminiszter**

Pfister Károlyt első osztályú számvevő tisztté nevezi ki.

Fejléces levélpapíron, papírfelzetes viaszpecséttel. Kelt: Buda, 1867. XII. 25.

Lónyay már 21 évesen Bereg vármegyét képviselte az 1843-as országgyűlésen. Széchenyi és Eötvös követője volt. 1848-ban szerepet vállalt az áprilisi törvények előkészítésében, a szabadságharc idején pedig a pénzügyminisztériumban dolgozott a Szemere-kormány államtitkáráként. A bukás után Párizsba menekült, de az 1850-es amnesztia nyomán hazatérhetett. 1861-től országgyűlési képviselő, Andrassy munkatársaként részt vett a kiegyezés előkészítésében, ezért magától értetődött, hogy őt kérte fel a pénzügyi tárca vezetésére. Ezt a hivatalt közös pénzügyminiszterrel való kinevezéséig (1870. X. 21.) viselte. Kerkapoly Károly követte őt a székben, aki ki is töltötte a kormány hivatali idejét. Az Andrassy-kormány távozása után az uralkodó Lónyayt kérte fel kormányalakításra.

#### **Horvát Boldizsár (1822-1898) igazságügyi miniszter**

Tájékoztatja Moson vármegyét a járásbíróságok felállításáról.

Fejléces levélpapíron. Kelt: Pest, 1871. II. 28.

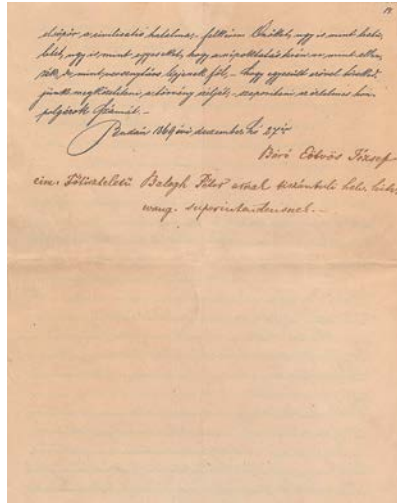
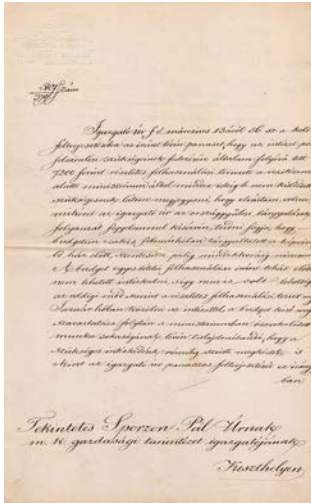
Horvát Boldizsár Szombathely jegyzője volt, az országos politikába Deák Ferenc híveként kapcsolódott be. A szabadságharc idején Vas vármegyét képviselte az országgyűlésben. A bukás után bebörtönözték, az 1850-es amnesztia nyomán szabadult. Részt vett a Földhitelintézet megszervezésében, 1865-től szombathelyi képviselő lett. Deák javaslatára nevezték ki miniszterrel. Nagyszabású igazságügyi reformokba kezdett, de szabadelvű intézkedései nagy ellenállásba ütköztek. Ez vezetett 1871. VI. 5-iki lemondásához is. Utóda Bittó István lett, aki a kormány lemondásáig hivatalban is maradt.

#### **Eötvös József báró (1813-1871) vallás- és közoktatásügyi miniszter**

A népoktatásról szóló 1868:XXVIII. törvénycikk végrehajtási utasítása Balogh Péter tiszántúli református püspöknek címezve.

14 könyomatú oldal. Kelt: Pest, 1869. XII. 27. A Vasberényi-gyűjtemény borítékjában.

Eötvös a kormány talán legtekintélyesebb tagja, aki már a Batthyány-kormányban is ugyanezt a tárcát vezette. 1870 végén a következő év költségvetésének tárgyalásakor az ellenzék támadásai annyira megviselték, hogy Karlsbadba ment kezelteni magát, de 1871. II. 2-án meghalt. Ekkor egy hétig Szlávay József irányította a tárcát, majd Pauler Tivadar kapott felkérést, aki a kormány lemondásáig hivatalban is maradt.



### **Gorove István (1819-1881) földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter**

Kinevezi Sporzon Pált a Keszthelyi Magyar Királyi Gazdasági Tanintézet (a Georgikon utódja) igazgatójának.

Fejléces levélpapíron. Kelt: Pest, 1870. III. 15.

Gorove közigazgász az 1839-40-es országgyűlésen az ifjúság egyik vezéregyénisége volt. 1846-ban – miután Kossuth lemondott – a Védegyelet igazgatójává választották. A szabadságharc idején Temes vármegye képviselője volt, részt vett a Függetlenségi Nyilatkozat megszüvegezésében. A bukás után Párizsba menekült, távollétében halálra ítélték, és – Andrássyhoz hasonlóan – jelképesen felakasztották. 1857-ben térhetett haza. 1861-től terézvárosi képviselő lett, és Deák közvetlen környezetéhez tartozott. 1870. V. 23-án Szlávy József vette át a minisztérium vezetését. Gorove a következő év áprilisától – a korrupciós ügyekbe belebukott Mikó Imre után – a közmunka- és közlekedésügyi tárcát irányította.

### **Mikó Imre (1805-1876) közmunka- és közlekedésügyi miniszter**

Nagy György kinevezése első rendű segédmérnökké.

Fejléces levélpapíron. Kelt: Buda, 1869. I. 12.

Mikó „Erdélyi Széchenyije”, a reformkor erdélyi liberális ellenzékének vezéralakja, a szabadságharc idején fő kormányzó volt. A bukás után visszavonult a politikától, az erdélyi művelődés és gazdaság szervezésével foglalkozott. 1860-ban rövid ideig újra betöltötte a fő kormányzói tisztséget, de – nem értve egyet a bécsi udvar törekvéseivel – lemondott. A közlekedési tárcát nagy lelkesedéssel és energiával irányította, óriási érdemei vannak a modern magyar vasúthálózat kiépülésében. Mivel a koncessziók körüli hatalmas visszaéléseket nem volt ereje megakadályozni, 1871. IV. 21-én lemondott.

### **A csoportkép**

Az új felelős magyar miniszterium.

Marastoni József rajza nyomán készült fametszet. A „Politikai Ujdonságok” című folyóirat mellékleteként jelent meg (Pest, 1867. Heckenast Gusztáv ny.)

Mérete: 425 x 635 mm. Restaurált darab, paszpartuban.

Gyönyörűen díszített, dúsan aranyozott, korabeli selyemmappában, az első kötéstábla közepén magyar címerrel. Az iratok egyenként savmentes palliumokban.

Collection of autographs related to the Andrássy government.

5 000 000,-



**5. ARANY JÁNOS:**

Toldi, koszorúzott költői beszély XII énekben --tól. – Szuhay Mátyás, dicsérettel kitüntetett költői beszély Tompa Mihálytól. – Bosnyák Zsófia, koszorúzott legenda Garay Jánostól.

Pesten, 1847. Beimel ny. (4)+120p. Első kiadás.

A Kisfaludy Társaság pályázatának nyertes alkotásait tartalmazó kötet. Első tagja, a Toldi a magyar irodalom talán leghíresebb elbeszélő költeménye. A Társaság 1846-ban írt ki pályázatot népies eposzra, amelynek megnyerése Aranynak egyszerre hozta meg az országos hírnevet és Petőfi barátságát is.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szűry: 183.

300 000,-

**6. BALOGH PÁL, ALMÁSI:**

A' kávé, thé és csokoládé történeti, természethistóriai, diaeteticai és orvosi tekintetben

Pesten, 1831. Wigand Ottó (Füskúti Landerer ny.) (8)+363+(11)p.

A ritka mű szerzője gróf Széchenyi Istvánnak ajánlotta művét, akinek háziorvosa is volt.

Későbbi félvászon-kötésben.

Later half cloth.

Győry: 53. old.

150 000,-

**7. BEDEUS VON SCHARBERG, JOACHIM:**

Fontos Tanítás a' leg-óltsóbb, 's tűz ellen szolgáló Építés Mesterségéről. Melly szerint tsupa földből Falak, és Szalma-'Sendellyes Fedelek épittetnek, a' Köz-Nép kedvéért. 22 darab Kupferel.

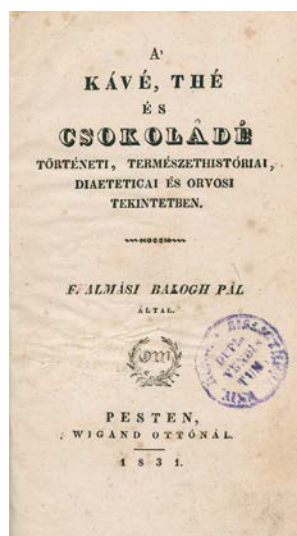
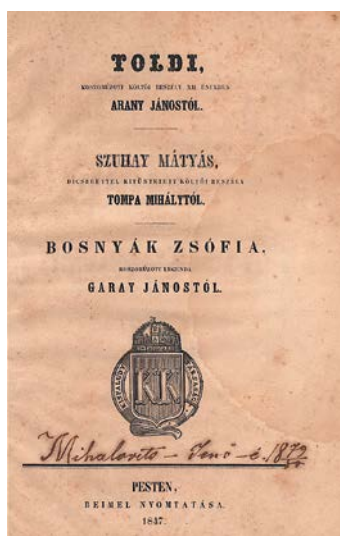
Szebenben, 1807. Barth János betűivel. 1t.+XX+292p.+XI. (2 kihajt.)+IVt. (2 kihajt.)+VI. (2 kihajt.)

A páratlanul ritka építészeti munka szerzője erdélyi szász volt. A mű először németül jelent meg 1804-ben, árverésen való felbukkanásának nem találtuk nyomát.

Korabeli papírkötésben. Festett előzéklapokkal. Néhány tábla körülvágva.

Contemporary hardpaper. Painted endpapers. Some plates cropped.

300 000,-



5., 6., 7. tétel

**8. (BÉL MÁTYÁS) BEL, MATTHIAS:**

Compendium Hungariae geographicum, ad exemplar Notitiae Hungariae novae historico-geographicae... in partes IV. Editio tertia auctior & correctior.

Posonii et Cassoviae, 1779. Landerer. 1t. (címképmetszet)+(10)+318+(40)p.+1 kihajt. térk. (Mikoviny Sámuel munkája)

**Hozzákötvé:**

Compendiolum regnorum Slavoniae, Croatiae, Dalmatiae, Galliciae, et Lodomeriae...

Posonii et Cassoviae, 1779. Landerer. 176+(30)p.

Kiadói kolligátum. A neves polihisztor honismereti tankönyve 1753-ban jelent meg először. Érdekes, hogy a két évvel korábbi kiadás címlapján szintén „Editio tertia auctior & correctior” szerepel.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szántai: Fritsch 1.

80 000,-

**9. BERZSENYI DÁNIEL:**

--' versei. Kiadá Helmecci Mihály.

Pesten, 1813. Trattnernál. 1t. (a költő rézmetszetű mellképe)+(2)+VI+(6)+173p.

Posztumusz első kiadás. A költő verseit barátja, Helmecci Mihály jelentette meg. Három évvel később „Értekezés az úgy nevezett Ujításokról a' Nyelvben” című tanulmányával bővítve adta ki újra, amely a nyelvújítás védelmében íródott.

Korabeli bőrkötésben. Az eredeti borító bekötvé.

Contemporary leather. Original cover bound inside.

Szűry: 568.

40 000,-

**Bibliakiadások****10. SZENT BIBLIA. AZ EGESZ KERESZTYÉNSÉGBEN BÉ-VÖTT RÉGI DEÁK BÖTÜBŐL MAGYARRA FORDÍTOTTA... KÁLDI GYÖRGY PAP.**

Bécben, 1626. Formika Máté. 1t. (metszett címlap)+(2)+1176 [recte 1196]+(32)+44p.

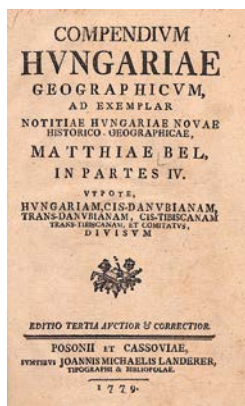
Az első teljes magyar nyelvű katolikus biblia. Fordítója Káldi György jezsuita szerzetes volt. Pázmány Péter felszólítására kezdett hozzá a munkához 1605-ben. Kéziratát két év alatt készítette el. A végleges változat Pázmány, Bethlen Gábor és a bécsi udvar támogatásával jelent meg. A magyar nyelvre gyakorolt hatása a Károlyi-féle fordításéhoz mérhető. A XX. század közepéig használták, több kiadást megért. A díszcímlap kétféle változatban ismert, példányunk a gyakoribb, „B” variáns darabja.

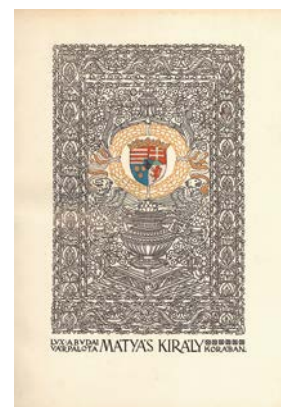
Díszesen aranyozott gerincű, XVIII. századi bőrkötésben. A gerinc felső peremén kis repedéssel, az alsó részen, valamint a kötéstáblák sarkain sérüléssel, előbbinél kisebb hiánnyal. Az enyhén körülvagott metszett címlapot felkasírozták. A levelek egy részén halvány nedvességfolttal. Az első két lap alsó részén kis javítással (előbbinél ez a szöveget is érinti).

Slightly damaged, contemporary leather. Spine richly gilt. Title page mounted. Some leaves slightly stained, two restored.

RMNy 1352.; RMK I 551.

500 000,-





11., 12., 13. tétel

**11. MAGYAR BIBLIA AVAGY AZ Ó ÉS UJ TESTAMENTOM KÖNYVEIBŐL ÁLLÓ TELLYES SZENT IRÁS A' MAGYAR NYELVEN. MELLYET A' SIDÓ CHÁLDEAI ÉS GÖRÖG NYELVEKBŐL MAGYAR NYELVRE FORDITOTT... COMÁROMI C. GYÖRGY**

(Leiden), 1685 [1719]. ny.n. 1t. (rézmetszetű dízcímlap)+(2)+5-1386+(2)+(2)+104+(2)p.

Komáromi Csipkés György Károli szövege alapján készítette a máig egyik leghívebb fordítást, melyet először a margittai református zsinat ajánlott kiadásra Komáromi halála után, 1680-ban. Eredetileg Debrecenben akarták kinyomtatni. A díszes címlap el is készült, de a mű végül Leidenben látott napvilágot 4200 példányban. Ebből 2915 példány már 1719 februárjában a magyar határra érkezett, ahol elkobozták, és szinte a teljes szállítmány megsemmisült. A maradék hosszú hanyattatás után, csak 1789-ben jutott el Debrecenbe. A mű része – önálló lapszámozással – a „Szent Dávid-Soltári...” Szenci Molnár Albert fordításában.

Javított gerincű, kopottas, XVIII. századi bőrkötésben. Néhány levele enyhén foltos.

Worn, 18th-century half leather. Spine restored. Some leaves slightly stained.

RMK I 1336.

300 000,-

***Bibliofil kiadványok***

**12. HÁZI KÜLÖNÖS ORVOSSÁGOK A' SÁRGASÁGRÓL ANGLIAI ORSZÁGBAN LÉVŐ SALERNITANA SCHOLÁNAK JÓ EGÉSSÉGRŐL VALÓ MEG-TARTÁSNAK MÓDGYÁRÓL IROTT KÖNYVÉBŐL MÓRA FERENTZ DOCTORNAK TSUPÁN MAGA SZÜKSÉGÉRE...**

Gyomán, 1933. Kner Izidor ny. (8)p.

Móra és Kner Imre évtizedes múltra visszatekintő barátságának ékes, egyben megható tárgyi emléke. 1933 augusztusában az író Karlsbadban kúrálta magát, ahol – akkor még nem diagnosztizált daganata szövödményeként – sárgaságot kapott. Kner értesülvén erről, néhány héten belül elkészítette a meglepetésnek szánt kiadványt. A szöveg kiválasztása, a tervezés és a nyomtatás unokaöccsét, Haiman Györgyöt dicséri. A kis füzet hat példányban készült (október elején a próbanyomatokból még kettőt összeállítottak). A szöveg Juhász Máté „Házi különös orvosságok” című munkájából való. Talán a sietség miatt, vagy tudatosan, de a címlapon Juhász művének címe mellett egy – a XVIII. században általában ezzel egybekötött – másik műé, a Felvinczi György fordításában megjelent „Salernitana Schola”-é is szerepel. Mivel a kolofonban Haiman ez utóbbit jelöli meg forrásként, feltehetően tévedésről lehet szó. Zsinórral átfűzött, kiadói papírborítóban. Körülvágtatlan példány.

Limited edition in original paper. Uncut.

Lévay – Haiman: 1.467.; Borda – Haiman: 147.

200 000,-

**13. LUX KÁLMÁN, DR.:**

A budai várpalota Mátyás király korában

Bp., 1920. (Hornýánszky ny.) (8)+110p.+XI. (4 színes, 8 kihajt.)+4 mell. (kihajt., felragasztott képek) Lapszámozáson belül számos egészoldalas táblával és szövegközi illusztrációval. Számozott (81./100), aláírt példány.

Festett, kiadói vászonkötésben (Gottermayer). Az eredeti borító bekötve.

Illustrated, original cloth. Original cover bound inside.

80 000,-



**14. BIBÓ ISTVÁN:**

A magyar demokrácia válsága  
(Bp.), 1945. (Antiqua Rt.) 5-48p.

József Attila 1932-es vállalkozása nyomán 1945 szeptemberén útjára indult a Valóság című folyóirat a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség kiadásában. Szerkesztői Szabó Zoltán és Márkus István, majd 1947-től a lap megszűnéséig Lukács Sándor.

A kiadványt az „új magyar értelmiség” folyóirataként határozták meg. Programadó írásuk szerint a lap lényegét a „címe fejezi ki legtömörebben. A valóságról akarunk beszélni benne. A magyar valóságról és a világ valóságairól. [...] Ez a folyóirat nem egy párté, nem is egy mindenben egyetértő és mindenben egyet akaró társaságé.”

Ennek szellemében publikálták Bibó tanulmányát, amely a világhírű jogi gondolkodó egyik legjelentősebb korai munkájának első megjelenése. „1945 végén még nem váltak evidenssé a kommunista párt hatalom megragadására törő stratégiájának félelmet keltő jegyei, a hamarosan emigrációba kényszerülő politikai főszereplők ekkor még nem ismerték fel, hogy mi fog történni. Bibó biztos érzékkel azonosította és tematizálta a politikai helyzet aggodalomra okot adó jelenségeit.” (Fejezetek a magyarországi társadalom- és szociálpolitika történetéből.)

A tanulmány megjelenése hatalmas vitát váltott ki. Márkus István így emlékezett erre: „Szabó Zoltán bátor és bölcs tanácsára Bibó Istvánnak előre láthatóan is »problematicus fogadtatású«, s valóban nagy vihart kavart tanulmányát, A magyar demokrácia válsága című írását leközlöttük. Pedig nem egy jel mutatta, hogy a folyóirat létét is kockáztatjuk ezzel. Természetesen mi tettük közzé Lukács György és Révai József ellenvetéseit, cikkeit is.” Lukács kritikája abban állt, hogy Bibó túlságosan szubjektív alapon következtet, míg Révai azt vetette a szemére, hogy a szerző a kommunisták elszigetelésére törekszik.

A folyóirat rövid életének csúcspontja volt Bibó cikke és az arra érkezett reakciók. Nem véletlen, hogy jelen lapszám alig fellelhető. Legjobb tudomásunk szerint árverésen még nem szerepelt. Ritkaságát növeli, hogy az amúgy is alacsony példányszámban megjelent darabot a kiadó röviddel a megjelenés után visszavonta.

Modern műbőr-kötésben. Az eredeti borító bekötve.

Modern leatherette. Original cover bound inside.

80 000,-

**15. (BOD PÉTER):**

Az Isten vitézkedő anyaszentegyháza állapotjának, és világ kezdetétől fogva a jelen való időig sokféle változásának rövid története Basileában, 1760. Im-Hof Rodolf János. 496p.+4 kihajt. térk. (Európa, Ázsia, Amerika és Afrika rézmetszetű lapja)

Első kiadás, másodszer 1777-ben jelent meg. A szerző magyar nyelvű egyetemes egyháztörténetét feltehetőleg 1753-ban fejezte be. A munka művelődéstörténeti jelentősége szinte a feledés homályába vész, pedig Bod itt vetette fel elsőként (külföldi példákra hivatkozva) nemzeti nyelvünk fejlesztése és a tudomány művelése érdekében egy tudósokból álló társaság megalapítását. Kartográfiai szempontból is fontos munka, térképei első alkalommal mutatták be Európát, Ázsiát, Afrikát és Amerikát kontinenseit magyar nyelven.

**A kötet végébe kötve:**

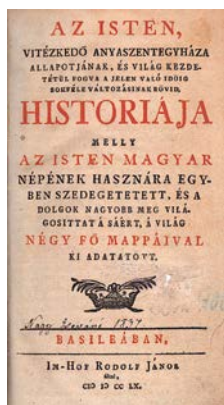
Verzeichnis derjenigen Bücher, welche Joh. Rudolph Im-Hof, Buchhändler in Basel, theils selbst gedruckt, oder aber an sich erhandelt, und in Menge bey ihme zu haben seynd

(Basel, 1760. Im-Hof ny.) 16p.

Korabeli félbőr-kötésben. A gerincen apró sérülésekkel.

Contemporary half leather. Spine slightly damaged.

200 000,-



**16. BOD PÉTER:**

Szent írás' értelmére vezérlő magyar leksikon, Mellyben a' Szent Írásban elő-fordulo példázolások, (typusok) es ábrázolások (emblemak) lelki értelmek szerént rövideden ki-világosittatnak; sok dolgok a' sido régiségekből ki-magyaráztatnak: És így A' Szent Írást Isteni-félelemmel érteni kívánó Kegyes olvasok Jó Szándékjokban felsegittetnek...

Kolo'sváratt, 1746. S. Pataki József ny. (36)+171p.+2t. (1 kihajt.)

A szerző első nyomtatásban megjelent munkájának ritka első kiadása. Bod Péter önéletrrásában említi, hogy négyszáz példányban látott napvilágot. Még ugyanebben az évben Győrben, majd a következőben Debrecenben is kiadták.

XX. század eleji bőrkötésben.

20th-century leather.

80 000,-

**Botanika****17. BARRA ISTVÁN, HOMOROD-ALMÁSI:**

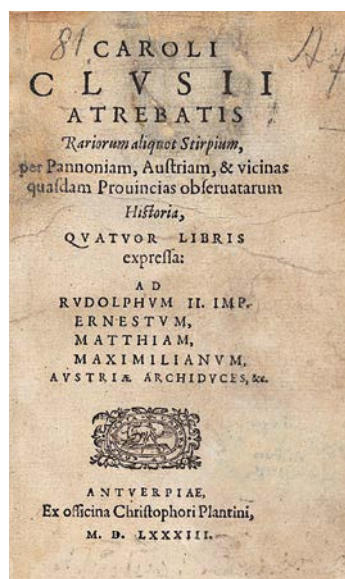
Növénytan, melly a' magyarországi és erdélyi növény rendeknek... fűvészeti leírását, földrajzi elterjedését, távolabbi, közelebbi vegytani állványrészét... foglalja magában. Első rész [unicus].

Pesten, 1841. Trattner-Károlyi ny. VIII+426+(2)p.

Kopott aranyozású, korabeli vászonkötésben. Aranymetszéssel díszítve.

Contemporary cloth. Spine gilt, slightly worn. Inner edges gilt.

80 000,-

**18. (L'ÉCLUSE, CHARLES DE) CLUSIUS, CAROLUS:**

Rariorum aliquot Stirpium, per Pannoniam, Austriam, & vicinas quasdam Provincias obseruatarum Historia...

Antverpiae, 1583. Ex officina Christophori Plantini. (8)+766+(2)+(31)p. A BB ív utolsó levele üres.

**Hozzákötvé:**

Stirpium nomenclator Pannonicus

Antverpiae, 1584. Ex officina Christophori Plantini. (15)p.

Kiadói kolligátum.

A szerző németalföldi (vallon) orvos, botanikus, a spanyol és a magyar flóra első ismertetője volt. A löweni, marburgi és wittenbergi egyetemen folytatott tanulmányok után 1551-től Montpellier-ben Guillaume Rondelet belső titkáráként működött, majd a Fugger-család mentoraként az Ibériai-félsziget flóráját tanulmányozta. 1573-tól 1587-ig Bécsben a császári kertek felügyelőjeként működött, itt ismerkedett meg Zsámboky Jánossal, Istvánffy Miklóssal, valamint a botanika első magyar mecénásával, Batthyány Boldizsárral is. Az ő németújvári udvarában sokat vendégeskedett 1574 és 1582 között. A főúr Beythe Istvánnal, udvari lelkészével együtt – lévén mindketten lelkes amatőr botanikusok – fűvészeti tanulmányútjaira is elkísérte Clusium, sőt mindketten segítettek munkájában.

A mű az első jelentős, tudományosnak tekinthető, magyar vonatkozású növénytan munkája. A

Nyugat-Magyarországot és Ausztria egy részét tárgyaló kötetben majd' 500 hazai növény leírása található meg, mintegy 350, nagyrészt egészoldalas fametszettel illusztrálva. A szakirodalom a tudományos igényű szöveg mellett a rajzok pontosságát is méltatja. Az önálló címlappal megjelent Nomenclator az első latin-magyar növényiszótár. Először egy évvel korábban, Németújváron látott napvilágot. Sokáig Beythe Istvánt tekintették a szerzőjének, de ezt az első kiadás címlapján levő vers is cáfolja. Természetesen a növények magyar neveinek megállapításában jelentős érdemei voltak, amint azt Clusius is említi az előszóban, emellett feltehetően a kötet sajtó alá rendezése is Beythe nevéhez fűződik.

Két bőr megkötőszalaggal ellátott, modern pergamenkötésben. A két címlap, valamint néhány további levél javítva (szöveghiány nincs).

Modern vellum. Some leaves restored.

RMNy 538.; RMK I 205.; RMK III 725.; Apponyi: 498.

800 000,-



**19. HABERLE, (KÁROLY KONSTANTIN KERESZTÉLY) C. C.:**

Succincta rei herbariae Hungaricae et Transsilvanicae historia

Budaë, 1830. Typis Reg. Univ. Hung. 66p.

A szerző botanikus, a pesti egyetem tanára volt.

A gerincen papírcsíkkal.

Unbound.

20 000,-

**20. LIPPAY LIPPAI JÁNOS:**

Posoni kert. Mellyben minden Kerti Munkák, Rendelések, Virágokkal, Veteményekkel, Fákkal, Gyümölcsökkel, és Kerti Csemetékkal való bajmoldóságok... Magyar nyelven nagy haszonnal le-irattatnak, kiváltképen azok, a' mellyek... Lippai György hertzeg ur... Kertében... találtattak

Győrött, 1753. Streibig Gergely János ny. (2)+686+(6)p. A címlap, valamint az utolsó levél másolattal pótolva.

A szerző a magyar növénytani irodalom egyik legjelentősebb alakja. Bátyja, György esztergomi érsek jóvoltából került a pozsonyi érseki kert élére, amelynek átalakítása is a nevéhez köthető. Ez a fő műve, amely széles körű ismeretei összefoglalásának tekinthető. Először 1664-ben, illetve a „Gyümölcsös kert” 1667-ben látott napvilágot (ott még önálló műként). Ez a második kiadása.

Kopott aranyozású, XIX. századi félbőr-kötésben.

19th-century half leather. Spine gilt, slightly worn. Title page and last leaf replaced by copies.

Szüry: 2807.

300 000,-

**21. SADLER, J(ÓZSEF):**

Verzeichniss der um Pesth und Ofen wildwachsenden phanerogamischen Gewächse mit Angabe ihrer Standorte und Blüthezeit von --

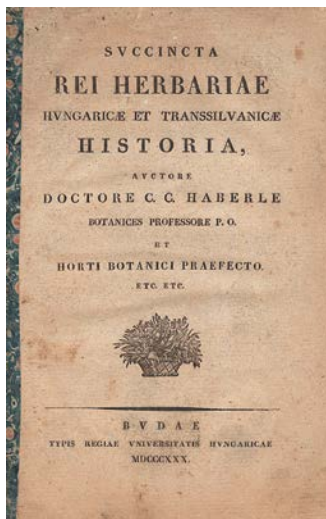
Pesth, 1818. Konrad Adolf Hartleben. 79p.

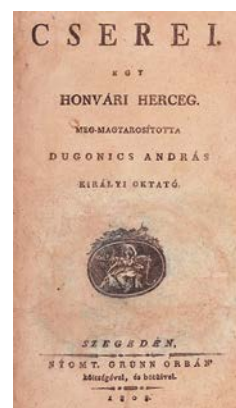
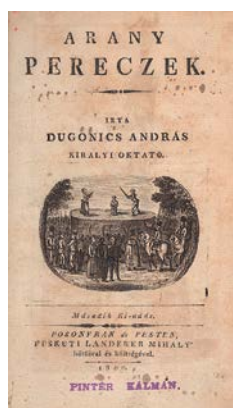
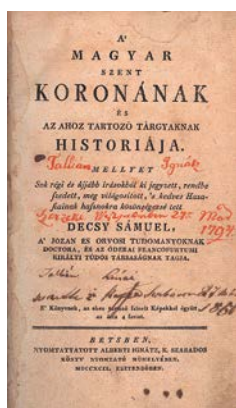
A szerző botanikus, a pesti egyetem tanára volt.

Korabeli papírborítóban. Körülvágtatlan példány.

Contemporary paper. Uncut.

30 000,-





22., 23., 24. tétel

**22. DECSY SÁMUEL:**

A' Magyar Szent Koronának és az ahoz tartozó tárgyaknak historiája. Mellyet Sok régi és újjább írásokból ki jegyzett, rendbe szedett, meg világosított, 's kedves Hazafiainak hasznokra közönséggé tett --

Bétsben, 1792. Alberti Ignázt ny. (8)+589p.+Vt. (színezett rézmetszetek, 1 kivételével kihajt.) Példányunk csupán a mű első öt – a koronázási jelvényeket bemutató – mellékletét tartalmazza. A címképmetszet, valamint a vármegyei bandériumok díszöltözött lovasait és a koronázás jeleneteit ábrázoló 35 kép hiányzik.

1784. IV. 13-án II. József rendeletére a Szent Koronát Pozsonyból Bécsbe szállították, és a koronaörséget feloszlatták. Ez a császárral (aki nem is koronáztatta meg magát) szemben amúgy is ellenséges magyar nemesség körében óriási felháborodást keltett. Így érthető, mekkora lelkesedés fogadta az 1790. I. 28-án kelt császári „resolutio”-t, mely a koronát visszaadta a nemzetnek. A vármegyék bandériumokat állítottak fel, amelyek egymást váltva őrizték a koronát. Az új királlyal, II. Lipóttal szembeni felfokozott várakozás hangulatában született ez a munka is, amely az 1790. XII. 15-én Pozsonyban tartott koronázásnak állít emléket. A szerző a nemesi reformmozgalom egyik meghatározó alakja, a magyar nemzeti irodalom és nyelv megeremtésének és megújításának egyik úttörője volt. A mű több részre tagolódik: a Szent Korona és a koronázási jelvények leírását a korona története, majd a koronát őrző vármegyei zászlóaljok bemutatása követi. Ezután a Habsburg-ház trónigényének jogosságáról szóló értekezés áll, majd a koronázás leírásával zárul a mű. A rézmetszeteket Berken János Sámuel készítette.

XX. század eleji félbőr-kötésben.

20th-century half leather. 36 plates missing.

Pataky: 77. old.

300 000,-

**23. DUGONICS ANDRÁS:**

Arany perczek. Második Ki-adás.

Posonyban és Pesten, 1800. Landerer. 1t. (Binder címképmetszete)+(6)+453p. A címlapon metszetvignetta.

A Barcsay Ákos erdélyi fejedelem korában játszódó regény először 1790-ben látott napvilágot. A „Nemzetem”-hez címzett előszóban Dugonics részletesen kifejti, hogy a magyar történelemből vett témával a nemzeti érzés és büszkeség felébresztését kívánja előmozdítani. Aranyozott gerincű, korabeli vászonkötésben. A címképmetszetből alul egy csíkot levágtak.

Contemporary cloth. Spine gilt. Frontispiece cropped.

60 000,-

**24. DUGONICS ANDRÁS:**

Cserei. Egy honvári herceg. Meg-magyarosította -- királyi oktató.

Szegeden, 1808. Grün Orbán ny. 280p. Első kiadás.

Írói pályájának utolsó szépirodalmi alkotásában Dugonics Voltaire „Zadig”-jét ültette át magyar nyelvre, és alkalmazta magyar viszonyokra egy német átdolgozás nyomán. Rendkívül ritka.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli bőrkötésben. A címlapon folttal.

Contemporary leather. Spine richly gilt. Title page stained.

Szűry: 0

80 000,-

**25. DUGONICS ANDRÁS:**

A' szerecsenek. Újjabb életre hozta -- kiráji oktató. I-II. könyv.

Pozsonyban és Pesten, 1798. Fűskúti Landerer Mihály. 1t.+VIII+9-432p.; 1t.+X+11-432p. A címlapon rézmetszetű vignettával, a szövegben számos térképpel. Első kiadás.

Héliodórosz „Aethiopica” című szerelmi története nagy hatással volt a magyar irodalomra, Czobor Mihály 1600 körül készült fordítása Zrínyi Miklós könyvtárában is megvolt. A leghíresebb magyarítás Gyöngyösi István „Uj életre hozatott Charicliá”-ja volt. A romantika újra felfedezte a történetet, amelynek első megnyilvánulása Dugonics munkája volt.

XIX. századi papírkötésben. Körülvágatlan példány.

19th-century hardpaper. Uncut.

Szűry: 0

50 000,-

**26. DUGONICS ANDRÁS:**

Trója' veszedelme mellyet a' régi vers-szerzőknek írásiból egybe szedett, és versekbe foglalt --

Posonyban, 1774. Landerer Mihály ny. 1t. (Assner Ferenc rézmetszete)+(18)+280p.+1mell. (kihajt.) Kétszínnyomású címlappal. Első kiadás.

A szerző első nyomtatásban megjelent munkája, egyben az első magyar Homérosz-fordítás.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli vászonkötésben.

Contemporary cloth. Spine richly gilt.

Szűry: 1038.

80 000,-

**27. ERASMUS, D(ESIDERIUS) ROTTERDAMUS:**

Adagiorum -- Epitome. Editio novissima...

Amstelodami, 1650. Apud Ludovicum Elzevirium. (24)+622+(72)p.

Erasmus nagyhatású közmondás- és aforizmagyűjteménye első alkalommal 1500-ban jelent meg, a következő századokban Európa-szerte népszerű könyvvé vált, vállalkozásának számos követője akadt. Legfontosabb forrása és mintája volt Baranyai Decsi János híres, a magyar közmondáskincset is magába foglaló munkájának.

Díszesen aranyozott, németalföldi, korabeli pergamenkötésben. A kötéståblák közepét két oroslán által tartott címer díszíti.

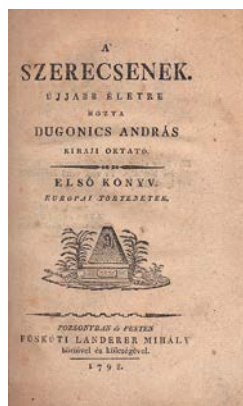
Richly gilt, contemporary vellum (Dutch Prize Binding).

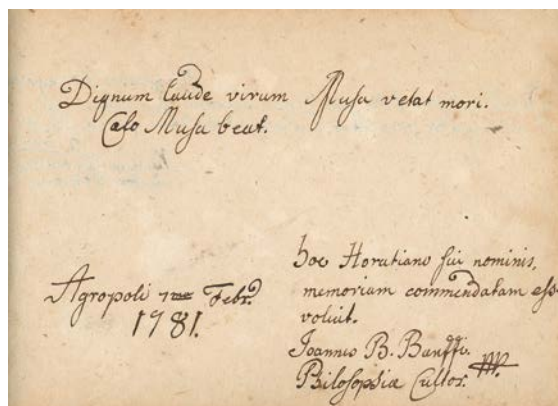
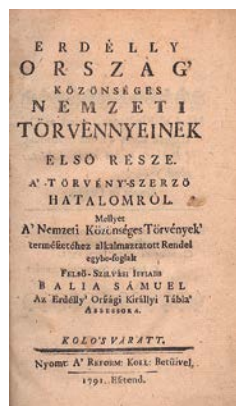
Poss.: Dr. Ballagi Mór gyűjteményi bélyegzőjével.

70 000,-

*Erdély***28. BALIA SÁMUEL, FELSŐ-SZILVÁSI IFJ.:**

Erdély ország' közönséges nemzeti törvényeinek első része [unicus]. A' törvény'-szerző hatalomról. Mellyet A' Nemzeti Közönséges Törvények' természetéhez alkalmaztatott Rendel egybe-foglalt --.





## 28., 29., 30. tétel

Kolo'sváratt, 1791. Ref. Koll. (16)+467+(12)p.  
 Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben.  
 Contemporary half leather. Spine richly gilt.

80 000,-

**29. (HOHENHAUSEN, SYLVESTER JOSEPH VON):**

Die Alterthümer Daciens in dem heutigen Siebenbürgen. Aus den Zeiten, als dieses schöne Land die Römer regierten. Wien, 1775. gedruckt bey Johann Thomas Edlen v. Trattnern. 148p. Lapszámozáson belül egészoldalas (ebből négy színes és kihajtható), valamint szövegekzi rézmetszetekkel.

A Mária Terézia utasítására és költségén megjelent, Erdély ókori történetét bemutató munka szerzője holland származású katonatiszt volt. A kiadvány gyönyörű tipográfiájával, kétszínnyomású lapjaival, kézzel színezett, dekoratív illusztrációival igazi nyomdászati mestermű. Páratlanul ritka, Kazinczy ezt írta róla: „A könyv oly ritka, hogy nevezeteseb bibliotékákban sem találhatik”

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. Festett előzéklapokkal. Könyvtári duplum.

Contemporary half leather. Spine richly gilt. Ex-library copy.

150 000,-

**30. HORVÁTH SÁMUEL ARANYOSGERENDI REFORMÁTUS LEKÉSZ ALBUM AMICORUMA.**

Az ún. album amicorum vagy philotheca (német nyelvterületen Stammbuch) a mai emlékkönyv őse volt. Tulajdonképpen egy beíratlan könyvecske, melyet az utazó már elindulása előtt megvásárol, hogy útja során összegyűjtse mindazok bejegyzését, akiket méltónak talál erre. Ahogy az egyik legnevesebb német későhumanista, Matthias Bernegger fogalmaz: „Minthogy az utazás során nem a hegyek vagy tengerek látása, hanem a neves emberekkel való együttléti fejleszté az utazó embert – ezért a tanuló vagy fiatal tudós ... minden városban elsősorban a nagy tudósok iránt érdeklődjön, őket keresse föl... Velük igyekezzen elbeszélgetni... nekik nyújtsa át Stammbuch-ját”. A műfaj a reformáció kezdetén jelent meg, ekkor lett az európai egyetemekre induló protestáns diákok (a peregrinusok) útítarsa.

A bejegyzéseknek többé-kevésbé állandó sémája volt: tartalmazta a bejegyző jelmondatát (symbolum, motto), majd következett a szöveg, általában idézet a klasszikus szerzőktől, a Bibliából, jelesebb reformátoroktól, később kortárs teológusok, filozófusok, költők mondatai. Alul a bejegyző aláírása, címei olvashatók, itt nyílik tere arra is, hogy egy-egy mondatnál utaljon az album tulajdonosával való kapcsolatára, személyes hangú megjegyzést fűzzön a sablonos szöveghez. Ez a séma annyira elterjedt, hogy előfordulnak olyan nyomtatott könyvek is, melyben az előre berajzolt címerpajzs, és a tematikusan összeválogatott klasszikus idézetek alá a bejegyzőnek csak oda kellett írni a nevét. Az ilyen album tulajdonosának nagy becsben tartott kincse, kiterjedt kapcsolatának bizonyítéka volt.

Kötetünk tulajdonosa Horváth Sámuel, egy későbbi beírásból ismert, hogy református esperes volt Gerenden. Az 1781 és 1784 között kelt bejegyzések tanúsága szerint Nagyenyeden, majd Marosvásárhelyen (az emléksorok nagy része itt kelt), később Utrechtben tanult, de megfordult Bécsben és Heidelbergben is. A beírók közt iskolatársakat, barátokat és tanárokat találunk. Utóbbiak közül kiemelkedik Fogarasi Pap József, korának híres bölcsészdoktora, valamint utrechti professzora, Frans Burmann. A túlnyomórészt latin nyelvű bejegyzések mellett találunk ógörög, héber és arab nyelvűt is.

92 beírt oldal.

Foltos, kopott korabeli festett pergamen kötésben. Festett előzéklapokkal, aranymetszéssel.

Album amicorum of Sámuel Horváth in worn, contemporary, painted vellum with painted endpapers. Inner edges gilt.

300 000,-

**31. HUSZTI ANDRÁS:**

Ó és új Dácia az az Erdélynek régi és mostani állapotjáról való historia, a' mellyben elé adattatik ennek az ószágnak régi és mostani lakossainak eredete, nevedése, és némellyeknek el-enyészése, a' magyar királyok, vajdák, és fejedelmek alatt valo állapottyával egybe Bétsben, 1791. Dienes Sámuel. (8)+294+(34)p.

A szerző a kolozsvári kollégium professzora volt, számos teológiai és történeti jellegű munkát írt. 1735 körül született művében Erdély történetét mutatja be a kezdetektől 1686-ig, kérdés-felelet formájában. Egyenként tárgyalja az Erdélyben élő nemzetek történetét és származását. Állítása szerint a finnek, vogulok és osztjások a magyarokkal rokon népek.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

40 000,-

**32. KÁLLAY FERENTZ:**

Historiai értekezés a' nemes székely nemzet' eredetéről, hadi és polgári intézeteiről a' régi időkben Nagy Enyeden, 1829. Ref. Koll. betűivel. (6)+289+(1)p.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

40 000,-

**33. (KÖLESÉRI SÁMUEL) KÖLESERI, SAMUEL:**

Auraria Romano-Dacica

Cibinii (Nagyszeben), 1717. Typis publicis. (12)+237[recte 243]+(10)p. A címlapon bányát ábrázoló metszetvignettával. A szerzőt ábrázoló címkép hiányzik.

Első kiadás. A szerző teológiai és orvosdoktor volt, a könyv írása idején az erdélyi bányák felügyelőjeként működött. A ritka mű Erdély aranybányászatát tárgyalja, külön fejezetet szentelve az arany orvosi vonatkozásainak. Wesszprémi István „Succincta medicorum...” című munkájában 1744-ben ezt írja: „Tudnivaló, hogy Köleséri könyvei igen-igen ritkák, ugyanis csak egypár példányban akarta őket kiadni, hogy sokaságuk miatt el ne értéktelenedjenek.”

Korabeli bőrkötésben.

A rare work about gold mining. Contemporary leather. Frontispiece missing.

200 000,-

**34. NYULAS FERENTZ:**

Az Erdély országi orvos vizeknek bontásáról közönségesen. Első darab.

Kolozvárratt, 1800. Hochmeister Márton ny. XXXX+174+(2)p.+III kihajt. mell.

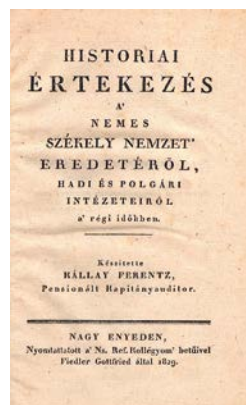
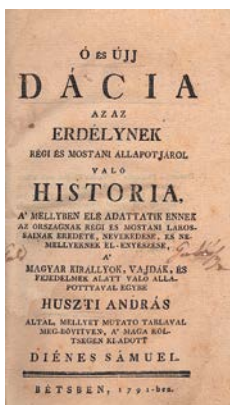
**Hozzákötvé:**

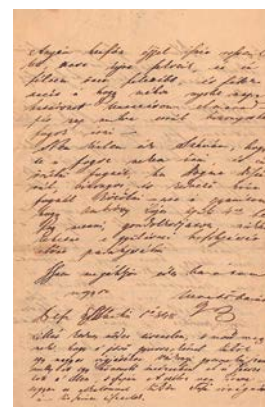
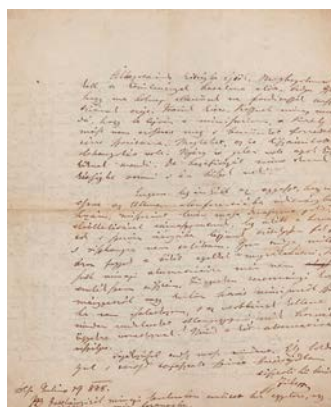
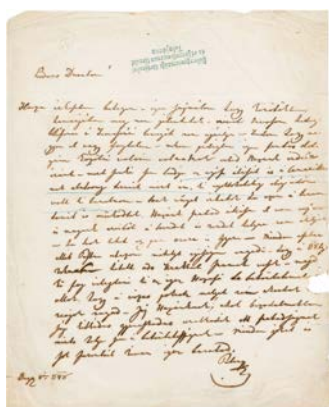
A' Radna vidéki vasas borvizeknek bontásáról. Második darab.

Kolozvárratt, 1800. Hochmeister Márton ny. XVI+248p.

**Hozzákötvé:**

A' Radna vidéki vasas borvizeknek orvosi erejéről, hasznairól, és vélek élésnek módjáról. Harmadik darab.





## 35., 36., 37. tétel

Az első magyar nyelvű analitikai szakkönyv. Három tartalmilag önálló darabból áll. Szerzője komoly kémiai kutatómunkát végzett, emellett a himlőoltás bevezetésének egyik élharcosa is volt. 1806-ban Erdély főorvosává nevezték ki.

Modern félbőr-kötésben. Körülvágatlan példány. Több levele javítva (szöveghiány nincs).

Modern half leather. Uncut. Some leaves restored.

Győry: 42. old.

300 000,-

## 1848-1849

## 35. CSERNOVICS PÉTER (1810-1892) KORMÁNYBIZTOS AUTOGRÁF LEVELE VUKOVICS SEBŐNEK.

Betegen érkezett haza, sajnálja, hogy nem lehet Vukovicsékkal, pedig fontos közlendői lennének „Hazánk érdeke iránt – mert senki sem tudja az egész állását és a camarillának alacsony terveit, mint én, ki nyolc hetekig elég üdöm volt kitanulnom – csak annyit írhatok, ha ezen a téren tovább is működtek, Hazánk szabad állása el van veszve – és magunk eszéből a csendet és rendet helyre nem állítjuk...” A levél további része is nélkülözi az ezzel kapcsolatos konkrétumokat. (Dr. Hermann Róbert szíves közlése nyomán.)

1 beírt oldal, piros viaszpecséttel. Kelt: H.n., 1848. VIII. (?) 8.

Autograph letter of Péter Csernovics, government commissioner.

80 000,-

## 36. FÜLEPP LIPÓT (1809-1875) 48-AS KÉPVISELŐ, KORMÁNYBIZTOS AUTOGRÁF LEVELE VUKOVICS SEBŐNEK.

Azt tanácsolja, hogy a Vukovics kezében lévő Dimitrije Stanimirovićot (szerb főbizottsági biztost, aki a július 11-i verseci ütközetben esett fogságba) akasztassa fel. Ír az országgyűléshez benyújtott válaszfeliratról, amely gyenge visszhangja az uralkodói trónbeszédnek. Beszámol a Kossuth által néhány nappal korábban a képviselőknek tartott titkos tájékoztatón elhangzottokról, illetve Batthyány azon nyilatkozatáról, hogy a kormány az állását köti a válaszfeliratban megemlített, az uralkodónak az itáliai háború befejezéséhez nyújtandó katonai segítség megajánlásához. (Dr. Hermann Róbert szíves közlése nyomán.)

4 beírt oldal. Kelt: Pest, 1848. VII. 19.

Autograph letter of Lipót Fülepp, government commissioner.

80 000,-

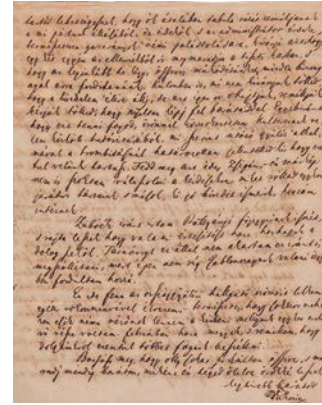
## 37. GOROVE ISTVÁN (1819-1881) KÉSŐBBI MINISZTER AUTOGRÁF LEVELE VUKOVICS SEBŐNEK „ÉDES SZÁVÁM!” MEGSZÓLÍTÁSSAL.

Reményét fejezi ki, hogy Temes megyét rövidesen visszanyerhetik az ellenzék számára, s hasonló remény van Bars és Győr megyében is. Ha Bihart is megszereznék, meglebbe az alsótáblai ellenzéki többség. Pozsonyban István nádor második báljára elmentek az ellenzékiek is, ezalatt Batthyány Kázmér elhagyta a várost. (A nádor első báljába nem hívták meg Batthyány Kázmért, mert feleségül vette Szapáry Antal volt feleségét, Keglevich Antóniát, s a házasság érdekében mindketten áttértek evangélikusnak.) „Széchenyi fiúmei terve naponként népszerűbb lenne, fő emeltyűje a nemzetiség.” Valójában Széchenyi nem a vukovár-fiómei, hanem a centrális vasútterv pártolta. (Dr. Hermann Róbert szíves közlése nyomán.)

4 beírt oldal. Kelt: Pest, 1848. III. 11.

Autograph letter of István Gorove, later minister.

150 000,-



38., 39., 40. tétel

**38. NÁRAY KÁROLY AUTOGRÁF LEVELE VUKOVICS SEBŐNEK.**

Úgy tűnik, hogy Vukovichhoz írott utolsó leveleit a címzett nem kapta meg. Az országgyűlés utolsó napjaiban többen is biztatták azzal, hogy az új kormánynál állást kap. Ezért felkereste Pesten Deák Ferencet, aki közölte vele, hogy az Igazságügyi Minisztériumban fogalmazóvá nevezték ki. Miután nála kevesebb érdemmel rendelkezők ennél magasabb beosztást kaptak, vissza fogja utasítani az ajánlatot. Beszámol a fővárosi hírekről, a zsidóellenes zavargásokról és agitációról, egy bécsi egyetemi küldöttség érkezéséről. A levélíró végül elfogadta a minisztériumi állást, egészen 1849 júliusáig hivatalban volt. (Dr. Hermann Róbert szíves közlése nyomán.)

4 beírt oldal. Kelt: Pest, 1848. IV. 22.

Autograph letter of Károly Náray.

80 000,-

**39. RÖTH SÁNDOR AUTOGRÁF LEVELE VUKOVICS SEBŐNEK.**

Boyneburg altábornagy, a budai főhadparancsnok a fővárosi katonasággal Bécs felé akart menni, azonban időközben megérkezett Mészáros Lázár hadügyminiszter, aki nagy energiával látott munkához. A fővárosban folyik az önkéntesek (honvédek) toborzása. Eszékről szerb küldöttséget várnak, az erdélyi oláhokról rossz hírek érkeznek. A király Innsbruckba távozott Bécsből, István nádor „alkirálynak oda sietett”. Temes megyétől még nem érkezett felterjesztés a Béga csatornával kapcsolatban Széchenyihez. (Dr. Hermann Róbert szíves közlése nyomán.)

3 beírt oldal, az első oldal tetején gyönyörű Pest-Buda látképpel. Kelt: Pest, 1848. V. 25.

Autograph letter of Sándor Röth.

80 000,-

**40. VUKOVICS SEBŐ (1811-1872) TEMESI ALISPÁN AUTOGRÁF LEVELE ORMÓS ZSIGMOND SZOLGABÍRÓNAK.**

Beszámol a pozsonyi országgyűlés legújabb híreiről, jellemzi az ellenzék egyes személyiségeit, Kossuthot, Szentkirályi Móricot, Pázmándy Dénest, Bónis Samut, Lónyay Menyhértet, Andrassy Gyulát („máris egy a legkitűnőbb elmék közül s további kifejlődésében kétségkívül nagy nyereség letéve van”). Az „újságok most nem kielégítő ugyan, de tűrhető korlátlanágban mozoghatnak” az országgyűlési hírek közlésében, ellentétben a korábbi időszakokkal. „Az országgyűlési többség megalakulásában nyilvános tanúság van, mennyire vallottak kudarcot azok, kik szabadságaink ellen oly merész terveket koholtak.” (Azaz, a kormányzat nem tudta megakadályozni azt, hogy az alsótáblán az ellenzék alkosson többséget.) Latolgatja az országgyűlés lehetséges kimenetelét, majd a levél nagyobb részében a Temes megyei politikai viszonyokkal foglalkozik. (Dr. Hermann Róbert szíves közlése nyomán.)

10 beírt oldal, piros viaszpecséttel. Kelt: Pozsony, 1848. I. 12.

Autograph letter of Sebő Vukovics, deputy lieutenant of Temes County.

150 000,-

**Felvilágosodás, nyelvújítás**

**41. BATSÁNYI JÁNOS:**

A' Magyar Tudósokhoz. I. Faludi Ferentz' 's több más Magyar Költők' Munkájának Kiadásáról. II. A' Nemzeti Nyelvről 's Poézisról, és a' máj Nyelvröntők' törekedéséről.

Pestenn, 1821. Trattner János Tamás. 75+(1)p. Első kiadás.

A szerző korábban megállapodott Trattner Mátyással Faludi Ferenc verseinek kiadásáról, a mű első felében e tervéről tájékoztatja a közönséget. A folytatásban a nyelvújítókat – elsősorban Kazinczy „Orthologus és neologus” című értekezését – támadja. Korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather.

Szűry: 418.

80 000,-

#### 42. DECSY SÁMUEL, D.:

Pannóniai Féniksz avagy hamvából fel-tamadott magyar nyelv

Bétsben, 1790. Trattner. (16)+274+(11)p.

A nemzeti nyelv védelmében íródott munka a felvilágosodás kori magyar irodalom és politika egyik fontos kiadványa.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szűry: 0

40 000,-

#### 43. [HORVÁT ISTVÁN] BOLDOGRÉTI VIG LÁSZLÓ:

Versegi Ferentznek megfogytakozott okoskodása a' tiszta magyarságban. Mellyet a' józan okoskodásnak törvényeiből kihozatott igaz okokkal megbizonyít Révai Miklósnak hív tanítványa, és szerető barátja, --.

Pesten, 1806. Trattner Mátyás ny. 290+(5)p.

A Révai és Verseghy által folytatott éles, helyenként durva hangú pennaháború utóbbi „A tiszta magyarság” című munkájával kezdődött (lásd 47. tételünket). Révai a jottista, ellenfele az ipszilonista álláspontot védte. A vitában sokan megszólaltak, Horvát – Kazinczyhoz hasonlóan – Révai mellett állt ki a kérdésben.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szűry: 0

40 000,-

#### 44. (SINTENIS, CHRISTIAN FRIEDRICH):

Hallónak bóldog estvéje. Fordítódott Németből Magyarra G. J. által. I-II. szakasz [egybekötve].

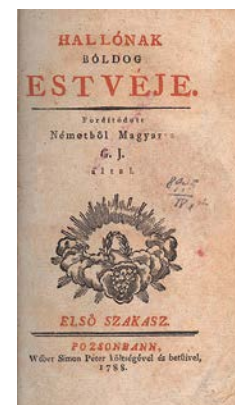
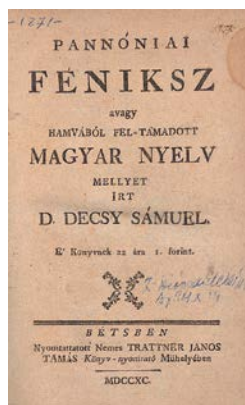
Pozsonbann, 1788. Wéber Simon Péter. (4)+365+433p.

A felvilágosodás szellemében íródott regényben egy öreg bölcs tanácsokkal látja el az ifjú fejedelmet, hogy az majd az alattvalók érdekében, igazságosan kormányozza birodalmát. A német eredeti („Hallo's glücklicher Abend”) 1783-ban látott napvilágot. Ez az első magyar nyelvű kiadása. A fordító, Gelei József református tanár, a Magyar Kurir egyik szerkesztője, a jozefinizmus lelkes támogatója volt.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli bőrkötésben. Festett előzéklappokkal.

Contemporary leather. Spine richly gilt.

40 000,-





**45. SOMOGYI GEDEON:**

Értekezés A' Magyar Verselés' módjáról, és Fordításokról. Tit. Petronius Arb: nevezetesebb Verseinek hasonló Mértékű, és ugyan annyi Soru Próba Fordításával együtt. készítette: --.

Veszprémben, 1819. Özv. Számmer Mihályné Betüivel. 1t. (rézmetszetű díszcímlap, Lehnhardt Sámuel munkája)+XXII+125+(1)p. A szerző Kazinczyval folytatott, híressé vált vitája miatt a mai napig a maradiság, az ortológia megtestesítőjeként él a köztudatban, dacára annak, hogy művelt, irodalomkedvelő ember, a mérsékelt nyelvújítás híve volt. E munkája kissé megkésett válasz Kölcsey és Szemere Pál Kazinczy védelmében írt „Felelet”-ére.

Modern félbőr-kötésben. Az eredeti borító bekötve.

Modern half leather. Original cover bound inside.

Szüry: 0

40 000,-

**46. VERSEGHY FERENC:**

A Filozófiának Talpigazságira épített Felelet a' Nemzeti Muzéum' nevében a' Magyar Nyelv iránt tett, 's az 1818. esztendőben, Bójt elő havának 7dik napján a' Hazai Tudósításokba iktatott Kérdésekre, mely Értekezés gyanánt is szolgál egyszersmind a' Nyelvművelésnek mivoltáról és akadályairól

Budánn, 1818. Királyi Magyar Universitás ny. XXVIII+420p.

A Marczibányi-féle pályázat legérdekesebb pályaműve a korszak egyik legnagyobb nyelvtudósának nevéhez fűződik. A szerző munkájában nagyszabású filozófiai alapvetéssel dolgozta ki a pályázatnak mind a négy kérdésére adott válaszát. Az esetleges jutalomból azonban eleve kizárta magát azzal, hogy a saját költségén kinyomtatott kötetben feltüntette nevét. Ezt a Nemzeti Múzeum igazgatójához, Müller Jakab Ferdinándhoz címzett előszóban így magyarázza: „Mind Ortographiám, mind magyarságom... szembetűnőképpen különbözvén a' legújabb Magyar Könyvszerzőkétül, lehetetlen bizonyára, hogy nevemet e' Feleletnek egynehány első sorai azonnal és világosan el ne árúlyák”. A pályája végéhez közeledő Verseghy Ferenc tán legjelentősebb könyvében három évtizedes nyelvtudományi munkásságának záróköveként – tudományos tapasztalatait filozófiai igénnyel összegezve – alapjában véve a nyelvújítás ellen foglalt állást.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szüry: 5014.

40 000,-

**47. VERSEGHY FERENC:**

A' tiszta magyarság, avagy a' csinos magyar beszédre és helyes írásra vezérlő értekezések. Követi ezeket a' cadentiaik' lajstroma, mellynek hasznát a' filologusok és a' poéták egyaránt vehetik.

Pestenn, 1805. Eggenberger Jósef. (8)+175+(2)p.

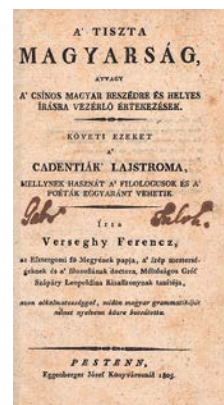
Első kiadás. A szerző egyik legkritikált műve, a Révai Miklóssal folytatott polémiájának vitaindítója (lásd 43. tételünket).

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szüry: 5023.

60 000,-



**48. VIDOVICS ÁGOSTON:**

A' Magyar Neologia Rostálgottatása. -- Veszprém Megyebeli Pap által.

Pesten, 1826. Petrózai Trattner Mátyás ny. XII+(1)+14-187+(5)p.

A nyelvújítási harc egy kései darabja. Szerzője katolikus pap, egy pápai irodalmi társaság (a magukat „Somlyó tájji”-nak nevezők) tagja volt, amely a mérsékelt nyelvújítás híveiből szerveződött. Az előszót a neves polihisztor, Veszprém vármegye főorvosa, Zsoldos János írta. Horváth Jenő irodalomtörténetében így méltatja a munkát: „Vidovics Ágoston dunántúli katolikus plébános... Zsoldos Jánossal »szövetkezett« a könyv kiadására, mint az ortológusok pápai társasága adták ki Kazinczy nyelvújítását bíráló kötetüket. Mind a ketten tanult nyelvművelők voltak, világosan elemezték a puristák hibáit, történeti érzékkel pillantották át a neológia fejlődését. Kazinczyról az volt a véleményük, hogy nemes cél szolgálatában állott, de eszközeit rosszul választotta meg, diktátor akart lenni, és újítás helyett rombolt”. Rendkívül ritka mű.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szűry: 5059.

40 000,-

**Fényképek****49. HAJÓS ALFRÉD (1878-1955) ÉPÍTÉSZ, OLIMPIAI BAJNOK MELLKÉPE AUTOGRÁF AJÁNLÓ SOROKKAL:**

„Meinen liebsten Prager Freund Miloslav Kraček zur freundschaftlichen Erinnerung von seinem treuen Alfréd Hajós Guttmann Architect Schriftführer der Budapester Torna Club. Budapest, am 19. Nov. 1900.” A felvétel Ellinger Ede budapesti műtermében készült.

Mérete: 165 x 110 mm.

Inscribed photo of Alfréd Hajós, architect, sportsman.

300 000,-

**50. KOSSUTH FERENC (1841-1914) POLITIKUS CSALÁDI FÉNYKÉPALBUMA.**

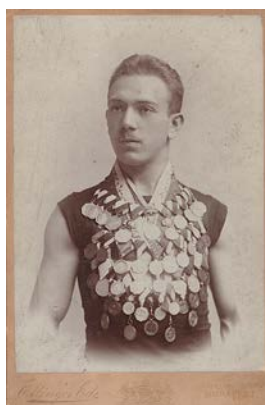
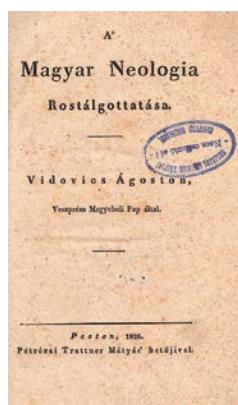
Kossuth Ferenc 1914. I. 14-én feleségül vette özvegy báró Benyovszky Sándornét, született Kvassay Máriát. Mivel Kossuth 1914. V. 25-én elhunyt, ezért az album biztosan ezen időszak alatt, talán esküvőjük alkalmából állították össze. Benyovszky Sándor többször is járt Kossuth Lajosnál Turinban, Kvassay Mária és Kossuth Ferenc ott találkoztak először. Az album – Kossuth Ferenc hagyatékával együtt – Máriához került, aki 1920-ban hunyt el gyermektelenül. Az örökségből jutott a Magyar Nemzeti Múzeumba, a ceglédi Kossuth Múzeumba és egy magángyűjtőhöz. Az album az elmúlt időszakig feltehetően az utóbbinál lappangott.

25 fénykép. Méretük: cca. 200 x 105 mm.

Fémcsattal zárható, aranyozott bőrből készült albumban. Aranymetszéssel díszítve.

Contemporary leather. Inner edges gilt.

600 000,-



48., 49., 50. tétel

## *Folyóiratok*

### 51. NEMZETI ALMANACH. ELSŐ-MÁSODIK ÉV.

Budapest, 1841-1842. magyar kir. egyetem' betűivel. 1t.+XXV+416+(3)p.+6t.; 1t.+(2)+316+(3)p.+9t. Az első darab római számozású lapjait kék papírra nyomtatták.

Teljes sorozat. Az Erdélyi János, Vajda Péter és Vahot Imre által alapított Almanach-Társaság célkitűzése a magyar irodalom fellendítése, fiatal írók bemutatása volt az olvasóközönségnek. A Vajda által szerkesztett kötetek szerzői között található Garay János, Jósika Miklós, Kuthy Lajos és Lauka Gusztáv is. Erdélyi szerkesztésében egy harmadik darabot is terveztek, de ez végül nem jelent meg. Modern félbőr-kötésben. Aranymetszéssel díszítve.

Modern half leather. Inner edges gilt.

Szürü: 3393.

60 000,-

### 52. SÁNDOR ISTVÁN:

Sokféle. Írá 's egybe szedé --. I-XII. darab [hat kötetben].

Győrött, 1791. Streibig József ny. 167+(4)+163+(4)p.; 226+(4)+241+(5)p.; 249+(5)+271+(3)p.; 256+(4)+263+(3)p.; 1t.+198+(2)p.+1t.+184+(2)p.; 205+(2)+250+(2)p.

Az egyik első magyar bibliográfus által szerkesztett tudományos folyóirat teljes sorozata. Az első nyolc 1791 és 1801 között Győrben, a továbbiak 1808-ban Bécsben láttak napvilágot. Az egyedülálló vállalkozás minden cikkét Sándor írta.

Díszesen aranyozott gerincű, XIX. századi félbőr-kötésben. Egységes, gyönyörű sorozat.

19th-century half leather. Spine richly gilt.

Poss.: Nagy Iván és Glitzke Sándor gyűjteményi bélyegzőjével.

Lakatos: 3379.

300 000,-

## *Füirdök*

### 53. DENHOFFER, (VINCE JÓZSEF) VINCENTIUS JOSEPHUS:

Succincta notitia virtutum et usus medici aquae soteriae Budae ad thermas caesareas recens inventae

Budae, 1804. Typis Regiae Universitatis Pesthae. 134+(10)p.

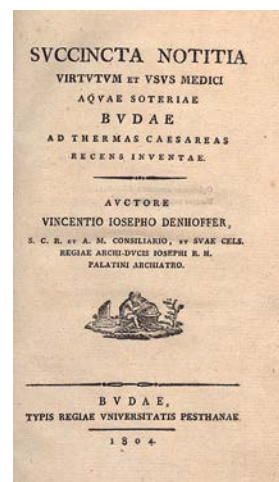
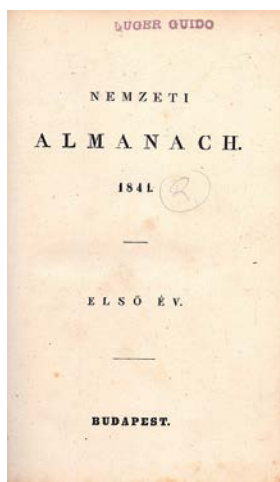
A szerző József nádor háziorvosa volt.

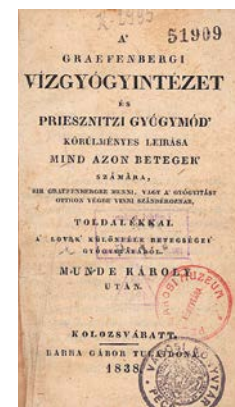
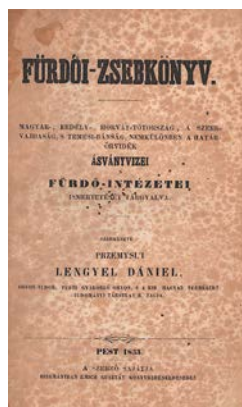
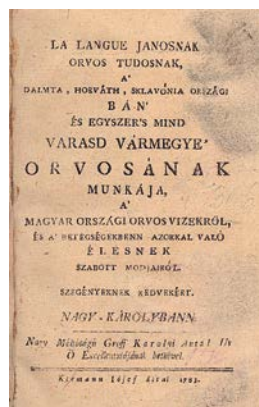
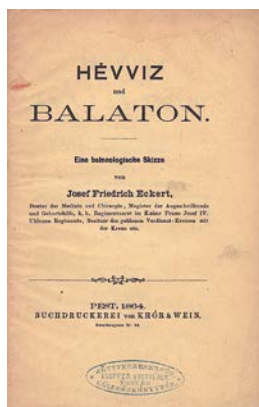
Enyhén kopott aranyozású, korabeli bőrkötésben. Festett előzéklappokkal.

Contemporary leather. Spine slightly worn. Painted endpapers.

Györy: 33. old.

80 000,-





54., 55., 56., 57. tétel

**54. ECKERT, JOSEF FRIEDRICH:**

Hévviz und Balaton. Eine balneologische Skizze von --.

Pest, 1864. Khór & Wein. 46p.

Kiadói papírborítóban. Felvágatlan példány.

Original paper. Uncut.

Győry: 33. old.

20 000,-

**55. LA LANGUE ,(JEAN) JÁNOS:**

A Magyar Országi orvosi vizsekről, és a' betegségekbenn azokkal való élésnek szabott modjairól. A' szegényeknek kedvéért.

Nagy-Károlybann, 1783. Klemann József által. (20)+170p.

A francia származású szerzőt Mária Terézia udvari orvosa, van Swieten ajánlására nevezte ki Varasd vármegye főorvosává. E műve ugyanebben az évben, ugyanitt latinul is megjelent. Ritka.

Korabeli bőrkötésben, kis kopásnyomokkal.

Slightly worn, contemporary leather.

Győry: 39. old.

80 000,-

**56. LENGYEL DÁNIEL, PRZEMYSŁ'I:**

Fürdői-zsebkönyv. Magyar-, Erdély-, Horvát-Tórország, a Szerb-vajdaság, s Temesi-bánság, nemkülönben a Határőrvidék ásványvizei s fürdő-intézetei ismertetését tárgyalva. Szerkeszté: --.

Pest, 1853. Emich Gusztáv. XXIII+394+(1)p.

Modern félbőr-kötésben. A leveleken halvány rozsdafoltokkal.

Modern half leather. Leaves slightly stained.

Győry: 40. old.

40 000,-

**57. MUNDE, (KARL) KÁROLY:**

A' graefenbergi vízgyógyintézet és priesznitzki gyógymód' körülményes leírása mind azon betegek' számára, kik Graefenbergbe menni, vagy a' gyógyítást otthon végbe vinni szándékoznak, toldalékkal a' lovak' különféle betegségei' gyógyításáról -- után.

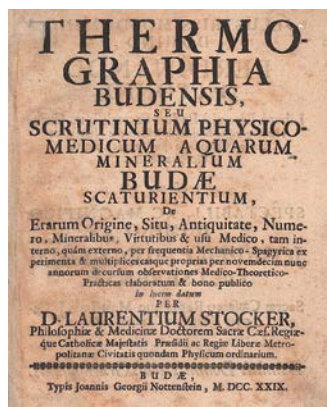
Kolozsváratt, 1838. Barra Gábor. 1t.+XIII+224+(5)p.

Korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather.

Győry: 42. old.

40 000,-



58., 59., 60., 61. tétel

**58. SINGER, DR. BERNHARD:**

Die Therme Hévviz bei Keszthely in Ungarn. (Zalaer Komitat.) Zweite Auflage.

Gross-Kanizsa, 1875. Fischel. 65+(2)p.

Kiadói papírborítóban.

Original paper.

Győry: 46. old.

20 000,-

**59. STOCKER, (LŐRINC) LAURENTIUS:**

Thermographia Budensis, seu scrutinium physico-medicum aquarum mineralium Budae scaturientium...

Budae, 1729. Typis Joannis Georgii Nottenstein. (8)+154+(13)p.

A szerző Buda főorvosa volt. E munkája először 1721-ben jelent meg Augsburgban, ez a második kiadása.

Korabeli félpergamén-kötésben.

Contemporary half vellum.

Győry: 46. old.

80 000,-

**60. SZILÁGYI MIKLÓS:**

A hideg fürdőkről általában és Borszékéről különösen

Pest, 1856. Emich Gusztáv. XXI+212p.+1 kihajt. mell.

Aranyozott gerincű, korabeli vászonkötésben.

Contemporary cloth. Spine gilt.

Győry: 47. old.

30 000,-

**61. TÖRÖK JÓZSEF:**

A két magyarhaza első rangu gyógyvízei és fürdőintézetei. Természet-, vegy-, s gyógytani sajátságaikban előterjesztve. Második újra átdolgozott s tetemesen bővített kiadás.

Debreczenben, 1859. Városi ny. XVI+288p.+12t. (könyvmatok)

A szerző a szabadságharc idején a debreceni tábori kórház főorvosaként, majd miniszteri biztосként működött. A Rohn Alajos pesti könyvnyomdájában készült táblákon a legjelentősebb magyar fürdőhelyek (Balatonfüred, Harkány, Trencsénteplic, Pöstyén, a budai Császárfürdő, Barsszklénó, Szliács, Mehádia, Parád stb.) látkepeivel. A mű először 1848-ban jelent meg, ekkor még illusztrációk nélkül.

Aranyozott, repedezett gerincű, XX. század eleji félbőr-kötésben.

20th-century half leather. Spine slightly damaged, gilt.

Gerszi: 192-193. old.; Győry: 48. old.

80 000,-



**62. GÁRDONYI GÉZA:**

Fehér Anna. Betyár-történet 3 felvonásban.

Bp., 1906. Singer és Wolfner. 121+(6)p.+4t. Első kiadás.

A címlapon ajánló sorokkal: „főtisztelendő Ozoray István úrnak megemlékezésem csekély jelül Gárdonyi Géza”.

Modern félbőr-kötésben.

Inscribed by the author. Modern half leather.

Szüry: 1520.

200 000,-

**63. GÁTI ISTVÁN:**

Második József a' maramarosi éhségben. Mellyben az 1785. esztendőben kezdődött, és 1787. végeződött máramarosi éhségnek történetes megírásában, a' második nagy József kegyelmességét, háládatosan emlegeti, az éhségből ki-szabadított vármegyének képeben --

H.n., 1792. ny.n. (16)+240+(16)p.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szüry: 1541.

30 000,-

**64. GRACIAN (Y MORALES, BALTHASAR) BOLDISÁR:**

Bólts, és Figyelmetes udvari ember. Irta Spanyol nyelven --. Fordította... Faludi Ferentz. I-III. század [egybekötve].

Nagy-Szombatban, 1772. Jesus Társ. Akad. Koll. Betőivel. 215+(9)+210+(12)+182+(10)p.

Az első rész 1750-ben, a teljes szöveg pedig 1770-71-ben jelent meg először.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather. Spine richly gilt.

40 000,-

**65. GVADÁNYI JÓZSEF, GRÓF:**

A' mostan folyo ország gyűlésének satyrico criticé való leírása, a' mellyet Egy Isten mezején lakó Palócznak színlése alatt írta azon buzgó szívvel bíró Hazafi, a' kinek pennájából folyt ki a' Falusi Notáriusnak Budára való Útazása...

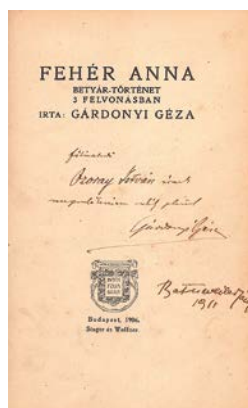
[Pozsony] Lipsiában, 1791. Weber Simon Péter. VII+(1)+290p. A címlapon metszetvignettával. Első kiadás.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli bőrkötésben.

Contemporary leather. Spine richly gilt.

Szüry: 1633.

60 000,-



**66. GYÖNGYÖSI ISTVÁN:**

Porából meg-éledett Phoenix, Avagy... Kemény Janos, Erdéli Fejedelemnek Lonyai Anna Aszszonnyal lévő házasságnak, Tatár Országi rabságnak... emlékeztete. A' mellyet... most újab le-irattatott, és kissebb rendben véteztet.

Budan, (1787.) Katalin Landererne ny. (152)p.

A szerző nagyszabású, történelmi tárgyú epikus alkotása, mely Erdély 1657 és 1662 közötti történetét, valamint Kemény János fejedelemségét tárgyalja. 1665 és 1670 között, a Wesselényi-féle összeesküvés éveiben írta, de kiadására csak jóval annak bukása után, 1693-ban kerülhetett sor, ekkor is csak a németellenes részek elhagyásával.

**Hozzáköte:**

Palinodia tristis Hungariae. Az az: A' maga gyámoltalanságán kesergő és abban a' Kardos Griffnek szárnya alá folyamodó Nympha, A' mellyel Magyar-Ország' mostani állapotját példázá... --

Budan, 1771. Landerer maradéki. (16)p.

Az Esterházy Pál nádorrá választására (1681) írt alkalmi költemény negyedik kiadása. Először 1695-ben jelent meg nyomtatásban.

**Hozzáköte:**

A' tsalárd Cupidónak Kegyetlenségét meg-ismérő, És mérges nyilait kerülő tiszta életnek geniussa. Melly... újabb rendben véteztödvén ki-botsáttatott.

Budan, 1772. Landerer Maradéki ny. (2)+86p.

Gyöngyösi István talán legvitatottabb munkája, „ürügyes erotikája” miatt sokáig csak kéziratban terjedt. Az ajánlás címzettje, az agglégény Koháry István pedig féltve „tiszta életének” jó hírért, nem fogadta el az ajánlást, sőt a kiadást is ellenezte. Bár a közlés akkoriiban s még a következő században sem volt nagyon kényes az erotikum tekintetében, nyomtatásban első alkalommal csak 1734-ben jelent meg Sopronban, a szerző neve nélkül. Az OSzK-ban őrzött példányon olvasható dátum alapján azonban a munka befejezését 1695-re teszik. A közvélemény mindvégig Gyöngyösinek tulajdonította a népszerű költeményt, nevét első alkalommal Dugonics András tünteti fel 1796-ban sajtó alá rendezett kiadásában.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli bőrkötésben.

Contemporary leather. Spine richy gilt.

Poss.: Mindhárom mű címlapjának hátoldalán Nagy Iván gyűjteményi bélyegzőjével.

Szűry: 1671/a., 0, 1672.

40 000,-

***Hungarica XVII-XVIII. század*****67. MAUSOLEUM POTENTISSIMORUM AC GLORIOSISSIMORUM REGNI APOSTOLICI REGUM & PRIMORUM MILITANTIS UNGARIAE DUCUM...**

Norimbergae, 1664. Mich. & Joh. Fried. Endter. 1t. (rézmetszetű díszcímlap)+(6)+407+(7)p. Lapszámozáson belül 59 egészoldalas, rézmetszetű táblával.

A Nadasdy Ferenc országbíró saját költségén és ajánlásával megjelent királykép-sorozat az egyik legnevezetesebb magyar illusztrált munka. A hun és magyar vezérektől egészen I. Lipót trónra lépéséig követi királyaink történetét rézmetszetű képekkel illusztrálva. Alakjai számos későbbi ábrázolás ihletőivé váltak. A kötetben található királyverseket a jezsuita Lanzmár Ferenc, Nadasdy udvari lelkésze írta. A mű alapötlete Ferenczffy Lőrincztől származik, aki a század elején Berger Illést bízta meg egy nagyszabású történelmi munka megírásával (ennek kézírata és az ehhez készült metszetek lemezei is fennmaradtak). A terv – feltehetően pénziány miatt – nem valósult meg, a rézlemezek pedig a pozsonyi jezsuitákhoz kerültek. Tőlük szerezte meg Nadasdy, majd az azóta eltelt időszak uralkodóinak képeivel kiegészítve a magyar rendeknek ajánlva jelentette meg a művet.

Korabeli pergamenkötésben. Néhány levélen kisebb folttal, de összességében nagyon szép példány.

Contemporary vellum.

Poss.: Keller Károly báró díszes könyvjegyével.

RMK III 2254.; Apponyi: 863.

300 000,-



## 68. ORTELIUS, HIERONYMUS – MEYER, MARTIN:

Ortelius redivivus et continuatus, Oder Der Ungarischen Kriegs-Empörungen / Historische Beschreibung / Darinnen enthalten Alles / was sich bey vorgenommenen Beläger- und Eroberungen der Stätte / Vestungen und Schlösser / dessgleichen in veranlassten Schlachten / und vorgelauffenen Scharmützeln / zwischen theils Christlichen Ungarischen Königen und dem Hochlöbl. Erz-Hauss Oesterreich / als auff einer / und dem Türcken und dessen Anhang / auff der andern Seiten / In Ober- und Nider-Ungarn Wie auch Siebenbürgen / Von dem 1395. biss in das 1607. Jahr / und zwar biss nach glücklich wieder gestillter Botschkayschen Unruh / und dem darauff erfolgten längst verlangten Türckischen Friedens-Schluss / denckwürdig zugetragen... durch Hieronymum Ortelium... mit einer neuen Beschreibung Dessganzen Königreichs Ungarn... Mit einer Continuation, von dem 1607. biss an das 1665. Jahr vermehret. Durch Martin Meyern... I-II. rész [egybekötve].

Nürnberg (Frankfurt am Main), 1665. Paul Fürst (Daniel Fieviet ny.) 1t. (rézmetszetű díszcímlap)+(10)+431+(13)p.+60t. (30 vár, 28 arckép és 2 kivégzési jelenet)+1 kihajt. térk.+(12)+362+(20)p.+43t. (21 vár, 19 arckép, 3 egyéb)

Az első rész Hieronymus Ortel német történész először 1602 és 1604 között megjelent munkájának bővített, új kiadása. A mű a tizenöt éves háború részletes leírása (a címlapon jelzett 1395-től terjedő mintegy kétszáz éves időszak vázlatos bemutatása korábbi könyvek nyomán készült). Az 1591 és

1606 között zajló harcok a teljes magyar végvári vonalra és Erdélyre is kiterjedtek. A török hódítás kezdete óta először látszott komoly esély az oszmánok Európából való kiszorítására, így óriási nemzetközi érdeklődés kísérte a hadi eseményeket. Ennek köszönhetően számos mű látott napvilágot, de ezek közül Ortelius könyve kiemelkedik terjedelmével, pontosságával, így forrásértékével is. A Johann Sibmacher nürnbergi rézmetsző által készített lapokon a kor jelentős személyei (az uralkodó, erdélyi fejedelmek, magyar főurak, hadvezérek, török méltóságok) mellett minden jelentős végvár ábrázolása megtalálható.

A Martin Meyer által írt második rész az 1607 és 1665 közötti időszak történetét tárgyalja. Megjelenésének időpontjára magyarázatot ad, hogy az 1663-1664-es évek eseményei ismét ráirányították a nemzetközi közvélemény figyelmét a magyar hadszíntérre. 1663 elején Köprülü Ahmed nagyvezír hatalmas sereggel Bécs ellen indult, és bár a székvárost nem sikerült elfoglalnia, jelentős sikereket ért el (az egyik legjelentősebb magyar erődítmény, Érsekújvár is török kézre került). A következő évben zajlott Zrínyi Miklós téli hadjárata, Új-Zrínyivár lerombolása, a szentgotthárdi csata, majd a vasvári béke megkötése. A kötethez tartozó metszetek nagy része Lucas Schnitzer munkája. A jelentős személyek és a harcokban szereplő végvárak mellett megtalálható a szentgotthárdi csata képe, egy kétosztatú lap Új-Zrínyivár alaprajzával és Zrínyi Péter horvátországi hadjárata bemutató térképpel, valamint Pozsony nagyméretű, kihajtható látképe. A példányok nagy részébe a kiadó saját térképeit köttette (Szántai: Fürst 1/a.; 2.), darabunk ezzel szemben ama néhány kötet egyike, amelybe Wilhelm Serlin „Totius Regni Hungariae...” című lapja került. A nagyméretű (375 x 700 mm) térkép Frankfurtban készült 1665-ben, bal oldalán a magyar királyok és a török szultánok névsora, valamint a jelentősebb magyar várostromok dátumai olvashatók.

XVIII. századi félbőr-kötésben. A gerinc javítva, aranyozása és a kötéstáblák peremei megkoptak. Belül tiszta, szép darab.

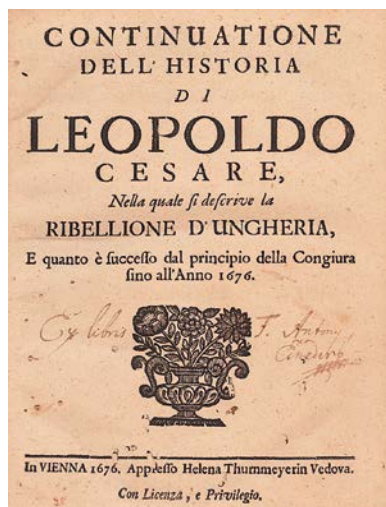
Slightly worn, 18th-century half leather. Spine slightly damaged.

Apponyi: 2653.; RMK III/7685.; Rózsza: 7.; Szántai: Serlin 2/b.; VD 17 23:323431G; 23: 323456H.

1 000 000,-





**69. (PRIORATO, GUALDO):**

Continuatione dell' historia di Leopoldo Cesare, Nella quale si descrive la ribellione d' Ungheria, E quanto è successo dal principio della Congiura sino all'Anno 1676.

Vienna, 1676. Helena Thurnmeyerin Vedova. (8)+176+(5)p.+22 kihajt. t.

A Lipót császár tetteit dicsőítő, 1670-ben napvilágot látott munka folytatása, amely nagyrészt a Wesselényi-féle összeesküvés eseményeit tárgyalja. A szerző előbb Mazarin bíboros mellett, majd a bécsi udvarban működött. Bár kortársai a „legfontosabb toll”-ként emlegették, az is közismert tény volt, hogy az udvar egyszerűen megvásárolta, így műve távolról sem tekinthető tárgyilagossáknak: benne a császár a kereszténység megmentője, a vasvári béke a lehető legelőnyösebb volt, míg a rebellis magyarok mind árulók, a törökkel paktálnak. Az elfogult szöveg ellenére mégis rendkívül becses darabnak számít a kötetet illusztráló rézmetszetek miatt: ezeken egyrészt ritkán ábrázolt várak-városok (a Vág-völgyi Trencsén, Sztrecsény, Vágbeszterce, Zsolnalitva, a bányavárosok közül Besztercebánya, Korpona, Selmecbánya, valamint a keletmagyarországi Szamosújvár, Tokaj, Ecsed, Kálló stb.) láthatók, másrészt a képek igen pontosak és dekoratívák. A címlapon szúrágás nyomaival. Korabeli pergamenkötésben.

Contemporary vellum. Wormholes on title page.

Apponyi: 985.; VD 17 23:251558C.

300 000,-

**70. (RÁKÓCZI FERENC, II.) RAKOCZI:**

Testament politique et moral du Prince --. Tome(s) I-II [egybekötve].

La Haye [Párizs], 1751. Scheurleer [Neuville.] (10)+255+(1)+(4)+257-509p.

A fejedelem politikai és erkölcsi végakarataának első kiadása. A kiadó, Didier-Pierre Chicaneau de Neuville feltehetően a jobb kelendőség kedvéért szerepeltetett hamis, hágai impresszumot a valójában a párizsi Guillin műhelyben készült nyomtatványon.

Aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. A gerincen kis sérülésekkel.

Contemporary half leather. Spine gilt, slightly damaged.

Apponyi: 2466.

60 000,-

**71. ISTVÁNFY, (MIKLÓS) NICOLAUS:**

Regni Hungarici Historia, Post obitum gloriosissimi Mathiae Corvini regis XXXIV. Quo Apostolicum hoc Regnum Turcarum potissimum armis barbarae invasum, libris XXXIV. Rerum in Pannonia, Dalmatia, Transylvania, Moldavia, Bosnia, Illyrico...

Coloniae Agrippinae, 1724. Sumptibus Henrici Rommerskirchen. (12)+668+(46)p.

Istvánffy Miklós nádori helytartó, humanista történetíró fő művének harmadik kiadása. Először 1622-ben jelent meg. Munkája mind a mai napig a XVI. század történetének elsőrangú forrása. A XVII-XVIII. század legnépszerűbb hazai történelemkönyve, a főúri és nemesi könyvtárak nélkülözhetetlen darabja volt. Jelentőségét mutatja, hogy Zrínyi hadtudományi munkáinak és a „Szigeti veszedelemnek” is egyik legfontosabb kútfője volt. A munka Magyarország 1490-1613 közötti történelmét dolgozza fel. Nemzetközi népszerűségét jelzi, hogy további két kiadása látott napvilágot külföldön.

Korabeli bőrkötésben. A gerinc aranyozása megkopott.

Contemporary leather. Spine slightly worn.

RMK III/XVIII 777.

80 000,-

## Jogtörténet

### 72. ARTICULI (DIAETALES) POSONIEN(SIS) ANNI M. DC. IX.

H.n., 1609. ny.n. (39)p.

Az 1609-es pozsonyi országgyűlés határozatai. Az iratot az uralkodó, II. Mátyás mellett Lépes Bálint kancellár, nyitrai püspök, valamint egy Himmelsreich nevű titkár is kézjegyével látta el. Papírfelzetes viaszpecséttel.

Sérült gerincű, korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper. Spine damaged.

150 000,-



### 73. KITIONICH, (JÁNOS) JOANNES – KASZONI JANOS:

Directio Methodica processus judiciarii juris consuetudinarii, inclyti Regni Hungariae. Per --- Rövid igazgatás A' Nemes Magyar Orszagnak Es hozzá tartozó Részeknek szokott törvény folyasiról. Mellyet Deákból Magyar nyelvre fordított-- Varadgyan.

Leutschoviae, 1650. Typis Laurentii Breveri. (8)+509+(15)p.

A kötet első része kéthasábosan szedve tartalmazza Kitionichnak a peres eljárások magyarországi szokásjogáról írt latin nyelvű kézikönyvét és Kászoni Jánosnak, az erdélyi fejedelmi nagyobb kancellária írnokának erről készült magyar fordítását.

Kitionich munkája 1619-ben Nagyszombatban, a fordítás 1647-ben Gyulafehérvárott jelent meg első alkalommal. A kiadvány része önálló címlappal Kitionich „Centuria certarum...” című munkája, amely Werbőczy Hármaskönyvéből mutat be száz vitás jogi tételt, és keres ezekre megoldást.

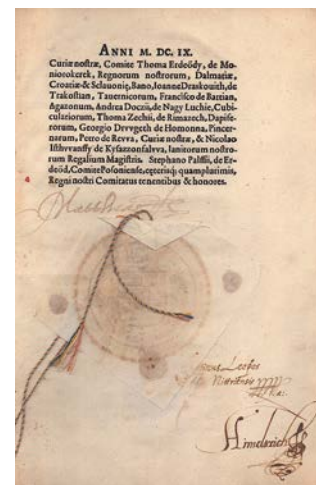
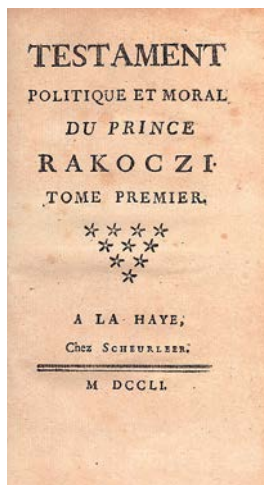
A mű korának egyetlen tudományos igényű, magyar vonatkozású jogi kézikönyve volt, jelentőségét mutatja, hogy a XVII. század második felétől a XIX. század végéig a magyar törvények hivatalos kiadásainak függelékeként szerepelt.

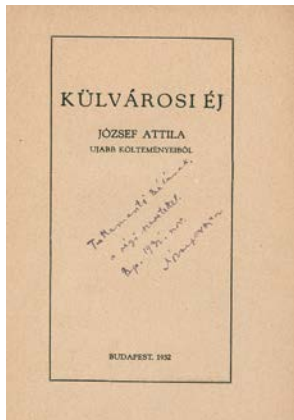
Korabeli félpergamen-kötésben. A leveleken – a kötet elején és végén nagyobb kiterjedésű – nedvességfolttal. A bekötött üres lapokon kézírásos bejegyzésekkel.

Contemporary half vellum. Leaves stained.

RMNy 2320.; RMK I 835.; RMK II 727-728.

300 000,-





**74. JÓZSEF ATTILA:**

Külvárosi éj. -- újabb költeményeiből.

Bp., 1932. Szerző. 32p. Első kiadás. A 31. oldalon József Attila saját kezű javításával.

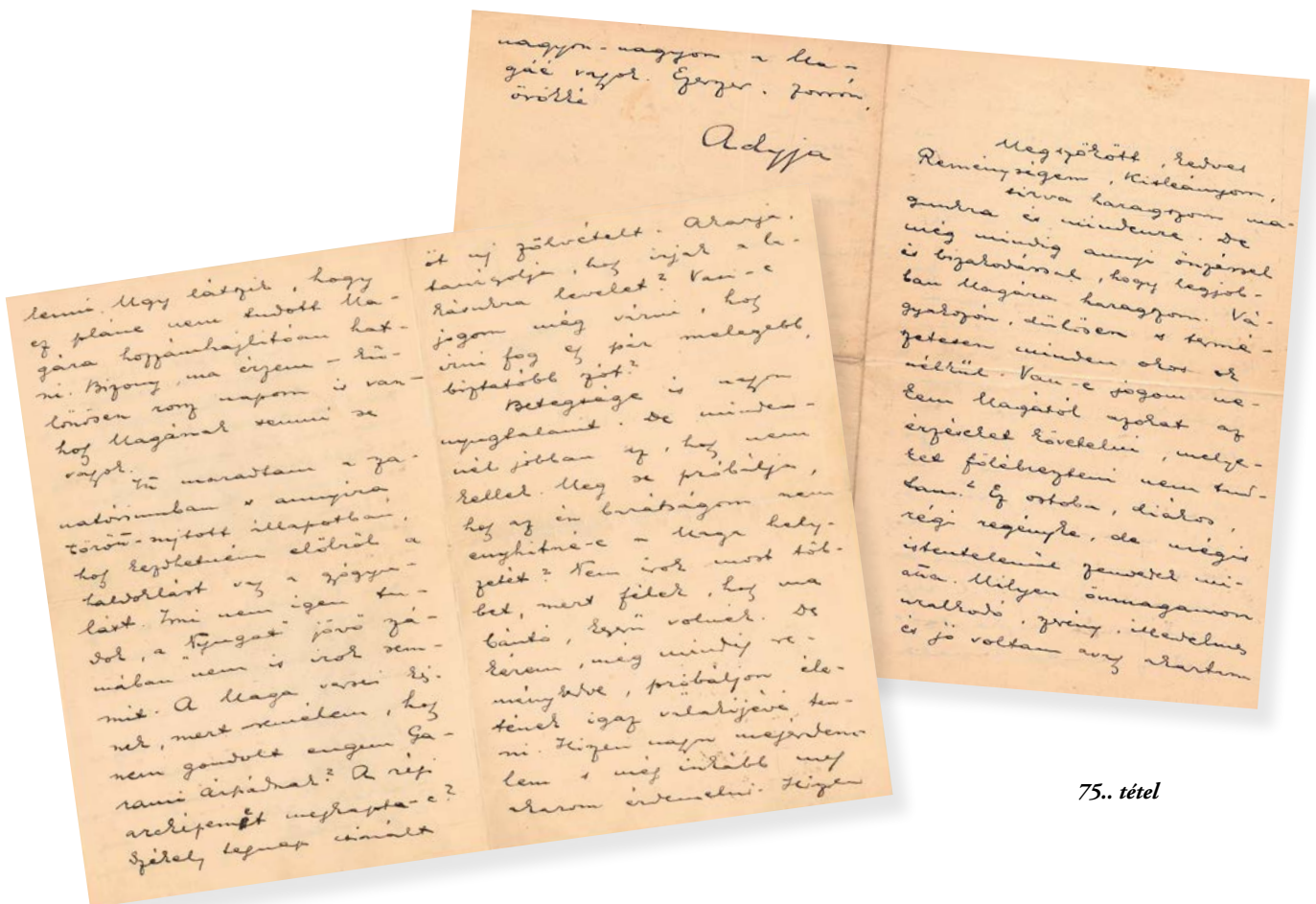
A címlapon a költő ajánlásával: „Tettamanti Bélának a régi szeretettel Bp. 1932. nov. József Attila”.

A dedikáció címzettje József Attila egyik legelső felfedezője, a makói évek alatt az önképzőkör vezetője. Így emlékszik vissza erre az időre: „Nem tudom most már reprodukálni azt a lebilincselő erőt, azt a bőségesen áradó, de minden személyes vonzalmat megnyerő meggyőződést, amellyel Attila a megfelelő érvek teljes fegyverzetével védte a maga álláspontját, jövőjében, költői elhivatottságában való törhetetlen és derűs hitét.” Kapcsolatuk később is fönmaradt, József Attila rendszeresen megküldte legújabb kötetait volt tanárának.

Javított, kiadói papírborítóban. Körülvágatlan példány.

Inscribed by the author. Restored, original paper. Uncut.

1 500 000,-



75.. tétel

**Kéziratok**

**75. ADY ENDRE (1877-1919) KÖLTŐ, PUBLICISTA AUTOGRÁF LEVELE ADÁNAK.**

Ady Endre hosszabb ideig tartó betegeskedés után, 1912 februárjában vonult be a Városmajor Szanatóriumba. A külvilágtól való távolság segített idegi és érzelmi zavarát megnyugtanni. Lédával való kapcsolata megromlott, találkozásaik egyre feszültebbek voltak, Ady a viharos viszony helyett harmóniára, nyugalomra vágyott. Bisztriczky Józsefné Csutak Valéria 1912 márciusának elején érkezhett a szanatóriumba. A nyugodt beszélgetésekkel töltött órák nagy hatással voltak Adyra, aki az asszonyt Adának nevezte el.

Íránta érzett szerelme négy verset ihletett, amelyeket „A magunk szerelme” című kötet „Imádság a csalásért” ciklusába illesztett. Ezekon kívül született még egy – cím nélküli – vers, amelyet ma „Adának” címmel ismerünk. Ezt a verset Ady nem szánta közlésre, feltehetően személyes és mélyen bizalmas volta miatt.

A szanatóriumot Ada április elején hagyta el, és hazatért Aradra, ekkor kezdődött meg kettejük levelezése. Adától négy, Adytól hét fennmaradt levelet ismerünk. Míg a verseket a kedvesség, derű és béke hangulatai jellemzik, a levelekből azt olvashatjuk ki, hogy kialakulóban lévő kapcsolatuk nem volt ennyire idilli. Ady érezte, hogy közeledését Ada csak visszafogottan fogadta, az asszony családi kötöttsége miatt mindvégig tartózkodó maradt. Levelei rövidek, kapkodva megírtak.

Jelen levélből főként a viszonzatlan szerelem érzése olvasható ki, de a költő említést tesz alkotói nehézségeiről és egy megküldött önarcképről is. Feltehetőleg 1912. április 18. és 21. között keletkezett.

Ady és Ada 1912 júniusában még egyszer visszatértek a szanatóriumba, és az ott töltött három-négy hét feltehetőleg meghittebbé tette a kapcsolatukat. Ebből az időszakból származik a „Halkult, rejtő és becéző szavak...” kezdetű – korábban is említett – cím nélküli vers, amely az egyik legbensőségesebb, Adának szóló költemény. Az asszony július első napjaiban hagyhatta el a szanatóriumot, és a költő pár héttel későbbi, Aradon tett látogatásáig nem maradt fenn egyiküktől sem levél. Ady Aradon találkozott Adával és családjával, és rádöbbsent, mennyire nem ismerte az asszonyt. A kapcsolatuk utolsó fellelhető dokumentuma a költőnek az Aradi Közlöny szerkesztőjéhez írt levele. Ebben helyreigazítást kér, amiért az augusztus 20-i számban egy név nélkül megjelent cikk házassági botrányként említi kapcsolatukat.

4 beírt oldal. Keltezés nélkül.

### Hozzá:

Keresztszeghy Zoltán (1888k.-1913) autográf levele Adának.

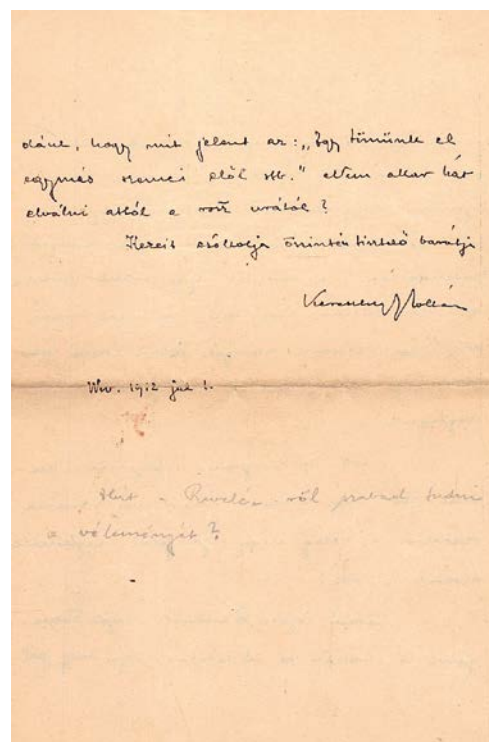
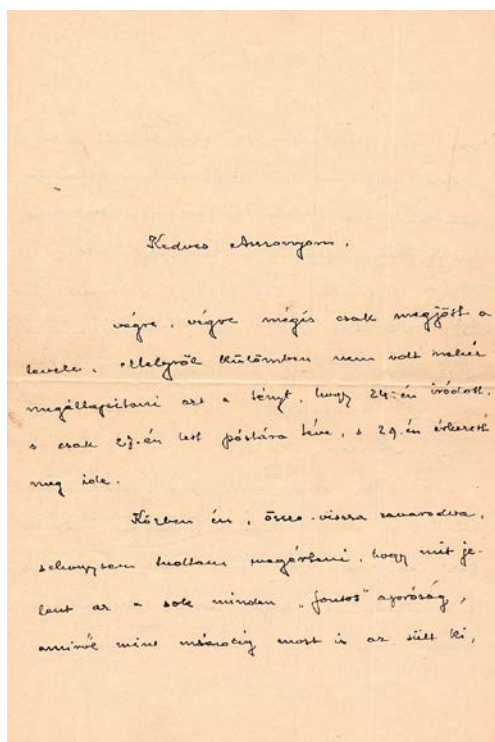
A levél írója Ady barátja, ebben az időben szintén a városmajori szanatórium lakója, aki bensőséges viszonyt alakított ki Adával. A költő vetélytársa volt az Ada kegyeiért folytatott vetélkedésben. Ady név nélkül ír is róla Adának egyik első levelében: „Megmaradt az a kétségem s kínoz, hogy volt itt Magának valaki nálam jóval kedvesebb és több.”

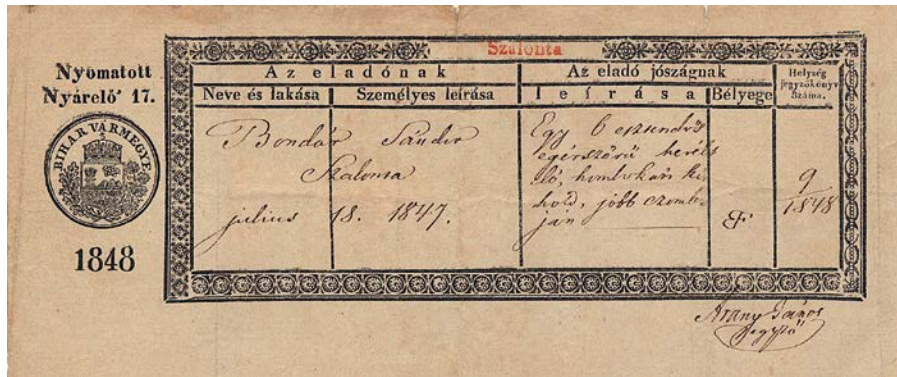
Keresztszeghy a Bécs melletti Ortmannból küldte leveleit Adának, ahol a tüdejét gyógyíttatta. Az ismert darabok 1912. június 23. és július 1. között keletkeztek. Jelen levélben hosszasan érdeklődik Ady állapota felől, hiszen „tudja, hogy ugy szeretem azt a fiut, mint magamat”. Emellett kéri az asszonyt, hogy segítse barátja gyógyulását, illetve mintegy zárásként felteszi a kérdést: „Nem akar hát elválni attól a rossz urától?”

6 beírt oldal. Kelt: Bécs, 1912. VII. 1.

Endre Ady, poet. Autograph letter.

2 000 000,-





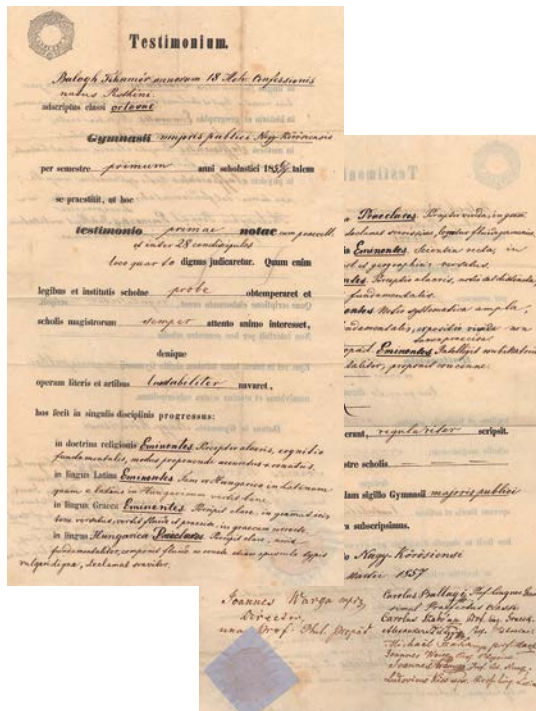
**76. ARANY JÁNOS (1817-1882) KÖLTŐ, NAGYSZALONTA JEGYZŐJE AUTOGRÁF ALÁÍRÁSA EGY LÓPASSZUSON.**

A költő szülővárosa Nagyszalonta, ahol életének első felét töltötte. Ide kötődnek első irodalmi sikerei is: „Az elveszett alkotmány” 1845-ben, majd a „Toldi” egy évvel később. Mindeközben családi élete biztos talajon állt feleségével és két gyermekével, valamint polgári hivatása is fokozatosan ívelt felfelé. Kezdeti korrektori munkája után 1840-től segédjegyző, majd 1847-ben már mint jegyzőt ismeri meg az olvasóközönség. Ebből az időszakból igen kevés Arannyal kapcsolatos dokumentum maradt fenn az utókor számára, így nem csoda, hogy rendkívül ritkák. Legjobb tudomásunk szerint egyszer szerepelt hasonló magyar árverésen.

Mérete: 105 x 240 mm.

Autograph signed horse pass by János Arany, poet, as notary of Nagyszalonta.

1 000 000,-



**77. ARANY JÁNOS (1817-1882) KÖLTŐ ALÁÍRÁSA ALMÁSI BALOGH TIHAMÉR ORVOS, ÍRÓ ISKOLAI BIZONYÍTVÁNYÁN.**

**„Egyébkint sivatag hely ez a Körös.”**

A szabadságharc leverése után, 1851 második felében a református gimnázium hívására költözött Arany családjával Nagykörösrre, ahol a magyar és latin nyelv, valamint az irodalom oktatását vállalta el. Ekkor már elismert költő volt, túl volt „Az elveszett alkotmány” és a „Toldi” sikerén is. Országos hírneve nyomán nemcsak a nagykörösi, de a kecskeméti gimnázium is tanári állással kereste meg a költőt. Arany hosszas mérlegelés után az előbbit választotta.

A beilleszkedés nem ment könnyen, annak ellenére, hogy „ismét egy mezővárosi környezetben kellett megtalálnia helyét, de méretét és mentalitását tekintve is jelentősen eltért az új település az addig ismerttől.” (Szilágyi Márton: „Az utolsó magyar”. Arany János élete és költészete 235.) Nagyszalonta után nem is nagyon találta itt a helyét.

Az egyetlen reménysugarat a tanári kar nyújthatta. Ezt emelte ki Mentovich Ferenc költő, filozófus is egy Aranyhoz írt levelében: „A mi a szellemi életet illeti, igaz hogy itt Körösön kevés élvezetre számíthat az ember, de ezen segítünk az által, hogy alkotunk mi tanárok egymásközt egy bizodalmas kört, mely sok hiányt fog potolni”. Ez a soványnak tűnő vigasz azonban nem akármit jelentett: a nagykörösi gimnáziumban számos kiváló tanáregyéniség működött, közülük heten a Magyar Tudományos Akadémia tagjai is voltak. Olyan neveket érdemes itt említeni, mint Salamon Ferenc, Szilágyi

Sándor, Szabó Károly, Szász Károly, Szigethi Wurga János, vagy éppen Tomory Anasztáz. (Az ő emléküket egy szoborcsoport is őrzi Nagykörösön „A nagy tanári kar” néven.) Úgy tűnik, hogy a magányosság ellensúlyozására valamennyire megfelelt az illusztris tanárgárda, hiszen Arany egészen 1858-ig maradt Nagykörösön.

**„Felfogása könnyű, emlékezete alapos”**

Almási Balogh Tihamér (1838-1907) a híres orvos, almási Balogh Pál (lásd 6. tételünket) fiaként született. Középkorait szülővárosában, Pesten végezte, az utolsó kivételével. „Az utolsó évben ugyanis leküzdhetlen vágy vonzotta Nagy-Körösrre, hogy személyesen

megismerkedhessék Arany Jánossal, Szilágyi Sándorral és Szabó Károllyal, kik abban az időben az ottani tanintézetnek irigyelt nimbust kölcsönöztek. A Tomory által, a magyar irodalomban legkiválóbb tehetség számára kitűzött díjat, Arany János neki ítélte oda. A nagy mester egyébként is vonzalmat tanúsított iránta s őt a szépirodalmi téren atyailag támogatta, oktatta s munkára serkentette. Arany mély benyomást tett a fogékony tanítványra s ez okozta, hogy még később, az orvosi tanfolyam alatt is, azon időt, melyet collegái pihenésre vagy mulatságra fordítottak, ő íróasztala mellett töltötte el s a szépirodalomnak szentelte.” (Magyarország és a Nagyvilág, 1875. 52. szám.)

Arany valóban különös figyelmet fordított tehetségesebb diákjaira. Akiben némi hajlamot látott, azt külön is bátorította írásra, amiket soha nem áttallott elolvasni és véleményezni. Ezzel és a diákújság támogatásával igyekezett pótolni a hivatalosan tiltott önképzőkör hiányát. Természetes hát, hogy felfigyelt a Pestről érkezett almási Balogh Tihamérré is, aki az itt töltött tanévről már írásokat jelentetett meg a Hölgyfutárban „Nagykőrösi séták” címmel. (Ebben megemlékezik egy János-napi vigasságról, melyet a diákok Aranyánál töltöttek.)

Ahogy a fentebb idézett cikkből is kitűnik, Arany biztatása nem volt hiábavaló: tanítványa az orvosi pálya mellett is rendszeresen írt szépirodalmat, melyek a korban pozitív fogadtatásban részesültek. Főként a rövidpróza területén jeleskedett mint novellaszerző, de számos színdarabja is napvilágot látott, amiket nagy sikerrel vittek színpadra a kor társulatai.

### „Osztályzata: kitűnő”

Balogh Tihamért az 1856/57-es tanévben Arany mellett olyan kimagasló személyek tanították, mint Ballagi Károly korábbi honvédfőhadnagy, későbbi királyi tanácsos, Szabó Károly szintén korábbi honvédfőhadnagy, akadémikus, neves bibliográfus, a Régi Magyar Könyvtár szerkesztője, vagy éppen a neves történész, akadémikus, Szilágyi Sándor, akinek a legismertebb műve a tíz kötetes Magyarország története.

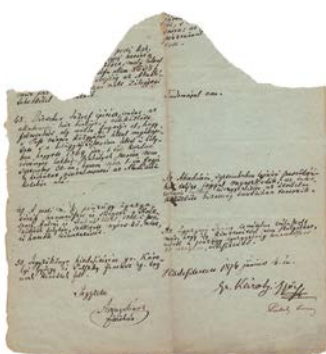
A kor szokásának megfelelően a tanárok az osztályzat mellé pár soros rövid jellemzést is adtak. Így Arany János ítélete szerint almási Balogh Tihamér: „Tisztán észlel, ismeri az alapokat, gördülékenyen, elegánsan alkot, olvashatóan ír, folyékonyan szaval.” („Percipit clare, novit fundamentaliter, composit fluide ac ornate, etiam apuscula typis vulgaridigna, declamat svaviter.”)

Mindennek fényében kijelenthető, hogy darabunk a magyarországi művelődéstörténet páratlan dokumentuma.

Mérete: 345 x 205 mm.

Autograph signature of János Arany, poet, as professor, on school report of Tihamér Balogh, doctor, writer.

1 000 000,-



### 78. ARANY JÁNOS (1817-1882) KÖLTŐ, AZ AKADÉMIA FŐTITKÁRA AUTOGRÁF ALÁÍRÁSA AZ MTA KÖZGYÜLÉSI JEGYZŐKÖNYVE UTOLSÓ OLDALÁNAK TÖREDÉKÉN.

Az Akadémia 1858. XII. 15-én tartott közgyűlésén egyhangúlag választotta soraiba a költőt (először levelező, majd rögtön rendes tagként). 1859. X. 31-én olvasta fel székfoglaló tanulmányát, amely a „Zrínyi és Tasso” címet viselte. Csengery Antal halála után báró Eötvös József javasolta a megüresedett titoknoki székbe, amelyet 1865. I. 26-án el is foglalt. A tisztséget (1870-től főtitkárként) 1879-ig viselte, amikor harmadik lemondását végül elfogadták.

Tételünk a többlevélnyi terjedelmű irat utolsó, hiányos lapja (a felső mintegy harmada hiányzik). Két igazgatósági tag, gróf Károlyi György és Pulszky Ferenc is kézjegyével látta el.

2 beírt oldal. Kelt: Pest, 1874. VI. 4.

János Arany, poet, secretary-general of the Hungarian Academy of Sciences. Autograph signed document.

200 000,-



### 79. A NYUGAT FOLYÓIRAT HÍRES EMBLÉMÁJA.

Keletkezésének körülményeiről így emlékezett az alkotó, Beck Ö. Fülöp önéletrajzában: „Már 1907-ben mintáztam egy változatát, erősen domborút, ez azonban nem jutott el a sokszorosításig. Íróbarátaim akkoriban készültek a Nyugat folyóirat kiadására, meglátták nálam ezt a Míkest, és címlapjukra jelleképül felhasználták. (...) A következő évben, 1908-ban, még egyszer megmintáztam az érmet, egészen lapos, leheletnyi plasztikával.”

Patinázott gipszöntvény. Átmérője: 250 mm.

The famous emblem of the Nyugat journal.

500 000,-



## 80. HIERONYMI KÁROLY-GYŰJTEMÉNY.

Hieronymi Károly (1835-1911) országépítő mérnök-dinasztia második generációs képviselője, az ország első mérnök-minisztere volt. Apja, Ottó Ferenc mérnök, Vásárhelyi Páltól vette át a Dunamappáció irányítását 1835-ben. Vasutat is épített (Pozsony-Nagyszombat), a Batthyány-kormányban a közlekedésügyi minisztérium vasúti osztályának vezetője volt. A szabadságharcban hadmérnökként irányította a Felvidéken a benyomuló osztrák seregek előtt az utak járhatatlanná tételét. Ezért 1849 őszén börtönbe is vetették, félhalottként került ki onnan, 1850 tavaszán el is hunyt. Apja volt mérnökbarátai (köztük Reitter Ferenc) támogatásával végezte iskoláit, a budai Politechnikumban szerzett mérnöki diplomát. Máramaros megyében főmérnöki állást nyert el, és megismerkedett az alispán Várady Gáborral és családjával.

Vele együtt négy grafomán ember is volt a rokonságban. Az általuk írt több mint négyezer oldalnyi anyag kisebb része jelent meg írásakor, másfél évszázada, nagyobb része ezidáig kiadatlan maradt, ezek a dokumentumok képezik ennek az árverési tételnek az anyagát. A négy szereplő közül három korának többé-kevésbé ma is ismert közszereplője.

A főszereplő Hieronymi Károly. Apósa, Várady-Borbély Gábor szabadságharcos zászlóaljparancsnok, később évtizedeken keresztül parlamenti képviselő (ma talán leginkább arról ismert, hogy ő volt az, aki a 80 huszár-történet valóságos, a haza hívására hazaszökött katonáit a hadbíróság elől megmentette). Várady anyai nagynénje, Leővey Klára Kufsteinből történt szabadulása után Várady családi birtokán talált menedéket és itt alapította később elhíresült liceumát

(első tanulójaként Várady Gabriellával). A negyedik szereplő tehát Várady Gabriella, Várady-Borbély Gábor leánya, akit Hieronymi Károly 1867-ben nőül vett, és aki Leővey Klára tanítványként emancipált, művelt nő módján egyenrangú társa lett egy életen keresztül politikus férjének, igazi intellektuális, lelki és fizikai életközösség volt az övék.

A fiatalokat azonban a sors erős próbára tette: 1868 elején született gyermekük csak egy napig élt. A fiatalasszony hazaköltözött szüleihez Máramarosba, párja nagyon elfoglalt hivatalnokként viszont kényszerűen egyedül élt a fővárosban. Második és harmadik gyermekük sem élte meg első életévét, így szóba sem kerülhetett, hogy a testileg-lelkileg megviselt fiatalasszony felköltözzön a fővárosba, ahol hiányzott volna szülei segítsége (különösen édesanyja támogatása), és ahol férje általában estebe nyúló hivatalnoki munkája miatt nagyvárosi magányra lett volna utalva.

E kényszerű távollét viszont kialakított egy különös „levelezési” távházasságot. A fiatalok a távollét hónapjaiban heti két-három levélváltással tartották ébren kapcsolatukat. Egészen az új családi fészek, az Andrássy út 106. számú ház birtokbavételéig ezek az okok fennálltak. De a levelezés ezután sem szűnt meg – a politikus férj egyre többet utazott –, amikor pedig ő tartózkodott otthon, felesége a gyerekekkel sok időt töltött a nagyszülőknél vagy valamelyik jó levegőjű fürdőhelyen. Így tehát évtizedeken át, egészen a férj váratlan haláláig (1911) folyt kettejük között a levelezés.

Hieronymi az Andrássy-kormány Közmunka- és Közlekedésügyi Minisztériumába került miniszteri titkárnak már 1867 márciusában. Kreatív gondolkodása, szorgalma és nyíltsága meghatározta villámgyors hivatali előmenetelét a minisztériumban, emellett „motor” szerepet kapott a nemrég létrejött Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben, a Vízügyi Tanácsban és a Statisztikai Tanácsban is. Még a minisztériumi pályakezdés évében megjelent, és igen jó szakmai fogadtatásra talált első könyve („A Kőutak Fenntartásáról”), amelynek előszavában leírja, milyen gondot jelent a gyors műszaki fejlesztés korában, hogy a közigazgatásban szinte csak jogászokat találni. 1874-ben mint helyettes államtitkárt a minisztérium legfontosabb ügyinek vezetésével bízták meg. 1874-től 1881-ig minisztériumi feladata mellett a MÁV ügyvivő igazgatósági elnöke. Hosszabb időt töltött Franciaországban a közlekedési ügyek tanulmányozása

céljából, s hazatérte után a Közlekedési Minisztérium újjászervezése tárgyában készített dolgozatát Ordódy miniszter 1880-ban életbe is léptette. Nagyhatású munkásságot fejtett ki hazai folyóink rendezése és az ármentesítés körül, működésének súlypontja mégis a vasúti politikában volt. Az általa megfogalmazott céltudatos magyar vasúti politikának első vívmánya a Tiszavidéki Vasút megvétele volt. A Duna-Drávai, valamint a Zágráb-Károlyvárosi vasút megszerzése, és a Buda-Pécsi vasút engedélyezése biztosították tengeri utunkat, s ezzel függetlenné tették kivitelünket a déli vasúttól. Az osztrák államvasúttal kötött egyezség érvényre juttatta közlekedési politikáját az ország nyugati irányában is. Tizenöt évi állami szolgálat után megvált állásától, s az osztrák-magyar államvasút újjászervezése után e magántársulat budapesti külön igazgatóságának elnöke és vezérigazgatója lett. Ekkor a Lipót-renddel tüntették ki. Miután 1891-ben a társaság magyar vonalai a MÁV tulajdonába mentek át, Hieronymi visszatért az államigazgatásba. 1892. X. 18-tól az Állami Számvevőszék elnöke volt, de XI. 19-én már a Wekerle-kabinet belügyminisztere a kormány fölmentéséig (1895. I. 15). 1893-ban a német császártól a koronarend első osztályú érdemrendjét kapta. Ő dolgozta ki, és terjesztette az országgyűlés elé az állami anyakönyvezésről szóló, törvénnyé vált javaslatot. Munkásságát főként a közigazgatás javítására irányozta. Még két alkalommal lett miniszter, Tisza István 1. kormányában, majd Khuen-Héderváry kormányában 1910. I. 17-től töltötte be a kereskedelmi miniszteri tárcát, egészen 1911 májusában bekövetkezett váratlan haláláig.

Szakirodalmi téren is kitűnt műveivel. Legjelentősebb munkái: „A Kőutak Építéséről és Fönntartásáról” (Budapest 1867); „A Köz-munka-ügyek Állami Igazgatása Franciaországban” (Budapest 1874). Korának közéletileg is jelentős munkája volt még „A Választójogról” (Budapest 1912.), Tisza István által gondozott és posztumusz kiadott munkája. (E három mű is az árverési tétel része, Tisza István búcsúztató cikkének és a posztumusz művet útjára bocsátó részletes méltatásának közlésével.)

A három kiadatlan kézirat:

1. Hieronymi Károly naplófolyama, melyet 1848-tól haláláig, 1911-ig vezetett, benne a szabadságharc idején írt feljegyzéseivel. Ezek a kor egyetlen fennmaradt gyereknaplóját testesítik meg. Ennek egyik, 1848 szeptemberében kelt bejegyzéséből érdekességként idézünk néhány sort: „Kedves Atyám! [...] A haza veszedelemben forog, mégpedig a körülmények olyak hogy ha magyar ország nem győz, örökké el van veszve. De ezt csak az által lehet eszközölni ha ügyes vezér és elég katona van. Én az elsőben nem segíthetek, az utolsóba is csak úgy, ha magam katonává leszek.” (A levél írásakor még nincs 13 éves, a sorozóbizottság hazaparancsolta.)

2. Hieronymi Károly csaknem nyolcszáz darabból álló, élete során feleségének írt levélkötege. Itt is idézünk egy (1904-ben kelt) levélből, amely jól jelzi, hogy a pár levelezése jóval túlterjedt a magánélet témáin, rendkívüli forrásértékkel bír a dualizmus kori politikai élet belső viszonyait illetően (a levél írásakor Hieronymi Tisza István 1. kormányában kereskedelemügyi miniszter volt): „Édes Szeretett Gabriellám! Miután van néhány percnyi időm, azt arra használom fel, hogy neked néhány sort írjak, s megnyugtassalak az iránt, hogy itthon semmi bajunk. Az örökös öltözködésből és parádéból azonban ki nem jövünk. Tegnap hétfőn az egész kormány József főhercegnél és nejeinél tisztelgett, természetesen dísz ruhában... Vacsora a belvárosi körben volt este a Tisza tiszteletére, oda is el kellett mennünk és onnan éjfél után 2 órakor jöttünk el; mert Tizának rendkívül jó kedve volt, és muzsikáltatta magát. A primás húzta fülébe, a többi cigány körülötte. Ő maga ott állt fagyos hideg arczal, igazán délczegen, a férfiaságnak mintaképe szerint és olyan salon módon fojt le az egész, hogy senki nem ütődött meg rajta, hanem mindenki örült, hogy a miniszterelnöknek jó kedve van. Ma délelőtt a Vörös Kereszt ünnepélyes közgyűlése volt, melyen a király is jelen volt. de már erre a parádéra nem mentem, mert délután a főhercegné a női iskolát nyitotta meg, és ott kellett őt fogadnom. Holnap reggel pedig megint díszruhában el kell menni az örök imádás templomunk alapkövételére, jelen lesz a király, valamennyi főherceg és főhercegné és miután Tisza a delegatio miatt nem mehet el, megkért, hogy mi menjünk el. Hogy holnap délután megint lesz-e valami, nem tudom...”

Várady Gábor - Leövey Klára naplója

Várady-Borbély Gábor a szabadságharcban a Kazinczy-hadtest 105. zászlóaljának volt a parancsnoka. A szabadságharc leverése után első gyermekükkel terhes feleségével kalandos körülmények között sikerült Németországba szöknie. Itt, Württembergben született meg Gabriella 1850-ben. Várady Gábor a kor szokása szerint ekkor kezdett el naplót vezetni, gyermeküknek ajánlva a feljegyzetteket. Két év után tudtak hazatérni, a család máramarosi birtokára. Várady anyai ágon Leövey leszármazott, így amikor Leövey Klára 1856-ban szabadult Kufsteinből, ahol Teleky Blankával közös cellában raboskodott, természetes menedékként adódott a Várady család birtoka, ahol oltalmat talált és olyan foglalatosságot, mely egész életét kitöltötte a későbbiekben. Először a kisleány Várady Gabriellát kezdte oktatni, majd tucatnyi környékbeli gyerek is odasereglett, hogy Klára nénitől együtt tanuljanak a világról, hazaszeretetről. Várady minden támogatást megadott a későbbiekben is, hogy Leövey Klára el tudja indítani később elhíresült líceumát. A naplót, amikor Leövey átveszi a gyermek tanítását, folytatja a nőrokon. Így adódott, hogy a mintegy százkilencven oldalnyi szöveg első részét Várady Gábor, második felét Leövey Klára vezette. A napló melléklete egy levél, melyet Várady Gábor Mihály öccse írt bátyjának. Mihály is szabadságharcos tiszt, aki a fegyverletétel után sok társával zárt, osztrák katonai felügyelet alatt álló táborban sínylődött. Onnan kicsempészve jutott a gyerek születéséhez gratuláló, fogságáról beszámoló levél Württembergbe, bátyja kezeihez. A másik melléklet Tompa Mihály „A Gólyához” című verse kézírásos másolatban, Tompa saját kezű aláírásával (Tompa és Várady Mihály álltak kapcsolatban, onnan származik a becses vers) A kislány egy családi ünnepen azzal lepte meg apját, hogy több strófát elmondott a versből, így aztán a vers az ünnepi alkalomra utalással együtt szintén a napló melléklete lett. (Dr. Láng János szíves közlése nyomán).

Collection related to Károly Hieronymi, politician, engineer.



**81. HAMVAS BÉLA (1897-1968) FILOZÓFUS, ÍRÓ AUTOGRÁF IFJÚKORI SORAI ÉS EGY HAJTINCSE HÚGA, ÉVA EMLÉKKÖNYVÉBEN.**

A beírások – egy kivételével – 1915 és 1927 között keletkeztek. 1919-ig Pozsonyban élt a család, majd – miután a családfő megtagadta a csehszlovák hűségüket – Budapestre költöztek. Az egyik oldalon a filozófus egysoros, datált bejegyzése („A munka eladó, az ember nem. 1923. VI. 20. Tutu.”) olvasható, mellette egy hajtincssel, egy másikon egy közös üzenet alá szintén a családban használt becenevét írta.

Kopottas, festett, korabeli vászonkötésben.

Slightly worn, contemporary cloth.

150 000,-

**82. HORTHY MIKLÓS (1868-1957) VOLT KORMÁNYZÓ AUTOGRÁF LEVELE DR. TÖREKY GÉZA JOGÁSZNAK, A KÚRIA VOLT ELNÖKÉNEK.**

Örömmel vette hírért, hogy a címzett hollétéről hosszas kérdezősködés nyomán tudomást szerezhetett. Reméli, hogy a München melletti kórházba nem nagyobb baj miatt került. Saját helyzetükről megjegyzi, hogy várják a káosz elmúlását. Mivel törvény tiltotta, vagyonukat nem mentették ki, így barátaik segítségére szorulnak. A levél végén megjegyzi: „Olyan szomorú, hogy annyi értékes magyar ember esett ezen őrült idők áldozataul, a többi meg esik széjjel mint az oldott kéve”.

2 beírt oldal. A kézzel címzett levélboríték mellékelve. Kelt: Weilheim, (1948.) VI. 13.

Miklós Horthy, former governor of Hungary. Autograph letter.

400 000,-

**83. KORNFELD MÓRIC BÁRÓT ÖTVENEDIK SZÜLETÉSNAPIJÁN TISZTELETTEL ÜDVÖZLIK BUDAPESTEN, 1932 KARÁCSONYÁN.**

A neves bankár, közgazdász részére készült díszalbum mintegy 86 autográf aláírást tartalmaz, nagyrészt a kor politikai életének jelentősebb képviselőitől. Az első név természetesen Bethlen István miniszterelnöké. Öt követik (a teljesség igénye nélkül): Darányi Kálmán, Korányi Sándor, Kornis Gyula, Ravasz László, Kállay Miklós, Gratz Gusztáv és Pethő Sándor. A legizgalmasabb személy azonban vitathatatlanul Babits Mihály, aki az irodalmat szinte egyedülként – bár nem véletlenül – képviseli. Az író-mecénás viszonyról Széchenyi Ágnes „Mecénások a 20. századi magyar irodalomban és kultúrában” című tanulmányában így ír: „A Kornfeld család jó kapcsolatot ápolt Babits Mihállyal. Rendszeresen érkeztek dedikált kötetek Babits Mihálytól, Török Sophie-tól is. A Babits-hagyaték több vacsorameghívót őriz Kornfeld Mórictól és feleségétől. A GyOSz-ról szóló kötet tudomása szerint már a tízes évektől segíti Kornfeld Móric Babitsot [FRÁTER 1996; 74]. A 30-as évek elejétől már tegező viszony [!] van az iparbáró és a költőfejedelem között. A Babitscsal való levelezést főként Kornfeld Móric felesége intézte. Ignotus például Babitsékon keresztül is üdvözölte Kornfeldéket – így, többes számban”.

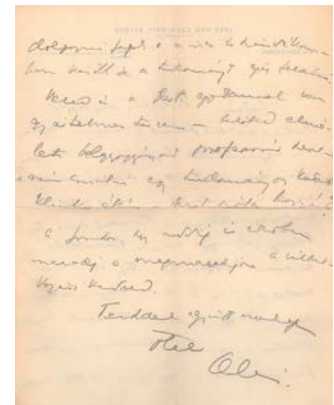
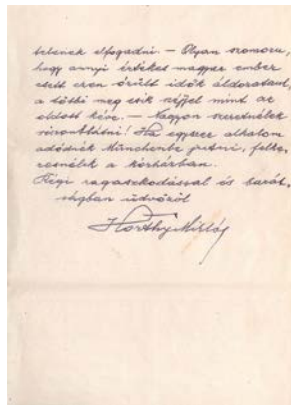
A címlap nagyméretű, festett iniciálával kezdődő szövegét gyönyörűen színezett, aranyozott, növényi motívumokkal és madarakkal ékesített keret övezi, a továbbiakat hasonló, de egy picit egyszerűbb díszítéssel látták el.

6 pergamenlevél.

Korabeli pergamenkötésben. Az első kötéståbla közepét gyönyörű, festett, aranyozott családi címer díszíti.

Gilt, contemporary vellum.

300 000,-



Sinkelt Kádár Elvtárs!  
 Ez év elején Aczél György és Sándor József elvtársak felszólítására írtam a Központi Bizottságnak egy levelet arról, hogy hazatérésem után otthon hogyan szándékozok élni. Ennek három hónapja. Választ nem kaptam. Közben 77-ik életévembe léptem, szívbjajom és látásom annyira rosszabbodott, hogy az orvos újra kórházba akar küldeni, ahonnan alig két hónapja jöttem ki. Ujra kérem, közöljék velem, hogy mikor térhetek haza.

Tisztelettel  
 R

Agócskésből  
 Kádár J-nak  
 Fock Jenőnek  
 1968. IV. 6.

#### 84. RÁKOSI MÁTYÁS (1892-1971) KOMMUNISTA POLITIKUS, VOLT PÁRTFŐTITKÁR AUTOGRÁF LEVELE KÁDÁR JÁNOSNAK.

„Kedves Kádár Elvtárs! Ez év elején Aczél György és Sándor József elvtársak felszólítására írtam a Központi Bizottságnak egy levelet arról, hogy hazatérésem után otthon hogyan szándékozok élni. Ennek három hónapja. Választ nem kaptam. Közben 77-ik életévembe léptem, szívbjajom és látásom annyira rosszabbodott, hogy az orvos újra kórházba akar küldeni, ahonnan alig két hónapja jöttem ki. Ujra kérem, közöljék velem, hogy mikor térhetek haza. Tisztelettel R.” Alul, a dátumtól balra „Kádár J-nak”, alatta „Fock Jenőnek” olvasható.

Páratlanul izgalmas történelmi kordokumentum, amely bepillantást enged a kommunista diktatúra irányítóinak gondolkodásába és végtelen cinizmusába. A történészek számos hasonló levélről tudnak, amelyekkel a volt pártvezér folyamatosan ostromolta a Kádár-rendszer vezetőit, különösen magát az utódot. Rákosi nem értette meg, hogy több okból sem merülhet fel az ő visszatérése. Egyrészt az egész rendszer – finoman szólva is kétes – legitimációját az ő, illetve a nevéhez köthető korszak bűnbakká tétele biztosította, másrészt Kádárt személyes bosszúvágya, illetve a múltjában levő sötét titkok ismerőjének távol tartása is motiválhatta (még arra is volt gondja, hogy 1962-ben elődje pártból való kizárása után elintézte a szovjet vezetésnél, Rákosiékat az addigiaknál jóval szerényebb körülmények között tartsák házi őrizetben). Érdekes adalék, hogy a levél tanúsága szerint Aczél Györgyék áttették azzal, hogy van értelme az újabb és újabb kérelmeknek (nyilván jókat mulattak szerencsétlen vergődésén). A szövegben található számos kihúzásból és javításból Rákosi zaklatott állapotáról vonhatunk le következtetéseket, a helyesírási hibák és a fogalmazási problémák pedig az akkori elit szellemi képességeiről adnak – lehangoló – képet.

1 beírt oldal. Kelt: (Arzamasz), 1968. IV. 6.

Mátyás Rákosi, communist politician, former leader of the Hungarian Communist Party. Autograph letter to János Kádár, communist leader.

5 000 000,-

#### 85. SZENT-GYÖRGYI ALBERT (1893-1986) BIKÉMIKUS, ORVOS AUTOGRÁF LEVELE RUSZNYÁK ISTVÁN ORVOSPROFESSZORNAK „PISTÁM!” MEGSZÓLÍTÁSSAL.

Tájékoztatja, hogy Moszkvába rendelték, ahol nem csak tudományos szerepet szánnak neki. Közli, hogy a címzettből pesti egyetemi professzort akar csinálni, ha nincs ellenére.

2 beírt oldal, fejléces levélpapíron. Kelt: Szeged, (1945.)

Albert Szent-Györgyi, physician, biochemist. Autograph letter.

150 000,-

**86. ZSÁMBOKY JÁNOS (1531-1584) AUTOGRÁF, NÉMET NYELVŰ SORAI.**

Feljegyzés egy Christoph von Teuffenbach szatmári főkapitányhoz intézett, Rudolf császár nevében kiadott főhercegi parancsról, amelyben inti, hogy a dolgok veszélyes alakulása miatt szolgálati helyére menjen, és hűséges szorgalommal várja az utasítást. (Fazekas István szíves közlése nyomán.)

Arról, hogy Ernő főherceg mit értett veszélyhelyzetben, nincs információnk. Mind a törökök elleni, mind az erdélyi fejedelemséggel folytatott csatározások viszonylagos nyugóponton voltak abban az időben, jelentősebb hadműveletekről nem tudunk.

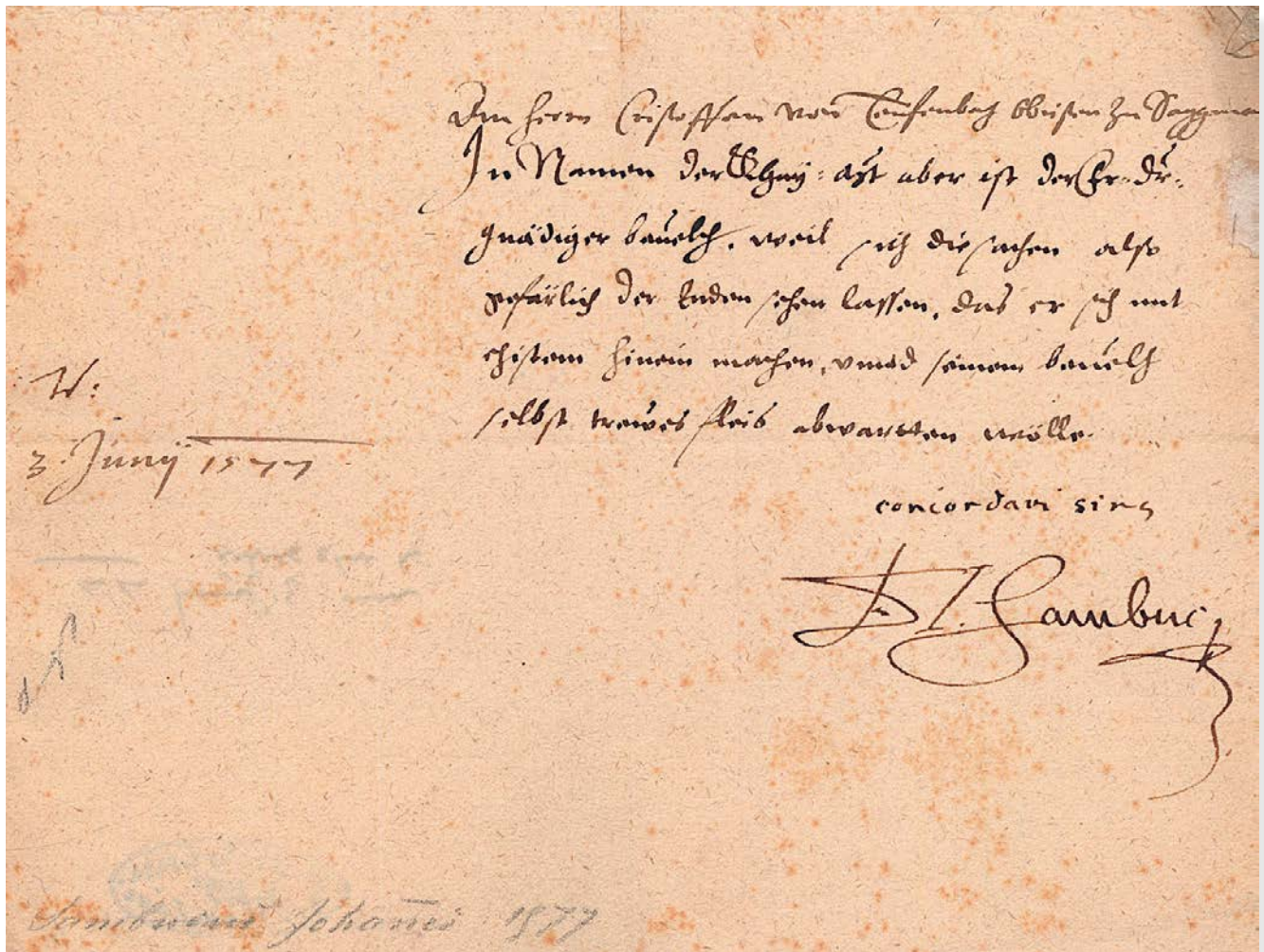
Zsámboky János, vagyis Joannes Sambucus Európa-szerte ismert magyar költő, filológus, történész, orvos igazi reneszánsz polihisztor volt. Számos külföldi tanulmányútját követően Bécsben telepedett le, több császár udvari történetírója, orvosa és tanácsosa is volt. Háza a nemzetközi tudósvilág találkozóhelye, ő maga az európai humanista közösség megbecsült tagja lett. Levelezőpartnerei között volt az egyetemes térképtörténet egyik legnagyobb alakja, Abraham Ortelius (akivel az érme gyűjtés közös szenvedélye is összekötötte), de barátság fűzte többek között Charles l'Ecluse-höz (lásd 18. tételünket), Henri Estienne-hez és Christophe Plantin-hez is. Nemzetközileg is csodált több mint 3000 kötetes, hiteles kéziratokban gazdag könyvtárára alapozva számos klasszikus mű filológiaiailag pontos szövegkiadását gondozta, kiadatlan auctorokat publikált. A hazai művelődéstörténet több fontos állomása fűződik nevéhez: így például az első teljes Bonfini-kiadás, Werbőczy Tripartitumának, valamint egy teljességre törekvő Janus Pannonius-kiadásnak sajtó alá rendezése, továbbá Magyarország térképének, és az első magyar orvostörténeti kiadványnak az elkészítése. Külföldi kortársai között elsősorban az emblemata révén, költőként vált ismertté és elismertté, a műfaj legkiválóbbjai között tartották számon. A neves humanista kézírata tudomásunk szerint hazai árverésen még nem szerepelt, de a nemzetközi piacon sem igen találtuk ennek nyomát.

I beírt oldal. Kelt: Bécs, 1577. VI. 3.

Joannes Sambucus, humanist scholar. Autograph note in German.

Borda-Skultéty: 189.

2 000 000,-



## Kódex



## 87. XIV. SZÁZADI LATIN NYELVŰ LITURGIKUS ZSOLTÁROSKÖNYV

A liturgikus zsoltároskönyv a késő-középkorban megjelent kódextípus, amelyet szerkezetében és megjelenítésében 8 zsoltár kiemelése jellemez. A megnevezés is ebből ered, mivel a díszes iniciálékkal indított zsoltárok a liturgikus hét nyolc részének elején állnak. Középkori ikonográfiai kutatások alapján ezt a megosztást elsőként Angliában alkalmazták a XII. század végétől, majd Franciaországban is átvették, később pedig – egészen a XVI. századig – a keresztény világ irányadó pszalteriumtípusává vált. Ezek a kódexek egyaránt betölthettek tényleges liturgikus szerepet, de a magánhasználatra készült pszalteriumok nem csak az ájtatosságot szolgálták, hanem – főként a különösen díszes darabok – reprezentációs célokat is. Elöl liturgikus kalendáriummal voltak kiegészítve, a zsoltárokat követő részben pedig a zsolozsmához tartozó bibliai kantikumok és más imádságok szerepeltek.

Tételünk is kalendáriummal indul, amely roueni jellegzetességeket mutat. A kódexet nyolc, arany alapra kézzel vagy szürkéve festett iniciálé és ezekhez kapcsolódva a szöveghasáb mellett futó kék-arany pálcá, illetve a lapszélekre kifutó, kis levelekben, egy helyütt sárkányfejben végződő ornamentals, továbbá számos vörös-kék tollrajzos fleuronée (stilizált növényi ornamentekből álló) iniciálé díszíti, a korszak francia könyvfestészetének stílusában. A finoman díszített pszalteriumban található aranyozott iniciálék sora – amelyek a liturgikus hét napjaihoz tartoznak – az első, vasárnapi zsoltár díszes „B/eatus vir” iniciáléjával kezdődik. Ezt követi a 26. (D/ominus) hétfői, majd a keddi 38. (D/ixi), a szerdai 52. (D/ixit insipiens), a csütörtöki 68. (S/alvum), a pénteki 80. (E/xultate), végül a szombati 97. (C/antate domino canticum). A nyolcadik, záró iniciálé a 109. (D/ixit Dominus) pedig a vasárnapi vesperás első zsoltárának kezdetét jelzi. A szövegben való további tájékozódást vörös és kék kezdőbetűk, valamint rubrikáció segíti.

A kisméretű (128 x 92 mm), pergamenre írt kötet egy előzéklapból és 105 számozatlan fólióból áll. Ezek többsége hat bifólióból szerkesztett füzetet (sexterniot) alkot. (Boreczky Anna szíves közlése nyomán.)

Későbbi, vaknyomással díszített, fatáblás bőrkötésben. Az első és a hátsó táblát dupla vaknyomásos léniákkal keretezett mezőkre osztották. Az első és a legbelső mezőt aranyozott és vakon nyomott koncentrikus körökből álló egyesbélyegzők levonata díszíti. A közbülső területet koncentrikus körökből és egyenlő szárú keresztekkel összeállított geometrikus motívumot alkotó lenyomat fedi le. Az előtáblát későbbi fémrátétekkel, veretekkel látták el. A kötéstábla belső oldalára Széchényi Ferenc könyvjegye található.

14th-century liturgical psalm book in Latin. The item starts with a calendar, which shows the characteristics of Rouen. The codex is decorated with eight initials painted in blue or grey on golden background accompanied by ornaments running to the page edges, ending in – mostly – small leaves, as well as numerous red and blue pen-drawn fleuronée initials, according to the style of the French book painting of the time. The order of the gilded initials in the finely decorated psalterium – which belong to the days of the liturgical week – begins with the ornate initial “B(eatus vir)” of the first psalm for Sunday. It is followed by the 26th, 38th, 52nd, 68th, 80th and the 97th psalms for the weekdays. The last initial is at the 109th which marks the beginning of the first psalm of the Sunday Vespers.

1 (blank) fly leaf and 105 written, unnumbered leaves on parchment (128 x 92 mm). Later, blind-stamped leather with additional metal ornaments.

3 500 000,-



**Kossuth-emigráció****88. GARIBALDI, GIUSEPPE (1807-1882) OLASZ TÁBORNOK AUTOGRÁF LEVELE DUNYOV ISTVÁNNAK.**

A fordítás: „Kedves Dunyovom, megkaptam a levelet és Voigtel asszony könyvét - köszönöm önnek és arra kérem, hogy tolmácsolja köszönetemet az igen kedves írónőnek. Azt kívánom önnek, hogy álljon helyre teljesen az egészsége, mindig az öné, G. Garibaldi”

A bal alsó sarokban: „Küldök két képet”

Minden bizonnyal Valeska Voigtel Bolgiani német írónőről van szó, aki az útleírásaival vált ismertté. Talán az Egyiptomról írt könyvéről lehet szó, az ugyanis 1869-ben jelent meg. (Pete László szíves közlése nyomán)

Dunyov István honvédszázados végigharcolta a magyar szabadságharcot. A börtönből való szabadulása után Itáliában csatlakozott Garibaldihoz, akivel szoros kapcsolatba került. Még akkor is kitartott mellette, amikor a magyar emigránsok nagy része már kiegészett a királysággal (Kossuthal is megszakadt a kapcsolata). Garibaldi nagyon kedvelte, ezredessé nevezte ki, majd egy ezredet is elnevezett róla. 1 beírt oldal. Kelt: Caprera, 1869. III. 13.

Autograph letter of Giuseppe Garibaldi, Italian general.

300 000,-

**89. GUTIÉRREZ, JUAN MARÍA (1809-1878) POLITIKUS, JOGÁSZ, KÖLTŐ AUTOGRÁF, SPANYOL NYELVŰ LEVELE CZETZ JÁNOSNAK.**

Említést tesz négy levélről, melyek közül hármát bontatlanul őriz, így azok tartalmáról és feladójáról nem rendelkezik semmilyen információval. Utal arra, hogy ezek egy meg nem nevezett Párizsban kiadott újság alapítása után érkeztek, szerinte a levelezőt ott kellett volna keresnie. Sorait azzal zárja, hogy a megállapodásuk szerint küld Czetznek két uncia aranyat, mely két hónapnyi levelezés költségeit fedezi, annak ellenére, hogy nem használta azt fel. (Dr. Bobay István Zoltán szíves közlése nyomán.)

2 beírt oldal. Kelt: Buenos Aires, 1863. VIII. 26.

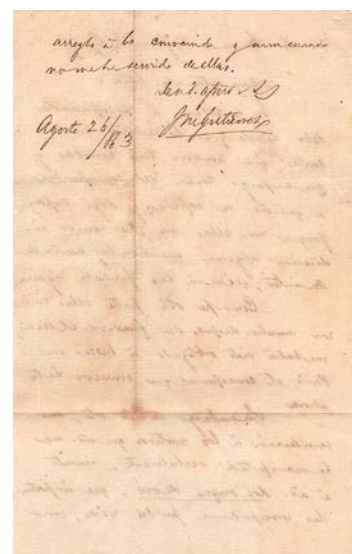
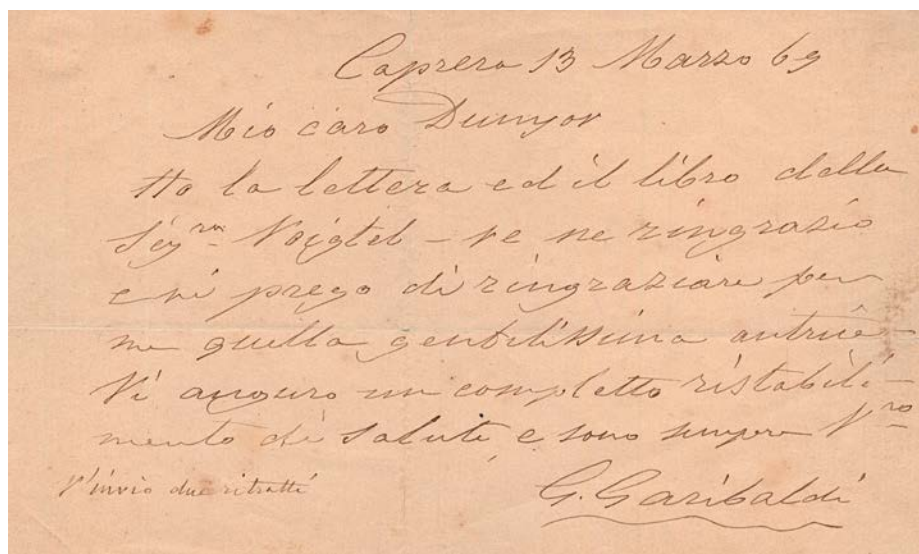
Juan María Gutiérrez, statesman, jurist, poet. Autograph letter in Spanish.

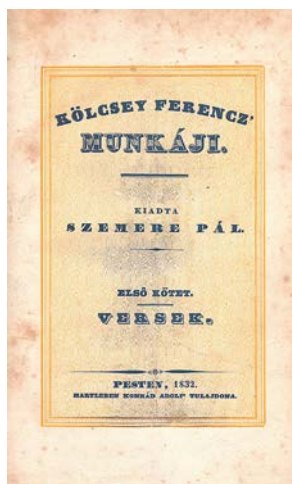
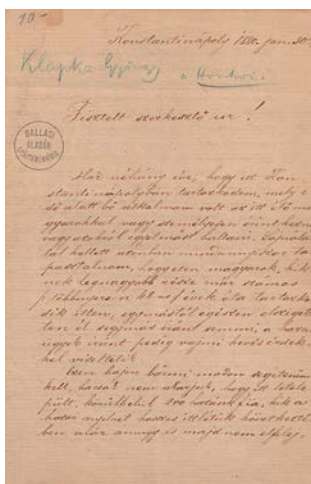
Poss.: Vasberényi Géza gyűjteményi borítékjában.

80 000,-

**90. Klapka György (1820-1892) volt honvédtábornok saját kezűleg aláírt levele Jókai Mórnak, a Honfőszerkesztőjének.**

A helyi emigráció helyzetét bemutatva sajnálattal jegyzi meg, hogy sokan már szinte az anyanyelvüket is elfelejtették, és egymástól elszigetelve élnek. Így folytatja: „Ezen bajon bármi módon segítenünk kell, hacsak nem akarjuk, hogy itt letelepült, körülbelül 200 hazánkfia, kik a hazai nyelvet hosszas itt létük következtében már amugy is majdnem elfelejtették, a nemzetiség utolsó szikrájától is





90., 91., 92. tétel

megfosztassék”. Néhányan elhatározták, hogy egy magyar egyesületet alapítanak, és egy felhívást is közzétettek. Arra kéri a címzettet, hogy támogassa az ügyet, adjon hírt róla, illetve küldje el nekik a lapot legalább egy éven át térítésmentesen. (Lásd Csorba György – Fodor Gábor: Magyarok a Kelet kapujában. A Konstantinápolyi Magyar Egylet története. 1850–1961.)

3 beírt oldal. Kelt: Konstantinápoly, 1880. I. 30.

György Klapka, former general. Autograph signed letter.

Poss.: Ballagi Aladár gyűjteményi bélyegzőjével.

150 000,-



**91. KÖLCSEY FERENCZ:**

-- munkáji. Kiadta: Szemere Pál. Első kötet [unicus]. Versek.

Pesten, 1832. Hartleben. 1t. (metszett címlap)+(4)+208+(2)p. Első kiadás.

Kötetben itt jelent meg először a Himnusz (nyomtatásban elsőként az Aurora almanachban).

Korabeli félvászon-kötésben.

Contemporary half cloth.

Szűry: 2666.

40 000,-

**92. KÖZHASZNU ESMERETEK TÁRA. A' CONVERSATIONS-LEXICON SZERÉNT MAGYARORSZÁGRA ALKALMAZTATVA. I-XII. KÖTET.**

Pesten, 1831-1834. Wigand Ottó. XX+(18)+538p.; (2)+582p.; (2)+568p.; (2)+553p.; (2)+533p.; (2)+573p.; (2)+596p.; (2)+483p.; (2)+579p.; (2)+506p.; (2)+549p.; (2)+512p.

Az első modern értelemben vett magyar lexikon, amelyet német minta alapján, de a magyar közönség számára jelentősen átdolgozva adott ki Wigand. Szerkesztője Döbrentei Gábor volt, aki neves alkotógárdát gyűjtött maga köré. A szerzők között megtalálható Kis János, Mednyánszky Alajos, gróf Teleki József és báró Wesselényi Miklós is. A kiadáshoz kötődik a magyar irodalom egyik leghíresebb vitája, az ún. Conversations lexicon-pör. Döbrentei ugyanis – régi ellentétek miatt – mellőzte az Aurora-kör tagjait, így azok frontális támadást indítottak ellene. Ennek élén Bajza József állt. A polémiát végül ők nyerték, a közönség szemében a haladás győzött a maradiság fölött.

Egységes, díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. Szép sorozat.

Richly gilt, contemporary half leather.

300 000,-

### Különleges ajánlások

#### 93. KARINTHY (FRIGYES):

Tanár úr kérem...

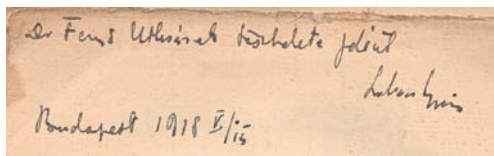
(Bp., 1916? Dick Manó.) 185+(7)p. Vértes Marcel rajzaival.

A címlapon ajánló sorokkal: „Nagy Emilnek 931 [?] Karinthy Frigyes”. A dedikáció címzettje jogász, országgyűlési képviselő, később a Bethlen-kormány igazságügyi minisztere volt.

Darabunk igazi irodalomtörténeti kuriózum, úgy tűnik egy eddig ismeretlen, az első hivatalos előtt megjelent változat („nulladik kiadás”) felbukkanásának vagyunk tanúi. 1916-tól napjainkig minden ismert kiadás címlapján szerepel az író teljes neve, valamint az alcím („Képek a középiskolából”) is. Másodsorra például az elsővel teljesen megegyező módon jelent meg, csupán rányomták a „Második kiadás” szöveget. Példányunk emellett a végén található hirdetések tartalmában is eltér a ma is ismert első kiadástól. A tételünkben reklámozott frissen megjelent művek nagyrészt 1915-ben és 1916 elején kerültek ki a nyomdából, ami megerősíti azt a feltételezésünket, hogy egy korai, kereskedelmi forgalomba végül nem került variánsról van szó. Vagy Karinthy, vagy a kiadó szakemberei dönthettek úgy, hogy ezt az egyszerű – inkább a ponyvakiadások stílusára emlékeztető – címlapot lecseréljék. A dedikáció jóval későbbi kelte azt valószínűsíti, hogy a szerző kaphatott belőle néhány példányt, de az olvasóközönséghez nem jutott el. Az izgalmas történet mindenképpen további kutatást igényel, amely meghaladja egy árverési katalógus kereteit.

Unknown edition of the work. Inscribed by the author. Restored, contemporary half cloth.

300 000,-



#### 94. LUKÁCS GYÖRGY:

Balázs Béla és akiknek nem kell. Összegyűjtött tanulmányok.

Gyoma, 1918. Kner Izidor. 121+(7)p.

Az első levélen ajánló sorokkal: „Dr. Fenyő Miksának tisztelete jeléül Lukács György Budapest 1918 V/15.”

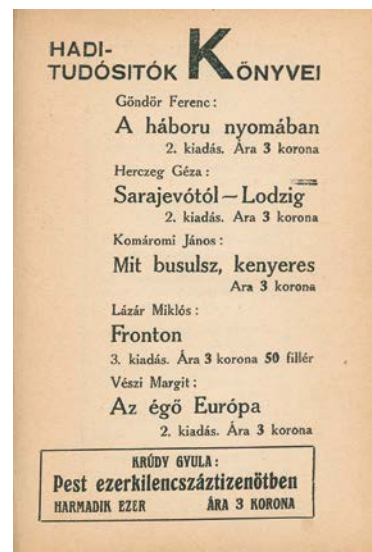
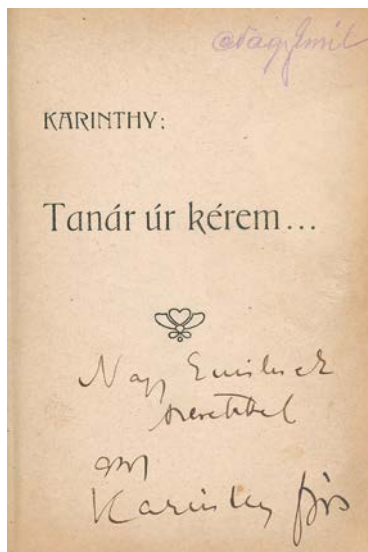
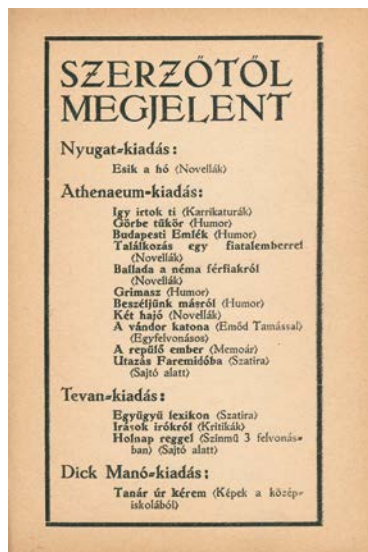
Feltűnő, hogy Lukács és Fenyő kapcsolatáról szinte semmit nem tudunk, annak ellenére, hogy Lukács is a Nyugat szerzőihez tartozott. Ám az is igaz, hogy radikalitása miatt nem állt olyan közel a laphoz. Mindennek fényében rendkívül izgalmas a dedikáció.

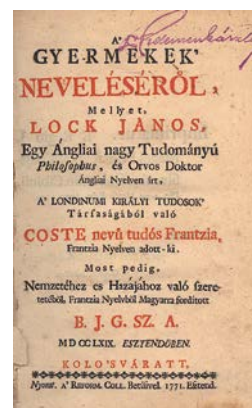
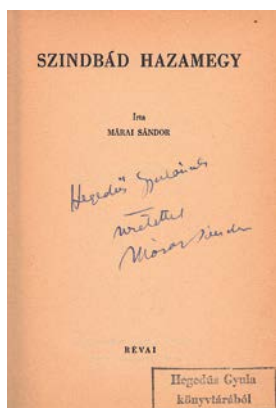
Javított, kiadói papírborítóban. Körülvágatlan példány. A levelek alsó részén nedvességfolttal.

Inscribed by the author. Restored, original paper. Uncut. Leaves slightly stained.

Lévay – Haiman: 1.284.

200 000,-





## 95., 96., 97. tétel

**95. MÁRAI SÁNDOR:**

Szindbád hazamegy

(Bp., 1940.) Révai. 216p. Első kiadás. Dedikált példány: „Hegedüs Gyulának szeretettel Márai Sándor” Az ajánlás címzettje újságíró volt, a kötetben számos helyen érdekes, forrásértékű bejegyzései olvashatók. Kiadói vászonkötésben.

Inscribed by the author. Original cloth.

150 000,-

**96. LAMPE, (FRIEDRICH) FRIDRIK ADOLF:**

Gileadi balsamom. A' Dög Halál ellen. Mellyet Német Nyelven írt volt --... Mostan pedig Nemzete romlásának Okait 's az Isten igaz Utait tudakozni kívánó Kegyes Lelkeknek hasznára született Nyelvén ki-botsátott F. Banyai Istvan. Hozzá adattattak a' Dög Halálnak idejére alkalmaztatott két Buzgó Könyörgések, mellyeket írt Tiszt. T. Szathmari Mihály Uram, a' S. Pataki Oskolának mostani Igazgatója.

Franecker, 1741. ny.n. (22)+418p.

A kötet megjelenése idején az országban nagy járvány pusztított. Ez a magyarázata, hogy ugyanebben az évben Debrecenben is kiadták, más fordításban.

Enyhén kopottas, korabeli bőrkötésben. A levelek felső részének közepén folttal.

Slightly worn, contemporary leather. Leaves slightly stained.

Gyógy: 91. old.

150 000,-

**97. LOCK(E), (JOHN) JÁNOS:**

A' Gyermekek' Neveléséről, Mellyet, --... Angliai Nyelven írt... Coste nevű tudós, Frantzia, Frantzia Nyelven adott-ki. Most pedig... Frantzia Nyelvből Magyarra fordított B(oros) J(enői) G(róf) Sz(ékely) A(dam) MDCCLXIX. esztendőben.

Kolosvárat, 1771. A' Reform Coll. Betüivel. (8)+308+(3)p. Kétszínnyomású címlappal.

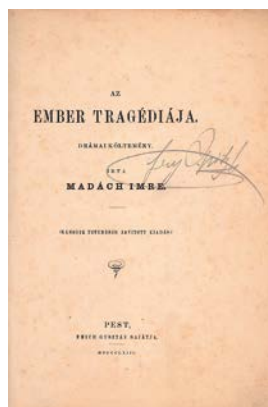
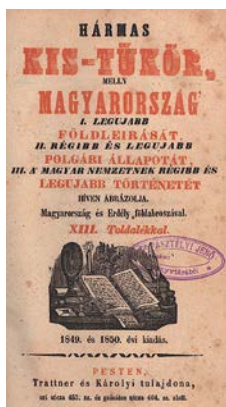
Az angol filozófus alapvető neveléstudományi munkájának első magyar nyelvű kiadása, pedagógiai irodalmunk igen korai darabja. Angolul „Some Thoughts Concerning Education” címen először 1693-ban jelent meg. Székely Pierre Coste francia kiadásából fordította. Locke nevelési elveiben Rousseau nagy elődje, a természetes nevelés híve, amely tekintetbe veszi a gyermek egyéniségét és önálló tevékenységre szoktat.

Korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather.

60 000,-





98., 99., 100., 101. tétel

**98. (LOSONTZI ISTVÁN):**

Hármas kis-tükör, mely Magyarország' I. Legujabb földleírását, II. Régibb és legujabb polgári állapotát, III. A' magyar nemzetnek régibb és legujabb történetét híven ábrázolja. Magyarország és Erdély földabroszával. XIII. Toldalékkal. 1849. és 1850. évi kiadás.

Pesten, 1850. Trattner és Károlyi. 16+192+144+112p.+1 kihajt. térk.

A rézmetszetű térkép Karacs Ferenc műve. A mű érdekessége, hogy 1850-ben eltérő szedéssel, lapszámozással és tartalommal három különböző változata jelent meg. Darabunk a 13. Borda-jegyzékben „B”-vel jelzett variáns, melyből politikai okokból kihagyták Haynau hirdetményét, és Karacs térképének is egy javított változata található benne. A példányok nagy részéből – valószínűleg hazafias megfontolásból – kihagyták a Ferenc Józsefet dicsőítő verset, és helyére egy üres levelet kötöttek be. A költemény itt szerepel a kötetben. Aranyozott gerincű, későbbi félbőr-kötésben.

Later half leather. Spine gilt.

Szántai: Karacs 11c.; Borda: 5418.

40 000,-

**99. MADÁCH IMRE:**

Az ember tragédiája. Drámai költemény. (Második tetemesen javított kiadás.)

Pest, 1863. Emich Gusztáv. (2)+218p.

Az első kiadás megjelenését követően Arany felkérte Szász Károlyt arra, hogy készítsen részletes elemzést és bírálatot a műről. Ennek nyomán Madách újabb javításokat tett a szövegben, és a második kiadás már ezekkel a változtatásokkal látott napvilágot. Ez – a költő életében kiadott utolsó – változat szolgál alapjául azóta is minden közlésnek.

Modern bőrkötésben. Az eredeti borító bekötve.

Modern leather. Original cover bound inside.

Szűry: 2873.

300 000,-

**100. MAGDA PÁL:**

Magyar országnak és a' határ őrző katonaság vidékének leg újabb statisztikai és geográfiai leírása

Pesten, 1819. Trattner J. XVIII+(8)+19-586+(8)p.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

Poss.: Az előzéklapon „Földi Jánosé” tulajdonosi bejegyzéssel. Talán a neves természettudós, az első magyar nyelvű rendszeres állattani munka szerzője birtokolhatta.

60 000,-

**101. MASON, (JOHN) JÁNOS:**

A' magunk meg-isméréséről. Készítette -- tudós Ánglus. Magyarúl ki-adta F. Őri Fülep Gábor.

Pozsonyban, 1792. Wéber Simon Péter ny. (16)+468p.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather. Spine richly gilt.

40 000,-

*Metszet. Látkép***102. OFEN-PEST.**

Pest város és Buda déli része a Halászbástyáról felvéve, középen a Lánchíddal. Színezett könyomat. Chapuy rajza nyomán Franz Xaver Sandmann rajzolta kőre. A bécsi Rauh műhelyben készült. Az Artaria kiadásában jelent meg 1850 körül.

Mérete: 260 x 400 mm.

Paszpartuban.

View of Pest and Buda. Coloured lithography.

300 000,-

**103. DAVID JÁNOS MIKLÓS CSASZÁRHUSZÁR ELSŐ ŐRNAGYI MÁSOD SZÁZADBAN SZOLGÁLÓ KÖZVITÉZ SCHÖNBRUNN TÁJÁN TARTOTT NADGYAKORLAT [!] ALKALMÁVAL A ROHAM SZEMPILLANATÁBAN LELKIJELLENLÉTE ÁLTAL EGY GYERMEK ÉLETET MEGMENTI. (SEPTEMBER 13-KÁN 1845.) – DER GEMEINE JOHANN DAVID....**

Gyönyörűen színezett könyomat. A cs. kir. 9. (Miklós) huszárezred magyar közhuszárjának bravúrját bemutató dekoratív lap Matthias Trentsensky bécsi műhelyében készült.

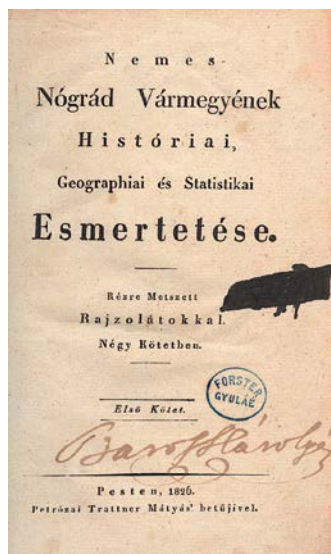
Mérete: 430 x 545 (590 x 695) mm. Keretezve.

Coloured lithography depicting János Miklós David, hussar, as saving a child. Framed.

200 000,-



102., 103. tétel



105., 104., 106., tétel

**104. METZGER, (NÁNDOR) FERDINANDUS:**

洪牙利史 (Hangarishi) – Historia nobilis gentis Ungarorum a primis exordiis per saeculorum gloriam necnon tribulationes usque ad dies nostros. Compinxit in lingua Japonica ediditque --. Prooemium scribente Prof. Dr. K. Sikatori.

Tokio, 2027 [1937]. Typis exaravit Maki Seihonsha. (8)+4+6+(2)+272+(2)+4+(3)p.+1t. Szövegközi képekkel.

Magyarország története japán nyelven. A kötet összeállítója 1932-ben telepedett le Japánban, a magyar-japán kereskedelmi és kulturális kapcsolatok aktív előmozdítója volt. Több kiállítás szervezése mellett nagy szerepe volt a tokaji bor népszerűsítésében. 1936-ban kiadta Petőfi-fordításait is.

Zsinórokkal átfűzött, barna, kiadói selyemkötésben.

Original silk.

70 000,-

**105. (MOCSÁRY ANTAL, BOCSÁRI):**

Nemes Nógrád Vármegyének Historiái, Geographiai és Statistikai Esmertetése. Rézre Metszett Rajzolatokkal. Négy kötetben. I-IV. kötet [három kötetben].

Pesten, 1826. Petrózai Trattner M. (8)+LII+53-375+(1)p.+9 kihajt. t.; 63p.+1t.+(2)+262p.+18 kihajt. t.; 261+(8)p.+2 kihajt. t.+ +1 kihajt. mell.+1 kihajt. térk.

A vármegye első leírása. Szerzője a megye szolgabírája volt, verseket is írt. Kazinczyt, Fáy Andrást és Vitkovics Mihályt is barátjának mondhatta. A rézmetszetű táblák Lehnhardt Sámuel munkái, köztük 14 nógrádi vár (Gács, Kékkő, Divény, Somoskő, Salgó, Szécsény, Hollókő, Fülek stb.) látképeivel. Nagyon ritka helytörténeti munka.

Korabeli bőrkötésben.

Contemporary hardpaper.

200 000,-

**106. MOHAMMED' ABDALJA FIA' HAMIS PRÓFÉTÁNAK ISLAMI HIT-VALLÁSA, VAGY IS AZ AL-KORÁN... MAGYAROSÍTÁK 'S NÉMELLY JEGYZETEKSEL VILÁGOSÍTÁK BUZITAI SZELDMAYER IMRE ÉS GEDEON GYÖRGY.**

Kassán, 1831. Werfer Károly. VIII+9-516+(1)p.

Az első teljes magyar nyelvű Korán. A fordítók Christian Reineck 1721-es lipcsei kiadását használták, amely az olasz Ludovicus Maraccius XVII. század végi latin fordítása alapján készült.

Korabeli vászonkötésben.

First Hungarian translation of Quran. Contemporary cloth.

80 000,-

## Oklevelek

**107. HUNYADI (I.) MÁTYÁS (1443-1490) MAGYAR KIRÁLY LATIN NYELVŰ OKLEVELE.**

A király tudatja, hogy személyes jelenléte előtt megjelent Budán Szent György nap oktaváján (május 1.), majd az uralkodó idézőlevelével az ezt követő 40. napon (június 9.) Cryan-i Erdélyi Gergely, aki felesége, Dorottyia (néhai Cryan-i Thamas Mihály lánya), valamint gyermekei, Albert és Magdolna nevében, és beperelte Cryan-i Miklóst és feleségét, Magdolnát (néhai Cryan-i Rozmay Mihály lányát), mert a Cryan birtok megvásárlására vonatkozó oklevelet maguknál tartják. Miklós a maga és felesége nevében előadta, hogy az oklevél a birtokhoz tartozik, de nem akarják Gergelyt és családját jogaikban megrövidíteni, ezért hajlandók bemutatni az oklevelet kérve a királyt, hogy írja át. Néhai Károly Róbert pápens formában kiállított, adásvételről szóló oklevele a király nagyobb pecsétjével (benne képmásával) van megerősítve. Tartalma szerint az uralkodó tudatja, hogy 1327. április 5-én megjelent előtte Pozsonyban Hippolit fia Kázmér a maga és fia, István nevében egyik részről, valamint János fia Miklós a másik részről. Kázmér előadta, hogy a Bereg megyei, a Makachk és Isnete nevű birtokokkal szomszédos Crisant (!) – amely az egri káptalan oklevele szerint korábban Miklósnál volt zálogban – az uralkodó eladja neki és örökösének 40 márka finom ezüstért semmilyen jogot nem tartva meg a birtokból. Mátyás király tehát a bemutatott oklevelet szó szerint privilegialis formában átírja és elismeri, hogy az átírás Erdélyi Gergely feleségét, Dorottyát és fiukat, Albertet, valamint lányukat, Magdolnát illeti (a Magyar Nemzeti Levéltár szíves közlése nyomán).

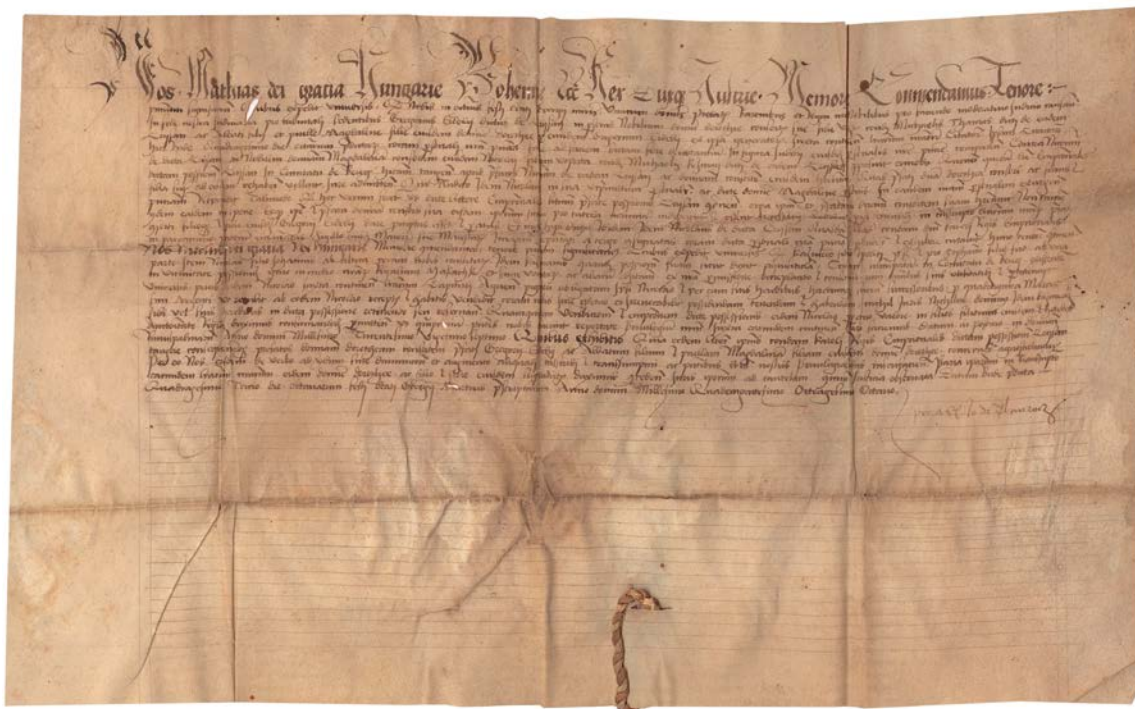
Az adományozott Cryan birtok a török idők folyamán elnéptelenedett Gerzseny Szernye közelében feküdt. Az irat jobb alsó szélén: „per assessorem Johannem de Thurocz” (Thuróczy János ítélmester) olvasható.

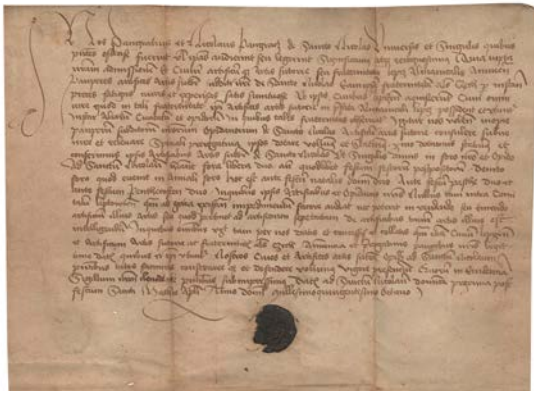
Egy Hunyadi Mátyás oklevél felbukkanása önmagában szenzáció, de darabunk értékét tovább emeli, hogy ellenjegyzője Thuróczy János (1435k-1489k). Az ő nevéhez fűződik egyik első krónikánk, a „Chronica Hungarorum”, amelynek királyképeit mindnyájan ismerhetjük történelemkönyveinkből, illetve ismeretterjesztő kiadványok illusztrációiként. Külön érdekesség, hogy a mű oklevélünk kiadásának évében látott napvilágot Brünmben, majd Augsburgban is. Thuróczy az első név szerint ismert magyar történetíró. Felvidéki, köznemesi családból származott. Hazai iskolákat végzett, magasabb fokú képzettséggel azonban nem rendelkezett. 1467-1470, majd 1476-1486 között is az országbírói hivatal jegyzőjeként tevékenykedett. Pályája csúcson a királyi személyes jelenléti bíróság (personalis praesentia regia) elnökének, Drági Tamásnak ítélmesterévé (juratus assessor) nevezték ki. Az ő megbízásából látott hozzá a krónika megírásához, amelyet 1486-87-ben állított össze.

Jó állapotú pergamen oklevél, befűzött eredeti vörös-fehér selyemsodrattal, az uralkodó bírói pecsétjének másolatával. Kelt: Buda, 1488. VI. 12.

Mátyás I, King of Hungary. Document in Latin, without the hanging seal.

10 000 000,-





### 108. SZENTMIKLÓSI PONGRÁCZ PONGRÁC ÉS MIKLÓS LATIN NYELVŰ OK-LEVELE.

Tudatják, hogy a Szentmiklós (ma Liptószentmiklós) városukban varga mesterséget űző szegény polgárokat a németlipcsei vargák testvérulete vagy céhe hosszas kérések és nagy költség árán befogadta, ezért ezek helyzetét megkönnyíteni és javítani akarván engedélyezik, hogy Szentmiklóson évente a következő három ünnepet megelőző két napon termékeiket szabadon árulhassák (a Nemzeti Levéltár szíves közlése nyomán).

A Pongrácz család ekkor már Felsőmagyarország egyik legjelentősebb famíliája volt. Hatalmuk megalapozója nagybátyjuk, (II.) Pongrácz volt, aki Luxemburgi Zsigmond halála után a meggyengült királyi hatalmat kihasználva – a huszitákkal is összejárva – igazi rablólovagként gyarapította birtokait. Később Mátyás híveként ezeket meg is tarthatta.

Pergamenoklevél, enyhén sérült viaszpecséttel. Kelt: (Liptó)Szentmiklós, 1508. II. 27.

Pongrácz and Miklós Pongrácz of Szentmiklós. Document in Latin.

300 000,-

### 109. (JAGELLÓ) II. LAJOS (1506-1526) MAGYAR KIRÁLY SAJÁT KEZŰ ALÁÍRÁSÁVAL ELLÁTOTT, LATIN NYELVŰ ADOMÁNYLEVELE.

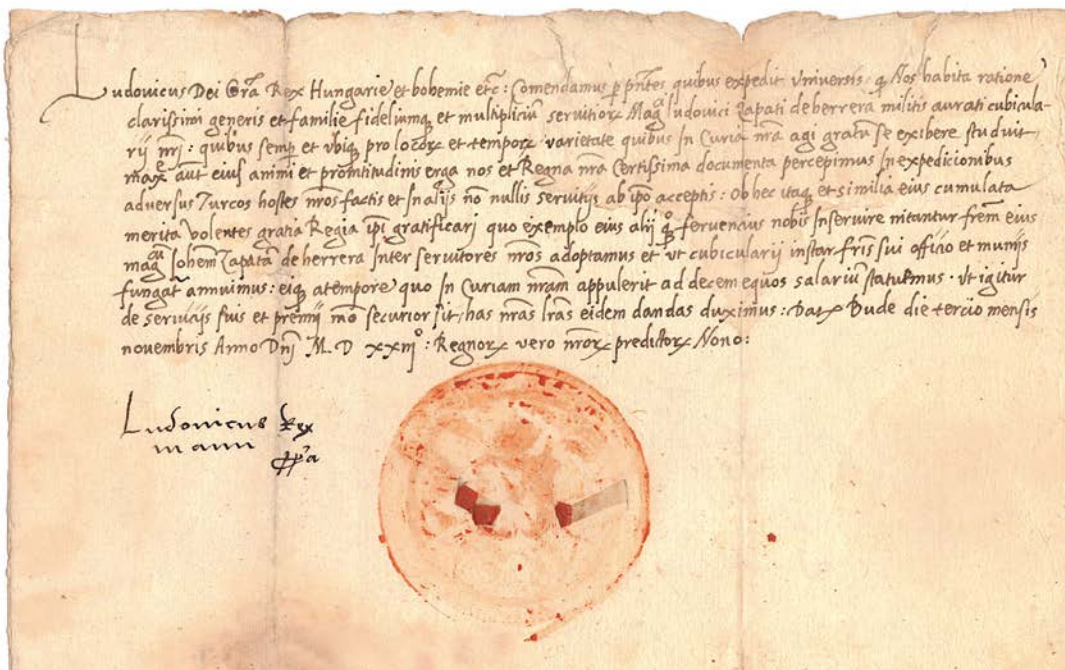
A király tudatja, hogy megfontolván kamarása, Lodovico Zapata de Herrera aranysarkantyús lovag különböző helyeken és időkben (a királyi udvarban és különösen a török elleni harcokban) teljesített szolgálatait, ezen érdemeiért testvérét, Johannes Zapata de Herrera-t hozzá hasonlóan kamarásként szolgálatába fogadja, és neki tíz ló fizetést rendel, amint az udvarba megérkezik. Erről jelen oklevelet állítja ki bizonyásgúl.

Az oklevelet a formulák használata és keltezése alapján bizonyíthatóan nem a kancellárián írták meg, ugyanis ebben az időben a királyi kancellárián napi keltezőként még keresztény datálást alkalmaztak. Írásképe megfelel a korabeli írásoknak, de a láthatóan gyakorlatlanabb kéz, mint a korszak kancelláriai írnokaié. Nagy valószínűség szerint az oklevélíró, a spanyol Lodovico Zapata írathatta meg egy a kancelláriai oklevélkiadásban járatlanabb írnokkal, aminek hitele kétségtelen az uralkodó aláírása és az oklevelet hitelesítő pecsét viaszlenomatának mérete alapján (a Magyar Nemzeti Levéltár szíves közlése nyomán).

Restaurált papíroklevél, bal oldalon az uralkodó saját kezű aláírásával, a szöveg alatt titkospecsétjének maradványával. Kelt: Buda 1523. XI. 3.

Lajos II, King of Hungary. Autograph signed document on vellum in Latin. Restored. Without the hanging seal.

3 000 000,-





#### 110. BÁTHORI GÁBOR (1589-1613) ERDÉLYI FEJEDELEM SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT, LATIN NYELVŰ CÍMERESLEVELE.

A fejedelem Baróti Szabó Bálintot és Pétert nemesi rangra emeli. Az adományozásnak a szakirodalomban nem találtuk nyomát. A neves XVIII. századi tudós-költő, Baróti Szabó Dávid ősei az eddigi források szerint Apafi Mihálytól kapták címerüket. Mivel nem valószínű, hogy ugyanezzel a családi és előnévvel egy másik família is létezett, ott talán csak ennek megerősítéséről lehetett szó.

Az 1608 és 1613 között uralkodó Báthori Gábor a család utolsó olyan tagja volt, aki elnyerte a fejedelmi címet. A rendek, a Habsburgok és a török Porta támogatását is élvező fejedelem uralkodását nagy várákozás előzte meg, de erőszakos kormányzása és botránys magánélete elidegenítette korábbi támogatóit. Havasalföldi politikája miatt végül a szultánnal is kegyvesztetté vált, Várad környékén hajdúk gyilkolták meg.

Pergamenoklevél, a függőpecsét hiányzik. Kelt: Gyulafehérvár, 1610. IX. 16.

Enyhén gyűrött darab, több helyen festékfoltokkal, két szakadással.

Gábor Báthori, Prince of Transylvania. Ennobling of the Baróti Szabó family. Document in Latin, autograph signed. Without the hanging seal. Slightly damaged.

1 200 000,-

#### 111. I. RÁKÓCZY GYÖRGY (1593-1648) ERDÉLYI FEJEDELEM MAGYAR NYELVŰ OKLEVELE.

Zólyom megyéből utasítást küldött, hogy táborába kenyeret és egyéb élelmet hozzanak. Jelen oltalomlevelében megparancsolja, hogy a kenyereket és az egyéb élelmet szállító embereket senki ne háborgassa, hanem szabad utat engedjenek nekik.

Darabunk becstét növeli, hogy Szalárdi János történétíró, kancelláriai írnok is kézjegyével látta el, aki „Siralmas magyar krónikájában” számos forrás felhasználásával írta meg Erdély 1526 és 1664 közötti történelmét.

Papíroklevél, papírfelzetes viaszpecséttel. Kelt: Szécsény, 1644. IV. 26.

György Rákóczy I, Prince of Transylvania. Autograph signed document in Hungarian.

300 000,-





**112. APAFI MIHÁLY (1632-1690) ERDÉLYI FEJEDelem ÁLTAL SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT NEMESI ADOMÁNYLEVÉL.**

A fejedelem Mardsinas Urszul nagynyíresi fiskális jobbágyot és utódait nemesi rangra emeli és címert ad nekik. Teleki Mihály kancellár, Kővárvidék kapitánya II. Rákóczy György fejedelem szerencsétlen kimenetelű lengyelországi hadjárata után – az erdélyi sereg nagy részével együtt – tatár fogságba esett. Hazatérése során az adományozott segítségére volt, ezért közbenjárt a fejedelemnél az érdekében. A címer helye üresen maradt, ami nyilván az újdonsült nemes anyagi helyzetéből következett. A dokumentum külön érdekessége, hogy román eredetű család nemesi oklevele ritkán bukkan elő.

Pergamenoklevél, a zsinóron függő viaszpecsét hiányzik. A fejedelem mellett Lugosi Ferenc kancelláriai titkár is kézjegyével látta el (mindkettőt a plica rejti). Kővárvidék kihirdetési záradékával. Kelt: Fogaras, 1677. III. 20.

Mérete: 340 x 690 mm. Néhol kis kopással, apró foltokkal.

Mihály Apafi, Prince of Transylvania. Document in Latin on vellum. Ennobling of the Romanian Mardsinas family. Without hanging seal, signed.

600 000,-

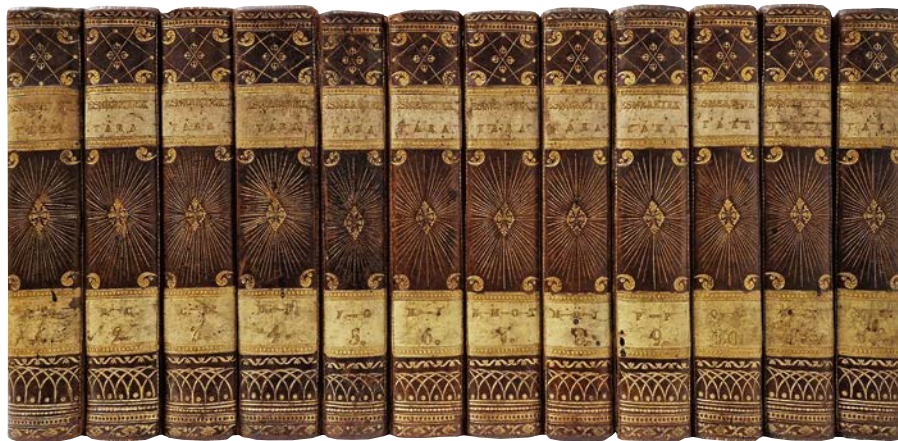
**113. HORTHY MIKLÓS (1868-1957) KORMÁNYZÓ AUTOGRÁF ALÁÍRÁSÁVAL ELLÁTOTT, HIVATALOS IRAT.**

Köszönetet mond Hódmezővásárhely városának a Vitézi Rend részére felajánlott földterületért.

1 nyomtatott oldal, kormányzói pecséttel. Kelt: Bp., 1923. I. 31.

Miklós Horthy, governor of Hungary. Official letter, autograph signed.

150 000,-



92. tétel

#### 114. MOHÁCS VÁROS DÍSZPOLGÁRI OKLEVELE GRÓF TELEKI PÁL VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER (VOLT ÉS LEENDŐ MINISZTERELNÖK) RÉSZÉRE.

A szövegből kiderül, hogy ez a nagy megtiszteltetés gróf Teleki Pált azért érte, mert az 1919-es béketárgyalások előkészítésében hathatósan együttműködött, hogy „Mohács városa a magyar haza kebelében megmaradhasson és a szerb iga alól felszabadulhasson” (ez a vágy 1921. augusztus 26-án teljesült is), valamint 1938 őszén mint a bécsi döntés előkészítője azt földrajzi tudásával elősegítette. Széki gróf Teleki Pál 1920-ban a Magyar Királyság külügyminisztere, 1920-1921-ben miniszterelnök, 1938-39-ben vallási- és közoktatásügyi miniszter, 1939-től ismét miniszterelnök, egészen 1941-es öngyilkosságáig. A Magyar Cserkészszövetség tiszteletbeli főcserkésze, a Turáni Társaság és az MTA tagja. Számos kitüntetés mellett a Szent István-rend nagykeresztjének birtokosa. Kolbe Mihály magyar festőművész és grafikus. Mestere Glatz Oszkár volt. 1931-től Mohácson élt. Korai szakaszában művészetére a kubizmus és az art déco volt hatással. Számára a mohácsi folklór inspiráló közeg volt. Ezt tükrözi Teleki Pál díszpolgári oklevelének díszítése is.

2 beírt oldal pergamenlapon, piros és fekete színű szöveggel, Kolbe Mihály festőművész színes akvarelljeivel. Az első oldalon fent Szulejmán szultán és II. Lajos magyar király egymással szembenálló alakja látható lóháton. A bal oldali függőleges bordűr közepét II. Lajos ábrázolása foglalja el, amint a lováról a Csele patakba esik. Ugyanezt a motívumot láthatjuk a kötés közepén bőrre nyomva aranyozott felületen. A másik oldalon Mohács város sziluettjét figyelhetjük meg sokak népviseletbe öltözött lányokkal a szélein. A lap jobb oldali bordűrjének közepén Mohács címerének kék pajzsában vörös öltözetű vitéz szablyát és zászlót tart. A lap alján vörös viaszpecséttel, a két szélén városi előjárók aláírásával. Kelt: Mohács, 1938. XI. 28.

Mérete: 440 x 320 mm. Vaknyomósos bőr mappában.

Certificate of honorary citizenship of the town Mohács for Count Pál Teleki, former and later Prime Minister. In contemporary leather folder.

350 000,-



#### 115. (ORCZY LŐRINC):

Költeményes holmi egy nagyságos elmétől. A költeményes gyűjtemény' öregbedésére a' nagyságos szerzőnek különös engedelmével közre bocsátotta Révai Miklós.

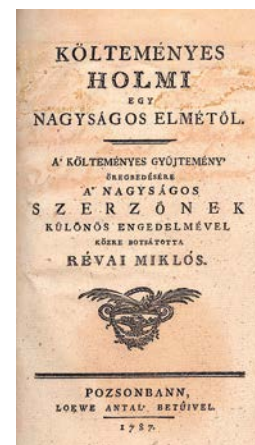
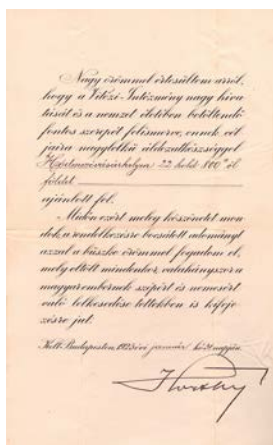
Pozsonbann, 1787. Loewe Antal ny. (14)+236p.

XX. század eleji félbőr-kötésben. Festett előzéklappokkal. Gyönyörű példány.

20th-century half leather.

Szűry: 3449.

60 000,-





## Orvostörténet

### 116. (CSANAKI MÁTÉ) CZANAKI MATHE:

Az döghalalról való Rövid Elmékedés. Melyben az dög halálnak mivolta, eredeti, okai, eszközi, tulaidonsági, végei, orvossági az szent írásból, természetnek foliásából, és historiákból világosan meg magiaráztatnak -- által.

(Kolozsvár), 1634. Abruji György ny. (8)+136p. A címlap, a negyedik számozatlan, valamint az utolsó négy levél másolattal pótolva. Csanaki Máté tíz évig tartó hazai és külföldi tanulmányai után I. Rákóczy György udvari orvosa lett előbb Sárospatakon, majd Kolozsvárott. 1533-34-ben a pestis járvány idején személyesen gyógyította a kolozsvári diákokat. Művét tapasztalatai alapján állította össze. Bár legtöbb református kortársához hasonlóan Isten büntetésének tartotta a pestist, könyvében mégis hasznos gyakorlati tanácsokat adott a járvány leküzdésére és a betegség elleni gyógymódra. Ritka mű, tudomásunk szerint hazai közgyűjteményben csupán két teljes, valamint két csonka példány található.

Későbbi papírkötésben.

Later hardpaper. Six leaves replaced by copies.

RMNy 1586.; RMK I 636.; Győry: 81. old.

300 000,-

### 117. (KÖLESÉRI SÁMUEL) KÖLESERI, SAMUEL DE KERES-EER:

De Scorbuto Mediterraneo dissertatio ad normam Philosophiae Mechanicae Cibinii, 1707. Michael Heltzdörffer. (8)+72p.

A szerző teológiai és orvosdoktor volt, az erdélyi bányák felügyelőjeként működött. Több mint 4000 kötetes könyvtárát a maga idejében Erdély legnagyobb magángyűjteményének tartották. Több orvosi műve jelent meg, Weszprémi István „Succincta medicorum...” című munkájában 1744-ben ezt írja: „Tudnivaló, hogy Köleséri könyvei igen-igen ritkák, ugyanis csak egypár példányban akarta őket kiadatni, hogy sokaságuk miatt el ne értéktelenedjenek.” Talán ez lehet az oka, hogy tudomásunk szerint csupán egyetlen darabja található hazai közgyűjteményben.

Későbbi papírkötésben.

Later hardpaper.

RMK II 2308.; Győry: 90. old.

150 000,-

### 118. (LENHOSSÉK MIHÁLY IGNÁC):

Útmutatás az emberi holt-test törvényes-orvosi vizsgálására a ' magyar országi physicusok', orvos doctorok' és seb-orvosok számokra Budán, 1829. Magyar Király Universitás betűivel. 71p.+8 kihajlt. mell.

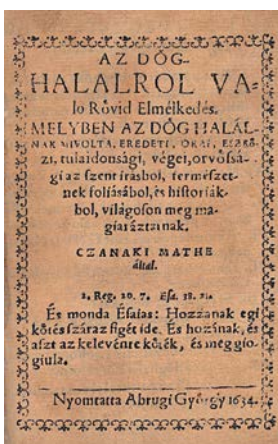
A szerző gróf Széchenyi István házi-orvosa és bizalmasa volt. Országos főorvosként jelentős szerepe volt az 1831-es kolerajárvány leküzdésében.

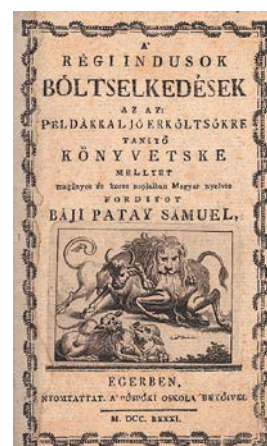
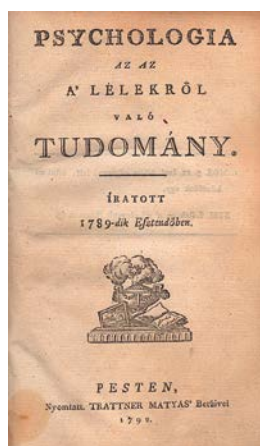
Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Győry: 162. old.

40 000,-





119., 120., 121. tétel

**119. (VESZELSZKI ANTAL):**

Házi orvosságok, mellyek Az Emberi testnek külömb-külob-féle nyavalyáinak meg-orvoslására nem tsak némelly esméretesb Füvek belső 's külső, hanem köz-hasznai-is rövideden egybe szerkésztetve találának. Most pedig Hogy annyival-is inkább édes Nemzetünknek természeti hajlandósága fel-indítassék; A' méh-tartas' tudománya-is helyyesen, és rövideden hozzá adattatott. Vátzon, 1801. Maramarosi Gottlieb Antal. 185+(7)+62+(2)p.

Kiadói kolligátum, a második munka önálló címlappal és ívjelzéssel bír. Az első mű önállóan 1795-ben, a második pedig 1782-ben jelent meg először.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

Győry: 0

80 000,-

**120. (PÁLÓCZI HORVÁTH ÁDÁM):**

Psychologia az az a lélekről való tudomány. Íratott 1789-dik Esztendőben.

Pesten, 1792. Trattner. (16)+392+(2)p.

Az első önálló, magyar nyelven megjelent lélektani munka. A szerző a felvilágosult, a nemzeti hagyományok iránt fogékony köz-nemesség jellegzetes képviselője volt.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. Festett előzéklappal.

Contemporary half leather. Spine richly gilt.

60 000,-

**121. A' RÉGI INDUSOK BÖLTSELKEDÉSEK AZ AZ: PÉLDÁKKAL JÓ ERKÖLTSÖKRE TANÍTÓ KÖNYVETSKE MELYET MAGÁNYOS ÉS KOROS NAPJAIBAN MAGYAR NYELVRE FORDÍTOT BÁJI PATAY SÁMUEL**

Egerben, 1781. Püspöki Oskola betőivel. 1t.+(14)+409p. A rézmetszetű címkép Tischler Antal munkája. A címlapon, valamint egy további levélen rézmetszetű vignettával.

A híres szanszkrit állatmese-gyűjtemény, a „Pancsatantra” első magyar nyelvű kiadása (Rozsnyai Dávid erdélyi diplomata korábban törökből lefordította, de ez kéziratban maradt). Nagyon szép nyomtatvány, a szöveget díszes, barokk keret övezi. A régi előzéklapon a fordító ajándékozó soraival: „Tekintetes Consiliarius Ur Vay Ibranyi Miklos kedves vérének küldi az Author”.

Alatta érdekes bejegyzéssel: „Azomba Bájon udvarlására meg jelenvén az Authornál Buzitay Plébános Vöröss Ignác ajándékba vőve Anno 1783 év Ugyan Testvérenek ajándékba atta Vöröss Borbálának 1783 6dik Septemberbe.”

XX. század eleji félbőr-kötésben. Gyönyörű példány.

Inscribed by the translator. 20th-century half leather.

Poss.: Szabó Dezső író autográf tulajdonosi bejegyzésével, valamint Glitzke Sándor bélyegzőjével.

150 000,-

## Pápai Páriz Ferenc

### 122. (PÁPAI PÁRIZ FERENC) PARIZ DE PÁPA, FRANCISCUS:

Disputatio inauguralis tribus consiliis medicis absoluta, Quam Θεου Μεγαλοιο εκητι...

Basileae, 1674. Typis Joh. Rodolphi Genathi. (20)p.

A magyar orvostörténet egyik legnagyobb alakjának páratlanul ritka doktori értekezése. Pápai Páriz a nagyenyedi főiskola elvégzése után először Lipcsében tanult medicinát, majd Heidelbergben bölcsészetet. Végül Baselben szerzett orvosi diplomát, amelynek tanúja kötetünk. A címlapon a doktori védés időpontjaként odanyomtatott évszám és hónap (október) előtt a nap helyét üresen hagyták, ide kézzel írták be a 9-es számot. Magyar árverésen még soha nem szerepelt, a német nemzeti bibliográfia két példányát ismerteti, hazai közgyűjteményben tudomásunk szerint egyetlen darabját őrzik.

XVIII. századi papírborítóban.

18th-century paper.

Győry: 122. old.; RMK III 2646.; VD17 29:725239Z.

500 000,-

### 123. (PÁPAI PÁRIZ) PAPA PARIZ FERENCZ:

Pax corporis. Az-az Az emberi Test Nyavalyáinak Okairól, Fészkeiről, 's azoknak Orvoslásának Módgjáról való Tracta. Mellyet... öszve-szedett... 's... Magyar nyelven ki-adott. --...

Kolozsvárat, 1774. Akadémiai Betükkal. 410+(5)p.

Az először 1690-ben megjelent, első magyar nyelvű orvosi könyv tizenegyedik kiadása, ezt követően csak 1984-ben látott napvilágot (a kiadásokról bővebben lásd Borda 15. sz. ajánlójegyzékét).

#### Hozzákötvé:

(Juhász Máté):

Házi különös orvosságok mellyek Az Orvosok nélkül szűkölködő betegeskedőknek vigasztalásokra következő-képen a 'betük' rende szerént külön Nyomtatásokból, és Irásokból szedettettek-egybe. Ötödször nyomtatt.

Kolozsvárat, 1773. Academiai Betükkal. 148+(12)p.

A mű először 1761-ben látott napvilágot.

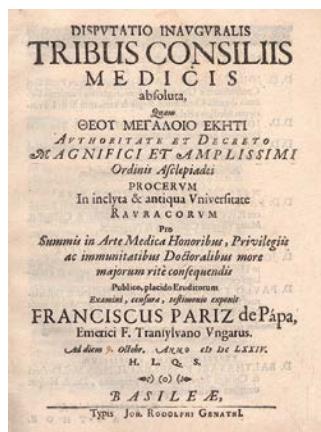
#### Hozzákötvé:

(Felvinczi György ford.):

Angliai Országban lévő Salernitana Scholának jó egészségről való meg-tartásnak módgjáról írott könyve, Mellyet a' Nemes, és Hires Angliai Salernitana Schola irtt vólt régen Déák nyelven...

Kolozsvárat, 1770. Akadémiai Betükkal. (32)p.

A versekbe foglalt egészségügyi szabálygyűjtemény szerzője ismeretlen, egyesek Arnoldus Villanovát, a több pápa orvosaként működő tudóst sejtik a névtelenség mögött. Az egyetemes orvostörténet egyik legnépszerűbb munkája a XII-XIII. században született, majd mintegy 100 kéziratban terjedő szövegváltozata mellett több, mint 300 nyomtatott kiadást ért meg. Európa szinte minden



nyelvére lefordították. Magyarul először 1693-ban látott napvilágot Kolozsvárott. A címben olvasható a magyar könyvtörténet egyik leghíresebb tévedése: Felvinczit az angol királynak szóló ajánlás („Anglorum regi scripsit schola Salerni”) téveszthette meg, ezért helyezhette a középkor egyik legjobb, az itáliai Salernoban működő orvosi iskoláját Angliába.

Restaurált gerincű, korabeli bőrkötésben.

Contemporary leather. Spine restored.

Györy: 205., 60., 158. old.; Borda: 6049.

200 000,-

#### 124. PÁPAI PÁRIZ FERENTZ (FORD.):

Pax animae az az a' lélek békességéről, és az elme gyönyörűségéről való Tracta, Frantzia Nyelven íratattott Molinaeus Péter által. Ugyan azon Nyelvből Magyarra fordittattott -- Med. Dr. és a' Nagy-Enyedi Collegiumban egyik méltatlan Professor által.

Kolo'svárott, 1775. Reform. Coll. Betüivel. (44)+652+(6)p.

Az eredeti mű francia szerzője, Pierre du Moulin II. Károly angol király udvari lelkésze volt. A fordítás először 1680-ban jelent meg, ez a második kiadása.

Korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather.

80 000,-

#### 125. PÁPAI P(ÁRIZ) FERENTZ:

Erdélyi féniks Tótfalusi Kis Miklós Avagy Profes. --nek a' Könyv-nyomtatás' Mesterségének Találásáról, és Folytatásáról, a' Tótfalusi Kis Miklós' Emlékezetére irott versei. Mellyeket, Mind az Magyar-Országi és Erdélyi Könyv-nyomtató Műhelyjekre, és Könyv-nyomtatókra; mind nevezetesen a' Tótfalusi Kis Miklós' életére 's jó emlékezetére tartozó szükséges és emlékezetes Dolgokkal bővítvén Világ eleibe újabban ki-botsátani kívánt F. Tsernátoni Bod Péter.

(Nagyenyed), 1767. (Kiss György ny.) (53)p. Kétszínnyomású címlappal.

Pápai Páriz Ferenc Tótfalusi tanára, nyomdász-mesterségre ösztönzője és szinte egyetlen támogatója a nyomdász halálára írott búcsúköltményében áttekinti az írás és a nyomdászat történetét, méltatva benne az elhunyt kiemelkedő szerepét. Bod Péter bőséges jegyzeteivel és fontos forrásközlésekkel kiegészítve adta ki a tudós versezetet, megalkotva ezzel az első magyar nyomdásztörténeti munkát. A Pápai Páriz versét közlő, 1702-ben megjelent eredeti nyomtatványból – feltételezhetően Tótfalusi irigyeinek tudatos pusztítása miatt – mára egyetlen példány sem maradt fenn, szövegét csupán ez a kiadvány őrizte meg.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szűry: 3554.

60 000,-



66., 44., 64., 120., 28., 177., 181., 138., 105., 198., 126., 24., 127., 65., 101. tétel

**126. PÁZMÁNY PÉTER:**

A' setét hajnali-tsillag után bújdoso luteristák vezetője melly utba igazittya a' vittebergai AcadeMIának Fridericus Balduinus által kibotsáitott feleletit a' Kalauzra

Egerben, 1775. Püspöki oskolának bet. 424+(6)p.

Az először 1627-ben megjelent katolikus vitairat válasz a Pázmány legjelentősebb művét, a Kalauzt (RMNy 1059.) ért bírálatokra, melyeket a magyarországi evangélikusok bíztaására Fridericus Balduinus fogalmazott meg „Phosporus veri catholicismi” című kötetében (1626).

Díszesen aranyozott gerincű, XIX. századi félbőr-kötésben. Gyönyörű példány.

19th-century half leather. Spine richly gilt.

200 000,-

**127. PETHE FERENC, KISSZÁNTÓI:**

Európai mértéktár vagy Európa' minden Tartományában forgó és szokásba vett Pénz', Hosszaság-, Teher- és Üreg-Mérték' szoros egybehasonlítása Mindenütt fejedelmi vagy országglószéki Végzések által megállapítva. Jäckel Jósef' mérsékléseit követve írta és kiadta --. I-II. kötet [egybekötve].

Kolo'sváron, 1829-1830. saját nyomtató eszközeivel. X+373+(1)+339+(5)p.

A német eredeti 1828-ban látott napvilágot. A mű magyarra átültetője a kor egyik legjelentősebb és legtermékenyebb gazdasági szakírója volt. Részt vett a keszthelyi Georgikon megalapításában, majd tanított is ott. E munkája páratlanul ritka, árverésen való felbukkanásának nem találtuk nyomát.

Kopott aranyozású, korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather. Spine slightly worn.

200 000,-

***Petőfi Sándor 1823-2023*****128. PETŐFI SÁNDOR:**

Felhők

(Pest), 1846. (Emich.) 70p. Első kiadás.

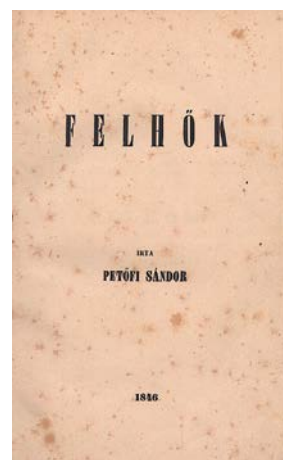
A kötetben szereplő versek többségét Petőfi 1846 tavaszán Szalkszentmártonban írta, ahová szerelmi csalódásai után vonult vissza. A János vitéz által hozott elismerést, a kezdeti sikereket követően ez Petőfi költői útkeresésének időszaka, amelyet az irodalomtörténetírás a költő válságkorszakaként emleget.

Korabeli vászonkötésben.

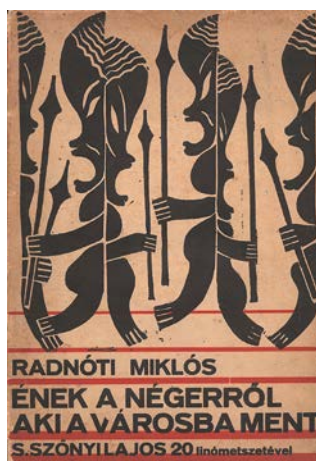
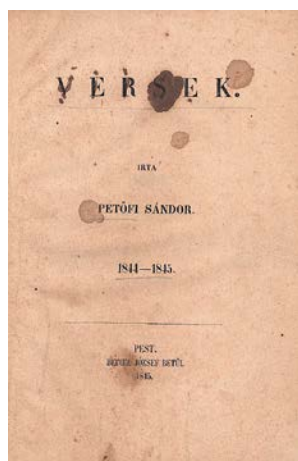
Contemporary cloth.

Szűry: 3608.

500 000,-



126., 127., 128. tétel



129., 130., 131. tétel

**129. PETŐFI SÁNDOR:**

Versek. 1844-1845.

Pest, 1845. Beimel József ny. 188+(4)p. Első kiadás.

Petőfi a kötet kéziratát június végétől augusztus közepe tájáig hozta nyomdakész állapotba. Legjobb tudomásunk szerint Reseta János cenzor egyetlen verset húzott ki a kéziratból, „A magyar nemzet” címűt. A következő szavakat intézte Petőfihez: „De már öcsém uram, engedjen meg, azt nem hagyom, hogy nemzetemet gyalázza!” Visszaemlékezések szerint a költő kedvelte Resetát, amit alátámasztani látszik, hogy a kérdéses verset később az Összes költeményekbe sem vette fel. A kötet végül a november 1. és 15. közötti őszi vásár idején jelent meg.

Aranyozott gerincű, modern félbőr-kötésben. A címlapon több folttal.

Modern half leather. Title page stained.

Szüry: 3641.

200 000,-

**130. RADNÓTI MIKLÓS:**

Ének a négerről, aki a városba ment. S. Szönyi Lajos 20 linómetszetével.

Bp., 1934. Gyarmati ny. (24)p. Első kiadás. Számozott (457./500) példány.

Illusztrált, kiadói papírborítóban. A gerincen apró sérüléssel.

Illustrated, original paper. Spine slightly damaged.

40 000,-

**Reformkor****131. NYÁRY PÁL:**

Javallat Pest megye' közigazgatási rendszere iránt. Készíté egy kebelbeli küldötség. Szerkeszté --.

Pesten, 1840. Trattner-Károlyi ny. IV+(1)+6-111p.

A szerző Pest vármegye főjegyzője volt, több tanulmányt jelentetett meg a megyei közigazgatás és a büntetőeljárás reformjáról. 1848-ban a márciusi ifjak egyike, majd a Honvédelmi Bizottmány tagja lett.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

20 000,-

**132. [TÁNCSICS MIHÁLY]:**

Sajtószabadságról nézetei. Egy rabnak.

Párisban (Lipcse), 1844. Amyotnál. (2)+83p.

A szerző talán legfontosabb, de mindenképpen a legritkább műve. 1947-ben hasonmás-kiadása is napvilágot látott. Tudomásunk szerint az elmúlt mintegy fél évszázadban csupán egyszer bukkant fel árverésen.

Modern papírkötésben. Az eredeti borító bekötve.

Modern hardpaper. Original cover bound inside.

200 000,-

**Régi Magyar Könyvtár****133. (CALVIN, JEAN) CALVINUS JÁNOS:**

Az Keresztyeni Religiora Es Igaz Hitre Valo Tanitas. Mellyet deakúl irt --... Magyar nyelvre fordított (Szenzi) Molnár Albert.

Hanoviában, 1624. Aubrius Daniel s' David és Szeikius Kelemen. (48)+1538 [recte 1532]+(34)p. A címlap másolattal pótolva.

A kálvinizmus teológiai tanítását tartalmazó alapvető, összefoglaló írásnak, Kálvin fő művének, a „Christianae religionis institutio”-nak (Basel, 1536) első magyar fordítása. Kálvin alkotása első megjelenése után hamarosan az európai szellemi élet egyik központi és még sokáig ható szellemi tényezője lett. Rövid időn belül nyolc átdolgozott kiadást ért meg, végleges formája 1559-ben jelent meg. A szerző életében még egy, halála után, a XVI. században újabb 10, a XVII. században pedig további 15 latin kiadása látott napvilágot. Igen hamar lefordították a legtöbb nyelvre, ahol a reformáció kálvini irányzata teret hódított. A magyar átültetés viszonylag későn született meg, Szenci Molnár Albert egyik legnagyobb szabású munkájaként. A komoly vállalkozáshoz Bethlen Gábor erdélyi fejedelem és Rákóczy György kívánságára és támogatásával látott hozzá

az 1610-es évek végén Oppenheimben, mint utószavában maga is leírja: „inséges állapotban, holott az veszedelmkor keményen megsanyargattatván és könyveimtől megválva, minden marhácskánktul megfosztatván”. Munkáját a két magyar főúron kívül V. Frigyes pfalzi választófejedelem, Móríc, hesseni tartománygróf, valamint nagyszombati és sárospataki polgárok támogatták. Elkészültéről már Heidelbergben, 1620 augusztusában tudósítja a következő évben megjelent „Imadsagos Könyveczke” olvasóit. Miután a várost a császáriak feldúlták, Hanauba települt át. 1623 telén végre hozzákezdtek a már régen elkészült kézirat nyomtatásához, amelyet 1624 márciusában fejeztek be. A kiadás költségeit Daniel és David Aubry valamint Klemens Schleich, korábban Frankfurtban működő könyvkereskedők vállalták magukra. A fordítás legfőbb erénye, hogy a XVI. századi magyar nyelvű teológiai irodalom erényeit és hagyományát felhasználva, a legmagasabb színvonalú magyar nyelvű teológus-prózáat képviseli. Szenci fordítói elvei, módszerei befolyást gyakoroltak a kor műfordítóira, a szöveg alapját képezte a következő korok református teológiai műnyelvének.

Javított gerincű, XIX. század végi félvászon-kötésben. A címlapot követő, valamint az utolsó levél javítva.

First Hungarian translation of Calvin's fundamental work („Christianae religionis constitutio”). 19th-century half cloth. Spine restored. Title page replaced by copy, two leaves restored.

RMNy 1308.; RMK I 540.

500 000,-

**134. GELEJI KATONA ISTVÁN:**

A' valtság-titkanak harmadik volumenje, egybe-hajtogatékja

Varadon, 1649. Szenci Kertész Abraham. (60)+1586 [recte 1566]+(66)p.

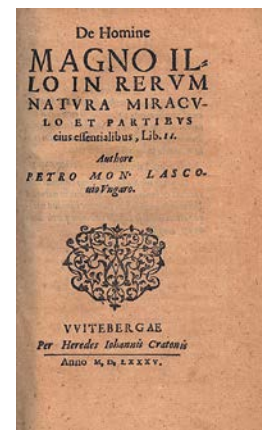
A szerző erdélyi református püspök volt. 1641. június 10-ére zsinatot hívatott össze Kolozsvárra, ahol „az isteni állatnak egységéről és annak személyeinek háromságáról” címen kiadott téziseiről hosszú vitákat folytattak. Itt elhangzott érveléseinek egy részét I. Rákóczy György fejedelem biztatására „Váltság titka” címmel jelentette meg három részben 1645 és 1649 között, ez a kötet a prédikációsorozat (RMNy 2124., 2197.) befejező része. A mű érdekessége, hogy a szerző nyomtatásra már előkészített, de ma lappangó műveit is felsorolja.

Kopottas, korabeli bőrkötésben. A levelek nagy részén nedvességfolttal, a címlap enyhén viselt.

Worn, contemporary leather binding. Some leaves slightly stained, title page worn.

RMNy 2298.; RMK I 826.

300 000,-



132., 134., 135., 136. tétel

**135. KÁLDI GYÖRGY:**

Az vasarnapokra-valo predikatziooknak első része. Advent első vasarnapiatol-fogva a Sz. Haromság Vasárnapjáig. Irta az hívek vigasztalására és Jobbúlására az Jesus-alatt vitezkedő Társaság-béli Nagy-szombati -- pap.  
Posonyban, 1631. Rikesz Mihaly. (2)+X+743+(27)p.

**Hozzáköteve:**

Az innepekre-valo predikatziooknak első része. Sz: Andras napiatol-fogva Keresztelő Szent János napjaig  
Posonyban, 1631. Rikesz Mihaly. (2)+IV+598+(12)p.

Káldi két prédikációs kötete (a bibliafordítás mellett) jelentős szerepet játszott a magyar nyelv barokk stílusának kialakulásában. Mindkét műnél megállapították a betűtípusok alapján, hogy csak az ajánlást és az egyházi jóváhagyást tartalmazó első ívet nyomtatták Pozsonyban, a többi a bécsi Rikhes-műhelyben készült. Az első műnek két címlapváltozata ismert, a másodiknál az utolsó levél alapján különböztethető meg két variáns (itt az első mű címlapjának alján nem szerepel a „Találtatik Nagy-Szombatban” szöveg, a másodiknál pedig a teljes utolsó oldalt foglalja el az errata).

Enyhén kopottas, korabeli pergamenkötésben. Néhány levél alján halvány nedvességfolttal, itt-ott szúrágás nyomaival. Az utolsó levél alján javítással (ez a szöveget nem érinti).

Slightly worn, contemporary vellum. Some leaves slightly stained, some with wormholes. Last leaf restored.

RMNy 1509., 1510.; RMK I 601., 602.

300 000,-

**136. (LASKAI CSÓKÁS PÉTER) LASCIVIUS, PETRUS MON(EDULATUS):**

De Homine Magno Illo in Rerum Natura Miraculo et partibus eius essentialibus, Lib. II.

Witebergae, 1585. Per Heredes Johannnis Cratonis. (39)+439 [recte 443]p. Két helyen (191-192p., 221-222p.) ugyanaz a számozás kétszer szerepel.

Az értekezés első része az emberi lélekkel, a második a testtel foglalkozik. Szerzője református lelkész, nyelvész volt. Bár csupán a mű utolsó mintegy 40 oldala tárgyalja az emberi testet, a szakirodalom elismerően szól Laskai Csókás ezirányú tudásáról is. Szabó András tanulmányában („Laskai Csókás Péter az emberről”) hosszan méltatja a munkát, kiemelve a felhasznált források szokatlanul magas számát. A szerző tehetségét és felkészültségét mutatja, hogy – amint azt Szily Kálmán megállapította – a Calepinus-szótár magyar szerkesztőbizottságának vezetőjeként nevéhez fűződik a magyar szöveg nagy része.

Későbbi félpergamen-kötésben. Több levele enyhén, néhány (117-128p.) erősen foltos.

Later half vellum. Some leaves stained.

RMK III 744.; BNH Cat L 83.; VD16 C 6156.

300 000,-



**137. LYCZEL, (JÁNOS) JOANNES:**

Iter oeconomicum, duodena stationum...

Tyrnaviae, 1707. Typis Academicis. (22)+301+(1)p.

A magyarországi gazdasági irodalom korai időszakának érdekes darabja. A munka főként földbirtokosok számára készült, az adminisztráció, könyvelés (urbáriumok és leltárak) használatára és tökéletesítésére vonatkozó tanácsaival jövedelmük növeléséhez kívánt hozzájárulni. Mindeközben érdekes, forrás értékű leírásokat ad a vár, az uradalom, a mezőváros, a falu gazdálkodásában szerepet játszó létesítményekről a konyhától és a borospincétől kezdve a malmon át a különféle kézműves műhelyekig, de nem marad ki a nyomda, a könyvtár, az iskola és az egyházi intézmények sem. Részletesen leírja megfelelő elhelyezésüket, ideális felszerelésüket, egyes esetekben történeti hátteret is ad, így például szót ejt Mátyás könyvtáráról is. Végül ismerteti a legfontosabb haszonállatokat. A munka egyúttal egy korszak lezárásnak is tekinthető, a török kiűzése, majd a Rákóczi-szabadságharc befejeződése után átalakuló gazdálkodáshoz másfajta irodalomra volt szükség.

Modern bőrkötésben.

Modern leather.

RMK II 2296.

80 000,-

**138. (MARZIO, GALEOTTO) MARTIUS, GALEOTTUS:**

De homine libri duo. Georgii Merulae Alexandrini in Galeotum annotationes

(Basileae, 1517. Joannes Frobenius.) (10)+133+(1) lev. A címlapot szép fametszetű keret veszi körül, a könyv végén egészoldalas nyomdászjelvény található. Mindkét metszet Hans Holbein műve (előbbi itt jelent meg először).

Galeotto Marzio bolognai tanulmányai után jött Magyarországra, és itt Mátyás udvarában titkárként és könyvtárosként dolgozott. E művét Vitéz Jánosnak, Esztergom érsekének ajánlotta. Ez az első Frobenius-kiadása Marzio anatómiai és fiziognómiai értekezésének, a kiadó előszavával. A munka két részre tagolódik: az első a külső, a második a belső szerveket és azok betegségeit tárgyalja, klasszikus idézetekkel egészítve ki a tudományos feldolgozást. Ezen kívül bőséges asztrológiai anyagot is tartalmaz. A velencei 1471-es első kiadást követően 1474-ben Giorgio Merula milánói humanista professzor dialógus formájában kommentárt írt hozzá.

XIX. századi eleji aranyozott gerincű, zöld félmaroquin-kötésben, vörös címvignettával. A gerincen levő kis kopásnyomoktól eltekintve gyönyörű példány.

First Froben edition (with a preface by the printer himself) of this 15th-century treatise on human anatomy and physiology. Printer's device at the end and fine woodcut border around the title by Hans Holbein, marking the first appearance of the artist's beautiful border. 19th-century, green, long-grained half morocco. Spine slightly worn.

Apponyi: 0; BNH Cat M 293.; RMK III 5089.; VD16 M 1306.

600 000,-



137., 138., 139. tétel

**139. [PÁZMÁNY PÉTER] SALLAI ISTVAN:**

Io nemes Váradnak gyenge orvoslása. Mellyel --, püspöki plebanos, Gyógyitgattya, Farkas-marásból esett Sebeit Bihar-Vár-megyének. Es óltalmazza A' Szent Írásrúl. és Ecclesiárúl írt Könyvét az Esztergami Erseknek.

Posomban, 1630. (Typ. Soc Jesu.) (8)+314+(4)p.

Szabó Károly még létező személyként említi Sallai István pozsonypüspöki plébánost, de a kutatások egyértelműen bizonyították, hogy Pázmány álnevéről van szó. A szerző a hitvitázó irodalom legjelentősebb alakja. Teológiai felkészültségével, logikus érvelésével, irodalmi stílusával magasan fölötte állt ellenfeleinek. E műve válasz Pécsvaradi Péter nagyváradi református prédikátor „... felelet Pázmány Péternek, esztergomi érseknek két könyvecskéire...” című Debrecenben, 1629-ben megjelent vitairatára. Erre Pécsvaradi még ugyanebben az évben felelt, de ebből a szakkönyvek nem ismernek példányt. A polémia Pázmány „Okok, nem okok...” című 1631-ben kiadott munkája zárta le.

XX. századi félbőr-kötésben. Az első néhány levél felső részén halvány nedvességfolttal.

20th-century half leather. Some leaves slightly stained.

RMNy 1485.; RMK I 595.

1 500 000,-

**140. (SZÉKELY ISTVÁN) SZEKEL' ESTVAN:**

Chronica ez vilagnac yeles dolgairol

Craccoba, 1559. Niomtatot Striykouiai Lazar Altal. (1)+217 lev. A címlap másolattal pótolva. Példányunkból hiányzik 84 levél (a címlapot követő három számozatlan, 1-40; 46-47, 68-79, 94-95, 209-216, 218-237).

Az első magyar nyelven megjelentetett történeti mű, egyben az első magyar szerző által írt világtörténelmi mű. Székely István életéről keveset tudunk: a XVI. század elején született, Bod Péter szerint „Bentzeden, Udvarhely-székből”. 1529-től a krakkói egyetemen tanult, hazatérve előbb 1538-ban Szikszón, majd Abaújszántón, Liskán iskolamester, később szikszói plébános, utóbb Károlyi Gáspár mellett a reformáció helvét irányának prédikátora volt Göncön. Iskolamesterként több tankönyvet írt, „Calendarium”-a az első magyar nyelvű nyomtatott naptárunk. Életéből az utolsó ismert adat 1563-ból való, ekkor Liskán lelkész. Az első reformátor nemzedék egyik legjelentékenyebb tudós írója volt, humanista indíttatásra műveit magyarul írta. A reformáció történelem-szemléletében született munka elsősorban a magyar múlt bemutatására összpontosít.

Attól kezdve, hogy a hunok belépnek a történelembe, a világtörténelmi anyag egyre inkább háttérbe szorul. Leírását a reformáción felül a magyar, kiváltképpen pedig a székely nemzeti öntudat hatja át, természetesen kora nemesi szellemében. Krónikájában a magyarság története szerves része a világtörténelemnek, amelyet a világ teremtésétől 1558. november 14-ig tárgyal. A kronológia fontos, világtörténelmi események mellett annalsztikus rendben kuriózumokat, hiedelmeket, helyi jelentőségű híreket sorol fel, sőt művelődéstörténeti tudnivalókat, „historia literaria”-t ad olvasóinak. A hun-magyar azonosság hirdetője, a magyar múlt első dicsőséges korszakának a hun birodalmat, az első magyar királynak Attilát tekinti. A nemzet fénykorának azonban a Hunyadiak időszakát tartja, legjelentősebb alakjának pedig Mátyás királyt, a „második Attilát”. Székely igen nagy teret szentel a Hunyadiak kultuszának, osztatlan elismeréssel ír Mátyásról, kiemeli birodalomépítő sikereit, műveltségét, szellemességét, emberségét. Ennek bemutatására a korabeli színhagyományból is merít, a későbbi Mátyás király mesék alapjául szolgáló anekdoták, „trufák” közül is lejegyez egyet. Világtörténelmi forrásai között több kronológia mellett fontos helyet foglal el Johannes Carionnak Melanchton közreműködésével írt – a reformáció reprezentatív világtörténetének szánt – német „Chronica”-ja és Sebastian Münster híres „Cosmographia”-ja. A magyar múlt történeti anyagát Thuróczy Jánostól és a humanista Bonfini néhány évvel azelőtt megjelent művéből vette, azonban a felhasznált latin szövegeket nem egyszerűen összeállította és lefordította, hanem saját elvei szerint válogatta és alakította. A kiadvány Krakkóban készült, a város a XVI. század elején a közép-európai reneszánsz központja, európai viszonylatban is jelentős nyomdahely volt. Lazarus Strikouius (másképpen Lazarus Andrysovich) műhelye annak a Vietor nyomdának az utódja volt, amelyben az első nyomtatott magyar szöveg napvilágot látott. Egy Szenczi Molnár Alberttől eredő tévedés folytán a XX. század elején a szakirodalom feltételezte egy 1558-as kiadását is. Még így, töredékesen is rendkívül becses darab (művelődéstörténeti jelentőségét facsimile kiadása is bizonyítja).

A korabeli, dupla bordára varrt, fatáblás kötés maradványával. Bőr borítás és fém csatok nyomaival. Számos levél széle a nedvességtől kirojtosodott, ez több helyen az alsó sarkokon hiányt is eredményezett, illetve 5 levélnél (41-44, 127) jelentősen érinti a szöveget. A kötet elején és végén a lapok halványan foltosak.

RMNy 156.

Fragment. 84 leaves missing. Several leaves damaged, 5 (41-44 and 127) with some loss of text. Title page replaced by copy. In remains of contemporary bindings' wooden boards.

600 000,-

**141. ZRÍNYI MIKLÓS:**

Adriai tengernek Syrenaia, Groff Zrini Miklos

Bécben, 1651. Kosmerovi Máte. 67 sztl. levél. A dísz- és a szedett címlap másolattal, a további 90 levél kézírással pótolva.

A magyar irodalom egyik legkritkább első kiadása, mely a Szigeti veszedelmen kívül a költő 1651-ig írt minden lírai költeményét tartalmazza. Bár nem tekintette magát hivatásos költőnek („az én professióm nem az poesis”), mégis a század irodalmának főalakja lett, mint ahogy kiemelkedő alakja volt a kor politikai életének és hadtörténetének. Az a gondosság, amely a kötet összeállításában, elrendezésében tisztán látható, valamint az egyszerre emblemikus és enigmatikus címadásból sugárzó költői önérték ellentmondani látszik a fenti idézetnek, legalábbis árnyalja azt.

Az editio princeps alapjául szolgáló nyomdai kézirat sajnos nem maradt fenn, az a kézirat pedig, amelyen megtalálhatók a költő javításai, módosításai, és egyedülálló nemzeti kincs a horvátok számára is, gyakorlatilag mára a penészről teljesen elrothadt, így a bécsi kiadás tartalmazza a legkorábbi fennmaradt szövegünket. A tény, hogy a Zágrábban őrzött példányon a szerző módosításai szerepelnek, feltételez egy még ennél is korábbi változatot, de erről semmi biztosat nem tudunk. Mindenesetre a bécsi kiadás tekinthető tartalmi és esztétikai szempontból a szerző szerinti teljes, végleges változatnak, mely beosztásában és tartalmában több helyen eltér a kézirattól: utóbbiból hiányzik a Dedikáció, Az olvasónak szóló ajánlás és a Peroratio, ezen kívül több fontos szövegbeli elérés található.

A kompozíció tudatossága és a tipográfiai szempontból megtervezett versek azt mutatják, hogy Zrínyi már nem kéziratos terjesztésben gondolkodott. Minden lap szedéstükrét igyekezett ízlésesen betölteni a nyomda, de adódtak olyan oldalak, ahol üres hely maradt. Ezeket Zrínyi új strófákkal töltötte be, de ügyelve arra, hogy a beszámozott strófák rendjét ne borítsa fel, ha ugyanis ezeket összeadjuk, Szigetvár vívásának esztendejét, az 1566-os évszámot kapjuk eredményül. Amennyiben elengedhetetlen volt, hogy hozzáérjen korrektúra közben, nyomtatás előtt, vagy éppen közben versszakokat, ezeket nem számozta be, és dőlt betűvel szedte.

A magyar irodalomra gyakorolt hatása egyedülálló, a reformkorban egyenesen kultusza alakult ki. Sajátos verselése, formai újításai az átköltések egész divatját indították el: tudósok, katonák, papok, dilettánsok igyekeztek „megjobbítani”, simábbá tenni sorait, Ráday Gedeon hexameterre és prózára próbálta átültetni. Ezen megkérdőjelezhető próbálkozások után Csokonai az eredeti szöveget szerette volna publikálni, de rendes szövegkiadásra Kazinczy Ferencig várni kellett, ő adta a Zrínyiász nevet is az eposznak.

A mű valószínűleg kis példányszámban látott napvilágot, ám az érdeklődés nagy volt iránta. Erről árulkodik, hogy nem sokkal megjelenése után már a XVII. században másolni kezdték, s egészen a XIX. századig készültek kéziratos darabjai. A Zrínyi-kutatás egyik úttörője, Clauser Mihály 9 darab kéziratos példányt írt le részletesen disszertációjában (A Zrínyiász sorsa. 1651-1859.), melyek nagyobb közgyűjteményeinkben találhatóak. Ezek többnyire teljes másolatok, ám számos olyan darab is ismert, ahol csonka példányokat pótoltak kéziratos kiegészítéssel. Darabunk is ezek közé sorolható.

A korabeli másoló nagy gondot fordított rá, hogy minél igényesebben, a nyomtatási képhez hasonló végeredményt készítsen. Emellett különös műgonddal őrizte meg a nyomtatvány megmaradt lapjait: a hiányos lapokat kipótolta, majd kézzel a szöveget is újrírta.

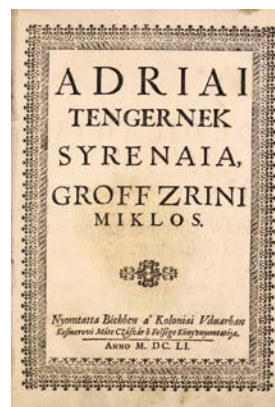
Az alábbi részek korabeli – legalább két különböző írásképet mutató -- kéziratos másolattal pótolva: címlap, Dedikáció, Az olvasóhoz, a kötet élén álló két Idilium, a Hatodik ének 103. versszakától a Hetedik ének 66. versszakáig, valamint a Kilencedik ének 48. versszakától a kötet legvégéig, a Peroratióval bezárólag. A kötetben egy 1719-ből származó névbeírás található az Első ének végén (Mátyás Ferenc), feltehetőleg a másolóé. A kötetben több helyen XX. század eleji érvénytelen iskolai bélyegzővel.

Korabeli, sérült, hiányos gerincű bőrkötésben. Festett előzéklappal.

RMNy 2360.; RMK I 842.

One of the scarcest Hungarian first editions. More than half with contemporary handwritten copy. Damaged contemporary leather.

600 000,-





142., 143., 144. tétel

**142. (REGIOMONTANUS, JOHANNES) KIRÁLYHEGYI JÁNOS:**

Cisio, a' vagy, az astronomiai tudománynak rövid értelemmel-való le-irása. A 'Tislagoknak, Planétáknak, és Égbeli Jeleknek etc. Külömb-külömb természeteknek folyásáról, az emberek' négyféle Complexiójáról, természetiről, és tulajdonságiról; mindenik Hónapban mitsoda rendtartással éljen az ember mind ételben és italban, mind aluvásban, fürödésben, tisztulásban és ér vágásban. Az hires neves -- Irásából Magyar nyelvre fordítottat és sok helyen meg-bővítettett.

Budán, 1829. Landerer Anna ny. 126+(2)p. A címlapon metszetszavignétával.

A csízói elnevezés – amely eredetileg versbe szedett öröknaptárat jelöl – a középkori ünnepnaptárak első két szavából – Cisio Janus – ered. A Cisio az újév (circumcisio Domini – az Úr körülméletése), a Janus pedig a Januarius hónap rövidítéséből keletkezett. Az első nyomtatott naptár a Mátyás udvarában is megfordult jeles csillagász, Regiomontanus adta ki 1474-ben, Nürnbergben. Ez a latin és német nyelven egyaránt kiadott naptár még öröknaptár. A kiadó, Johann Müller szülővárosáról, Königsbergről vette máig ismert, latin nevét, ennek fordításaként kapta a címlapon szereplő magyar elnevezést is. Az első magyar nyelvű naptár Krakkóban jelent meg 1545 és 1550 között. A XVIII-XIX. századi magyar csízói a Landerer-műhely nevéhez köthető, 1833-ban, Landerer Anna halála után a műhelyt addigi vezetője, Gyurián József és társa, Bagó Márton vették át.

Enyhén kopottas gerincű, korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather. Spine slightly worn.

40 000,-

**143. RENDKÍVÜLI JÓ EMLÉKEZET MEGSZERZÉSÉNEK FELFÖDÖZÖTT TITKA, UGY, HOGY AZ EMBER MINDENT, A MIT HALL ÉS OLVAS, ELMÉJÉBEN OLY PONTOSAN MEGTARTHAT, HOGY CSAK NEM SZÓRUL-SZÓRA ISMÉT ELMONDHATJA.**

Kassán, 1842. Hágen Károly (Werfer Károly ny.) 114+(2)p.

Későbbi vászonkötésben. Az eredeti borító bekötve. Körülvágtatlan példány.

Later cloth. Original cover bound inside. Uncut.

40 000,-

*Széchenyi István gróf és kora*

**144. KOSSUTH LAJOS:**

Felelet gróf Széchenyi Istvánnak --tól

Pest, 1841. Landerer-Heckenast. (4)+244p. Első kiadás.

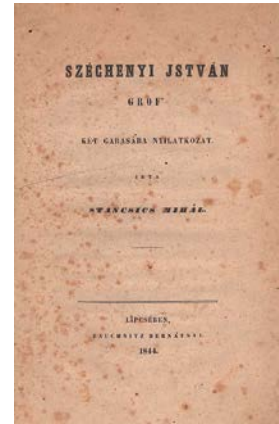
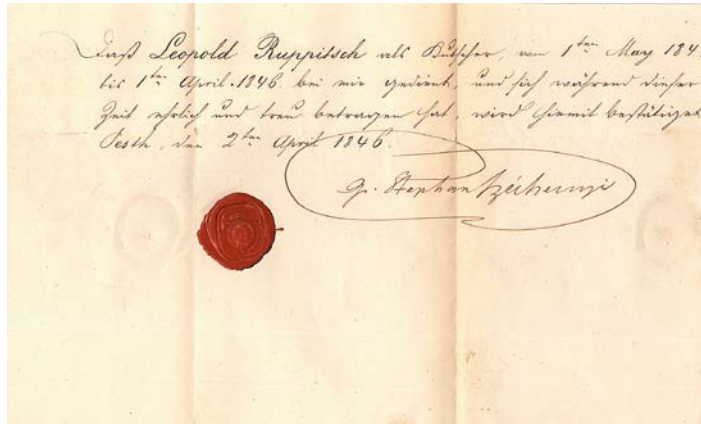
Széchenyi talán legnagyobb vihart kiváltó műve volt az ugyanebben az évben megjelent „Kelet népe”, amelyben a szerzőt támadja. Erre válaszolt e munkájában Kossuth, aki mellett a kor számos neves politikusa is megszólalt, köztük Wesselényi, Deák és Eötvös József, sőt még a Széchenyi feltétlen hívének számító Fáy András is bírálta miatta mentorát. Kettejük vitája egészen 1848-ig tartott.

Rendkívül ritka, kiadói papírkötésben.

Original hardpaper.

Szentkirályi: K-76.5.

40 000,-



145., 146., 147. tétel

**145. (SZÉCHENYI ISTVÁN, GRÓF):**

Gesetze und Regeln für das am 4. Juny 1827. und den folgenden Tügen, zu Pesth in Ungarn, abzuhalten Pferderennen. Pressburg, 1827. S. Ludwig Weber ny. 8p. A címlapot fekvő ovális keretben bájos, versenyző lovasokat ábrázoló fametszet ékesíti. A magyar lóversenyzés fontos mérföldköve, ugyanebben az évben magyarul is megjelent („A' Magyar Országí Ló-Pályázatának Törvényei”). A szerző első nyomtatásban megjelent munkájának átdolgozása az 1827-ben elindult versenyekhez alkalmazva. Két változata ismert, a másiknál a címlapon csak a szöveg szerepel. Páratlanul ritka, árverésen csupán ez a példány szerepelt (több ízben is). Értékét növeli, hogy a címlapon Gróf Széchenyi István hagyatéki, valamint a Storno-leveltár bélyegzője látható. Kiadói papírborítóban.

Original paper.

Szentkirályi: 103. a.

800 000,-

**146. SZÉCHENYI ISTVÁN GRÓF (1791-1860) SAJÁT KEZÜLEG ALÁÍRT, NÉMET NYELVŰ TANÚSÍTVÁNYA.**

„Hogy Leopold Ruppitsch kocsisként 1844. május 1-től 1846. április 1-jéig nálam szolgált, és magát ezen idő alatt becsületesen és hűségesen viselte, ezennel bizonyítottatik.” (Dr. Hermann Róbert fodítása)  
A név sem a naplókban, sem a Széchenyi-irodalomban nem bukkan fel.  
1 beírt oldal, piros viaszpecséttel, „Gr. Stephan Széchenyi” aláírással. Kelt: Pest, 1846. IV. 2.  
Count István Széchenyi, politician. Autograph signed letter in German.

600 000,-

**147. (TÁNCICS) STANCSICS MIHÁLY(Y):**

Széchenyi István [sic!] gróf' Két garasára nyilatkozat  
Lipcsében, 1844. Tauchnitz Bernátnal. 24p. Első kiadás.  
A szerző Széchenyinek a Jelenkor című folyóiratban 1843-ban megjelent cikksorozatában felvázolt, adózással kapcsolatos elképzeléseit támadja. Az előszóban leírja, hogy a mű hazai kiadását a cenzúra megakadályozta, ezért kellett külföldön nyomtatni. Rendkívül ritka. XX. századi félvászon-kötésben. A leveleken apró rozsdafoltokkal.  
20th-century half cloth. Leaves slightly stained.  
Szentkirályi: T-11.2.

80 000,-

**148. WESSELÉNYI MIKLÓS, B(ÁRÓ):**

Balítéletekről. Írta: -- 1831-ben.  
[Lipcse] Bukarestben, 1833. (Wigand.) XXXVI+323p. Első kiadás.  
A szerző legfontosabb munkája. A polgári átalakulást sürgető politikai röpirat a cenzúra miatt jelent meg Lipcsében. Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. Nagyon szép példány.  
Contemporary half leather. Spine richly gilt.

40 000,-

**149. WESSELÉNYI MIKLÓS, B(ÁRÓ):**

Szózat a' magyar és szláv nemzetiség' ügyében. --tól.

Lipcsében, 1843. Wigand Ottó. VIII+372+(2)p. Első kiadás.

A szerző írásában a reformkori liberális nemesség programját és céljait foglalja össze a nemzetiségi politikával kapcsolatban, kiemelve az orosz birodalom által támogatott pánszlávizmus veszélyének jelentőségét.

**Hozzákötvé:**

(Degerando Ágost):

Néhány észrevétel báró Wesselényinek ezen munkájára, „Szózat a' magyar és szláv nemzetiség' ügyében,” és a' magyar és szlávokhoz intézett tanács egy idegen baráttól

Lipcsében, 1843. Wigand Ottó. 59+(1)p.

A francia származású szerző egy Teleki lányt, Emmát vette el feleségül. Lelkes hazafivá válva számos műben próbálta megismertetni a magyar állásponttal a nyugati közvéleményt. Bár jó barátságba került Wesselényivel, a pánszláv veszéllyel kapcsolatban nem osztotta annak véleményét.

**Hozzákötvé:**

Kállay Ferencz:

A' Szózat criticalai bírálatja. Szerző báró Wesselényi Miklós. Bíró --.

Pesten, 1843. Trattner-Károlyi ny. 38p.

A konzervatív szerző bírálja Wesselényi szlávokkal kapcsolatos nézeteit, ő inkább az erdélyi magyarokra leselkedő román veszélyt érzi komolyabbnak.

Korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather.

80 000,-

**150. SZIRMAY ANTAL, SZIRMAI:**

Szathmár vármegye' fekvése, történetei, és polgári esmérete. I-II. rész.

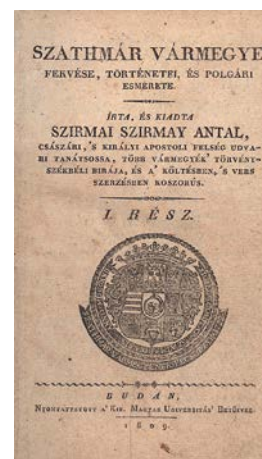
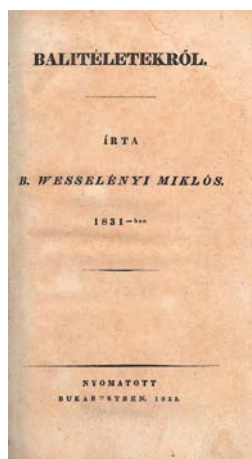
Budán, 1809-1810. Kir. Magy. Univ. 1t.+XII+258p; 1t.+391p.

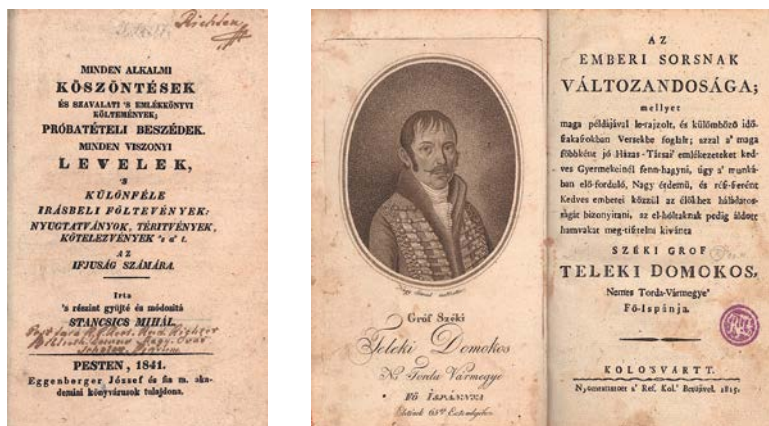
A kétosztatú, rézmetszetű táblákon Szatmár és Ecsed, illetve Erdőd és Nagykároly vára látható.

Korabeli félbőr-kötésben. A második kötet utolsó néhány levelén halvány nedvességfolttal.

Contemporary half leather. Some leaves slightly stained.

80 000,-





151., 152. tétel

**151. (TÁNCSICS) STANCSICS MIHÁLY:**

Minden alkalmi köszöntések és szavaltatí és emlékkönyvi költemények; próbatételi beszédek. Minden viszonyi levelek, 's különféle írásbeli föltevénnyek: nyugtatóványok, térítvények, kötelezvények 's a' t. az ifjuság számára. Irta 's résztint gyűjté és módosítá --.

Pesten, 1841. Eggenberger József és fia. XII+128+(4)p.

Rendkívül ritka mű, 1845-ben – kissé eltérő címmel – másodsor is megjelent.

Modern papírkötésben.

Modern hardpaper.

40 000,-

**152. TELEKI DOMOKOS, SZÉKI GRÓF:**

Az emberi sorsnak változandosága; mellyet maga példájával le-rajzolt, és különböző időszakaszokban Versekbe foglalt... --.

Kolo'svártt, 1815. Ref. Kol.' Bet. 1t.+226p.

A szerzőt ábrázoló rézmetszetű címkép Nagy Sámuel munkája.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szűry: 4486.

40 000,-



4. tétel

## Térképek, atlaszok

### 153. PTOLEMAEUS, CLAUDIUS:

(Világtérkép)

Róma, 1507/1508.

Finom kidolgozású, páratlanul ritka, rézmetszetű világtérkép, amely először 1478. október 10-én jelent meg Ptolemaiosz „Cosmographia” című munkájának harmadik nyomtatott (római), Arnold Buckinck által gondozott kiadásában. A reneszánsz kartográfia egyik alapműve. A kúpvetületű ábrázolás alapjául Nicolaus Germanus kéziratái szolgáltak. A lap metszője Konrad Sweynheim, aki a feltevések szerint 1460 körül Gutenberg műhelyében dolgozott. 1464-ben Arnold Pannartzal Subiacoban megalapították az első olaszországi nyomdát, majd 1467-től Rómában folytatták munkájukat. 1473 után elváltak útjaik, és míg Pannartz továbbra is könyvkiadással foglalkozott, Sweynheim a metszés technikáját tökéletesítette. Fadúccok helyett már rézlemezt használt, és felismerte, hogy a térképek feliratainak kézi metszése gyakorlott betűmetszőnek is embert próbáló feladat, ezért ehhez új technikát dolgozott ki. A „Cosmographia” előszavában utalt rá, hogy három évbe telt a lapok elkészítése, így azok valószínűleg az 1477-es bolognai Ptolemaiosz-térképéknél korábbiak, vagyis az első rézmetszetű kartográfiai munkák. A lapnak négy kiadása (1478, 1490, 1507 és 1508) ismert, ám ezek mindegyike ugyanarról a lemezről készült levonat, ami megnehezíti az azonosítást. A nyomtatáshoz egy ív papírt használtak, de két nyomólemezzel dolgoztak, és később illesztették össze a részeket. Emiatt fordulnak elő olyan esetek, amikor mindkét félen van egy-egy vízjel, de lehetséges az is, hogy csak az egyikre került ilyen, és – mint tételünk esetében – vízjel nélküli ábrázolással is találkozhatunk. Példányunk pontos kiadási idejét nem sikerült megállapítani, azonban Thomas Suarez kutatásai alapján az biztosan kijelenthető, hogy a harmadik vagy negyedik alkalommal készített levonatok egyike (Bonae Fortunae szigetét átmettszi az egyenlítő felső vonala), amelyet Bernardino Vitali nyomdájában – már „Geographiae Cl. Ptolemaei” címen – Marco Beneventano rendezett sajtó alá. A térképező a ptolemaioszi ismert világot szemlélteti. Nyugat-keleti irányban a „Fortunatae insulae”-től (az elnevezés feltehetően az Azori- vagy a Kanári-szigeteket fedi) Kínáig húzódik, észak felől a Brit-szigetek, délről pedig Etiópia határolja. Szembeszökő furcsaság az Indiai-óceán beltengerként való bemutatása, valamint először jelenik meg a még évszázadokig a Nílus forrásának tartott Hold-hegység.

Mivel a Vitalibus-féle kiadásokban lévő Ruysch-féle modern térképből (ezek együtt jelentek meg a Ptolemaioszi világtérképpel) ezidáig összesen 64 ismert darab létezik, valamint a tételünkkel megegyező példányokból 16 található közgyűjteményekben a szakirodalom szerint, feltételezhető, hogy ebből a munkából is hasonló számú maradt fenn, ezért e lap szintén a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Mérete: 395 x 555 mm. A hajtásvonalnál szakszerűen restaurált példány. Paszpártuban.

Scarce, delicate, copperplate world map. First appeared on 10 October, 1478, in the third printed – Roman – edition of Ptolemy's „Cosmographia” edited by Arnold Buckinck. One of the essential works of Renaissance cartography. The cone projection representation was based on Nicolaus Germanus' manuscripts. Konrad Sweynheim, the engraver, worked in Gutenberg's workshop around 1460. In 1464, he founded the first printing house in Italy (in Subiaco), with Arnold Pannart. Later developed a new technique: punch lettering. Four editions (1478, 1490, 1507 and 1508) of the map are known from the same plate, which makes identification difficult. A full sheet of paper was used for printing, but they worked with two copperplates and joined the parts later. For this reason, there are plates with watermarks on both sides, but it is also possible that only one of them has it or there is no watermark at all (as in the case of our item). The exact time of publication of our copy has not been established. However, based on Thomas Suarez's research, it can be definitely stated that it is one of the third or fourth printed by Bernardino Vitali and edited

by Marco Beneventano. The map field illustrates the known Ptolemaic world. It stretches from the “Fortunatae insulae” (the name presumably covers the Azores or the Canary Islands) to China in the west-east direction, and the British Isles border it to the north and Ethiopia to the south. A striking oddity is the presentation of the Indian Ocean as an inland sea.

Since there are 64 known pieces of Ruysch's modern map (which were published together with the Ptolemaic world map) in Vitalibus' editions, 16 of the same item can be found in public collections according to reference books, it can be assumed that a similar number of copies of this work has survived, therefore, this page our item is among the greatest rarities.

Professionally restored at centerfold. Shirley: 4.; Bifolco – Ronca: Appendice D 1.

5 800 000,-





**154. WALDSEEMÜLLER, MARTIN:**

Tabula Terre Nove

Strassburg, 1513.

A legkorábbi, fametszetű, az Újvilágot ábrázoló, atlaszban megjelent térkép. A lap Martin Waldseemüller az „Admirális térképe” néven közzismert munkája, a Johann Schott által 1513-ban kiadott Ptolemaiosz-atlasz legkiemelkedőbb darabja, Amerika kartográfijának egyik legfontosabb mérföldköve. A térképész egy általa „Admirális”-nak nevezett személyt jelölt meg műve forrásaként, és sokáig Kolumbuszt sejtették a név mögött (aki az „Óceán Admirális”-ként volt közzismert). Mivel névrajza azonban portugál térképészre utal, ezért valószínűleg Caveri 1505-ös, kéziratoss térképe alapján dolgozott, és ennek egyik hivatkozását vette át. A cím alatti térképező Európa és Afrika nyugati partjait, valamint Észak- és Dél-Amerika összefüggő, keleti partvonalát ábrázolja (a Szent Lőrinc-folyótól a La Plata torkolatáig), feltüntetve Kubát (Isabella), Hispaniolát (Spagnolla), Puerto Ricot (Boriquem), Jamaicát (Iamaiqua) és a Karib-tenger számos kisebb-nagyobb szigetét, szigetcsoportját. Kezdetleges, de egyben forrásértékű Florida megjelenítése, amely megerősíti azt a feltételezést, hogy Waldseemüller hozzáfért korai, ismeretlen útinaplókhöz. Szintén a lap fontosságát jelzi, hogy több mint húsz éven keresztül szinte változatlan formában használták, amíg 1534-ben meg nem jelent Giovanni Battista Ramusio műve.

Waldseemüller korának legkiválóbb kartográfusaként 1507-ben kiadott hatalmas falitérképén új, különálló kontinensként, egy feltételezett nyugati partvonalal kiegészítve mutatta be az ismeretlen földrészt, amelynek leírását Vespuccinak tulajdonította. Az atlaszkiadásban a kontinenst „Terra Incognita”-nak nevezte, és megemlékezett Kolumbusz Kristófról is, akit a szárazföld és a környező szigetek felfedezőjeként aposztrofált.

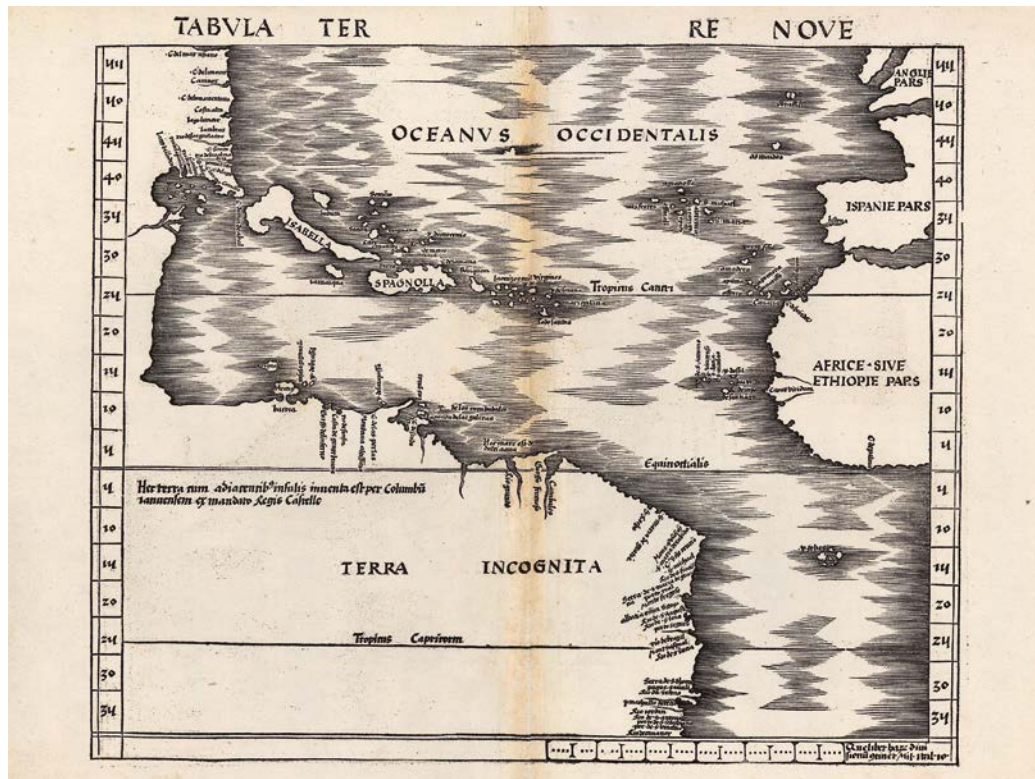
Mérete: 390 x 445 (420 x 555) mm. A hajtásvonal mentén halvány elszíneződéssel. Paszpartuban.

The earliest obtainable printed woodcut map depicting the New World. Martin Waldseemüller's work, known as the „Admiral's Map”, is the most prominent item of the Ptolemaic atlas published by Johann Schott in 1513 and one of the most groundbreaking milestones in the cartography of America. The cartographer identified a person he called „Admiral” as the source of his work. For a long time, it was assumed that Columbus was behind the name (who was popularly known as the „Admiral of the Ocean”). However, it probably refers to a Portuguese cartographer as it can be traced back to a reference in one of Caveri's manuscript maps of 1505. The map field under the title depicts the western coasts of Europe and Africa as well as the contiguous eastern coastline of North and South America (from the St. Lawrence River to the mouth of La Plata), showing Cuba (Isabella), Hispaniola (Spagnolla), Puerto Rico (Boriquem), Jamaica (Iamaiqua) and several smaller and larger islands and archipelagos of the Caribbean Sea. The presentation of Florida confirms the assumption that Waldseemüller had access to early travel diaries. The work is a cartographic landmark, and its importance is also marked by the fact that it was used almost unchanged for more than twenty years. In the case of the atlas edition, the cartographer indicated the vast, unknown area of the mainland as „Terra Incognita” and added some notes to pay tribute to Christopher Columbus, the explorer of the region.

Strong, clear print with slight discolouration along the fold line. With existing export licence.

Burden: 3.

9 500 000,-



**155. MÜNSTER, SEBASTIAN – GRYNAEUS, SIMON – HOLBEIN, HANS (IFJ.):**

Typus Cosmographicus Universalis

Basel, 1532.

Korai, gyönyörűen díszített, fametszetű világtérkép, amelyet Sebastian Münster, a korszak legtermékenyebb kartográfusa készített. Az ábrázolás alapjául feltehetően Johannes Schöner földgömbjei, Petrus Apianus 1520-as műve, valamint Waldseemüller 1507-es falitérképe szolgált, az ovális vetület pedig Benedetto Bordone világtérképének köszönhető. A nagy méretű, két fadúcról készült, egymás mellé illesztett nyomat a Johannes Huttich és Simon Grynaeus által kiadott „Novus Orbis Regionum” című munka 1532-es első kiadásában jelent meg. A térképmezőt övező finom kidolgozású díszítést ifjabb Hans Holbeinnek tulajdonítják, aki Bázélben több kiadó részére is készített illusztrációkat. Münster és Holbein közös munkája bámulatos példája a világ kétféle módon – térképészeti szempontból és leírások alapján készített képek megjelenítésével – történő bemutatásának. A lapon felfedezhető Amerika nevének kissé bizonytalan használata, amely ez esetben csupán a kontinens déli részére korlátozódik. A keretdísz sarkaiban a négy kontinenshez kapcsolódó állatok, növények, illetve életképek láthatók, a térképmezőben pedig tengeri szörnyek, szirének és egy aprólékosan kidolgozott gálya tűnik fel. Afrikát egy tragikus kimenetelű elefántvadászat és néhány ajaktányért viselő bennszülött ábrázolásával, Ázsiát egy vadászjelenettel és egzotikus fűszerek (bors, szerecsendió és szegfűszeg) képével, Amerikát egy kannibál lakoma borzalmainak bemutatásával, Európát pedig egy olasz életképpel és a vándorként megjelenő Ludovico di Varthema (Vartomnusi) bolognai utazóval szemléltette a művész. A pólusokon megjelenített kerubok miatt – amelyek a világot forgatják a tengelye körül – vannak olyan elméletek, miszerint ez Kopernikusz heliocentrikus világtérképének első, a felvetés publikálását megelőző megjelenítése. Mérete: 370 x 555 (385 x 570) mm. Hibátlan, tiszta példány, keskeny margóval a bal oldalon. Paszpartuban.

Early, delicately decorated woodcut world map by Sebastian Münster, the most prolific cartographer of the era. The representation was presumably based on Johannes Schöner's globes, Petrus Apianus' work (1520), and Waldseemüller's wall map (1507), with the oval projection of Benedetto Bordone's world map. It was printed on two joined sheets and appeared in the first edition of 1532 of the work „Novus Orbis Regionum” (published by Johannes Huttich and Simon Grynaeus). The finely crafted decoration surrounding the map field is attributed to the younger Hans Holbein. The work of Münster and Holbein is an amazing example of the presentation of the world in two ways: by cartography and by pictures made based on descriptions. The page shows a somewhat uncertain use of the name America, which in this case, is limited to South America. Holbein decorated the frame with animals, plants, and life scenes associated with the four continents in the corners. Sea monsters, sirens, and a meticulously crafted galley appear in the map field. The artist illustrated Africa with the depiction of a tragic elephant hunt and some natives wearing lip plates, Asia with a hunting scene and an image of exotic spices (pepper, nutmeg, and cloves), America with the presentation of the horrors of a cannibal feast, and Europe with an Italian seaside view. Because of the cherubs depicted at the poles – and they rotate the world on its axis – there are theories that this is the first depiction of Copernicus' heliocentric worldview – before the theory was published.

Fine, clear copy with cropped left margin. With existing export licence.

Shirley: 67.

3 800 000,-





### 156. LILY, GEORGE – RE, SEBASTIANO DE:

Britanniae insulae quae nunc Angliae et Scotiae regna continent cum Hibernia adiacente nova descriptio.

Róma, 1558.

A Brit-szigetek páratlanul ritka, rézmetszetű térképe, amelynek előképét – Reginald Pole bíborossal – az önkéntes római száműzetésben élő George Lily alkotta meg 1546-ban. Az eredetileg kétlapos ábrázolásnál bár Anglia és Wales partjainak bemutatása Münster 1540-es térképén alapul, a skót partvonal valódi képét elsőként jelenítette meg (valószínűleg John Eldon és Hector Boece térképeit véve alapul). A lap nyugat-keleti tájolású, topográfiája és névrajza sokkal részletesebb, mint bármely korábbi kartográfiai munkáé. Az aprólékos kidolgozottságú részekkel szöges ellentétben áll Írország egyszerű megjelenítése. A megyeszékhelyek és városok, valamint az egyházi központok könnyen megkülönböztethetők az alkalmazott jelölésrendszer alapján, viszont Oxford, Gloucester és Peterborough nincs püspöki székhelyként azonosítva, pedig azokat 1541 és 1542 között alapították. Shirley szerint ez eredhetett korábbi forrásábrázolás használatából, de a pápa és az anglikán egyház közötti korabeli konfliktus miatt akár a térképész is vonakodhatott az új püspökségek ilyen formában történő elismerésétől. Lily térképének fontosságát mindenképpen jelzi, hogy az idők folyamán sok neves kartográfus használta alapként. Az első rézmetszetű változat valamivel kisebb formátumban 1556-ban jelent meg Rómában (metszője ismeretlen, a jobb sarokban látható jezsuita jelkép „IHS” azonosítja), majd ezt hamarosan követte a Sebastiano de Re által metszett variáns, amelynek tételünk is levonata. A térképmezőben három kartus látható. Ezek közül az egyik a címmel foglalt keretbe, a másik kettő pedig Britanniáról és Írországról szóló latin nyelvű leírásokat tartalmaz. A munkát több gála illusztrálja, valamint alsó részén vonalas aránymérték kapott helyet.

Mérete: 410 x 555 (485 x 640) mm. Hibátlan, tiszta példány. Paszpartuban.

Scarce copperplate map of the British Isles, the prototype of which was created in 1546 by George Lily. The coastline of England and Wales was based on Münster's map (1540), but this was the first to show an accurate shape of the Scottish coasts (probably based on the maps of John Eldon and Hector Boece). The sheet is oriented east-to-the-west, and its topography and nomenclature are much more detailed than any previous cartographic work. In stark contrast to the precisely crafted parts is the simple presentation of Ireland. Cities, archbishopric and episcopal centres can be easily identified based on the designation system used. The importance of Lily's map is indicated by the fact that it was used as a basis by many famous cartographers over time. The first copperplate version in a slightly smaller format was published in Rome in 1556 (the engraver is unknown; it is identified by the Jesuit symbol „IHS” in the right corner), which was soon followed by the version engraved by Sebastiano de Re, of which our lot is also a copy. There are three cartouches in the map field, one of which frames the title field, and the other two contain Latin descriptions of Britannia and Ireland. The work is illustrated by several galleys, and a bar scale is placed in the lower part.

Fine, clear copy. With existing export licence.

Bifolco – Ronca: Tav 261 (1. állapot.); Shirley – Early Printed Maps of the British Isles, 1477-1650: 63.; Imago Mundi III (Tooley, R. V. – Maps in Italian Atlases of the Sixteenth Century): 271.

2 700 000,-

**157. FORLANI, PAOLO:**

La Description di Tutto il Peru

Velenca, 1562.

Dél-Amerika gyönyörűen kidolgozott, páratlanul ritka, Paolo Forlani által készített rézmetszetű térképe, amely azon kívül, hogy a régió első nagy méretű, nyomtatott ábrázolása, egyúttal a területről készült egyetlen lap, amely a Lafreri-iskolához tartozó műhelyben készült. A XVI. századi Európában a térképészet reneszánszát élte, de a mai értelemben vett atlasz egészen 1570-ig – az Ortelius-féle „Theatrum Orbis Terrarum”-ig – nem létezett. A kiadók mindegyike különböző méretű, önálló térképlapokat adott ki, akik közül Lafreri volt az első, aki – még viszonylag kezdőként – a rendelkezésre álló készletből a megrendelő igénye szerint köteteket állított össze. Egységesítette a lapok méretét (emiatt néhány darabot össze kellett hajtani, másokat pedig margókkal kiegészíteni), és emellett metszett címlapot is nyomtatott konvolutjaihoz. Az ilyen típusú kartográfiai gyűjteményeket ma IATO- (Italian, Assembled To Order) vagy Lafreri-atlaszoknak nevezik. Forlani művének alapjául feltételezhetően Giacomo Gastaldi 1561-es világtérképét használta fel. A térképező északon Közép-Amerika déli részét és a Karib-szigeteket is magába foglalva egészen Floridáig terjed, délen pedig a Magellán-szoroson túl a Tűzföldig ér, amely az akkori feltételezéseknek megfelelően egy ismeretlen földrész partvonalaként jelenik meg. A térképész – korábbi világtérképeivel ellentétben – az Amazonas folyását nyugat-keleti irányúnak adja meg, és az ábrázolás pontosságával, valamint a topográfia és a névrajz részletességével felülmúlta nemcsak kortársait, de még a jóval későbbi – etalonnak számító – Ortelius-féle ábrázolást

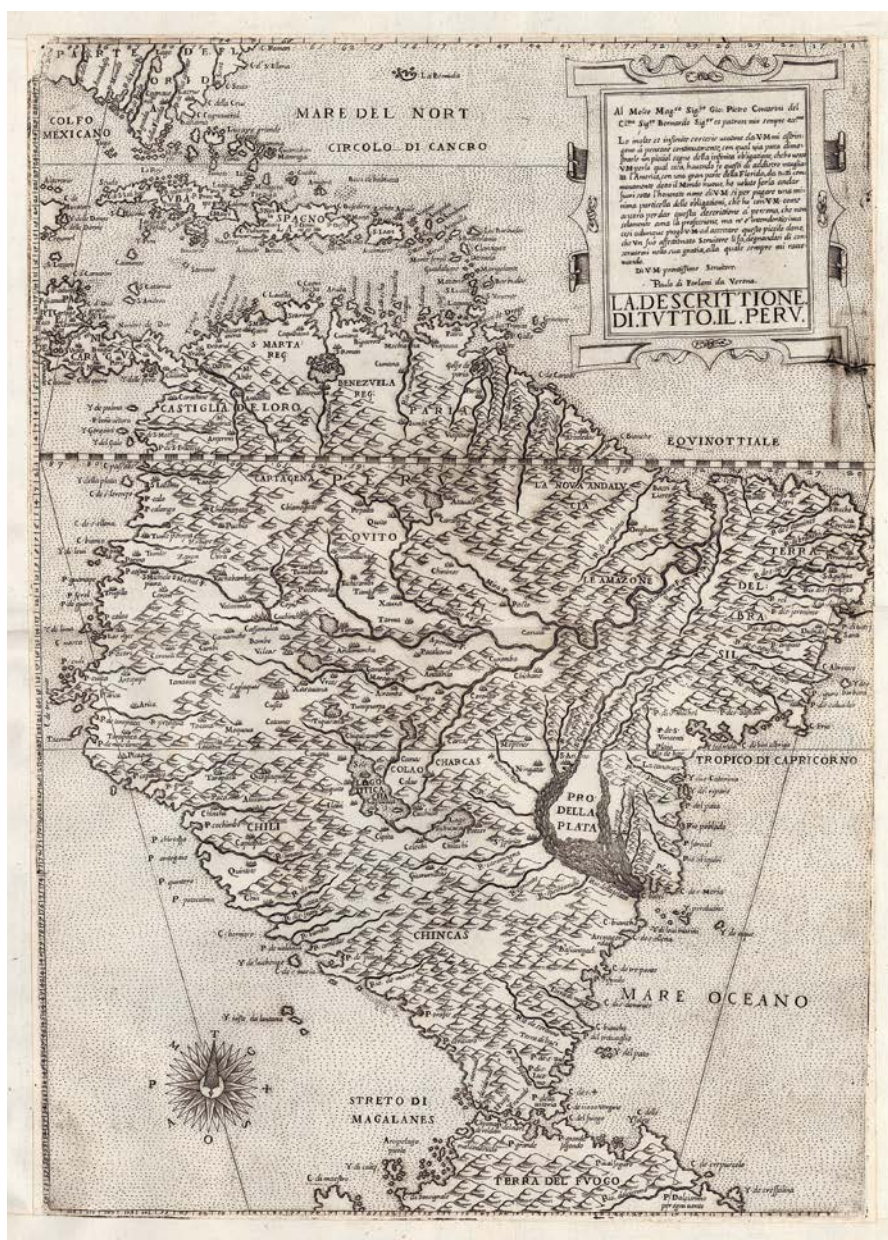
is. Ennek ellenére természetesen számos kartográfiai tévedés fedezhető fel a darabon. A La Plata túlzottan széles, szigetekkel szabdaltságot, a Titicaca-tó (Lago Titicacha), Cartagena és Quito téves helyzete jól tükrözik a korszak hiányos földrajzi ismereteit. A lap jobb felső részén elhelyezett kartus nagy részét a Giovanni Pietro Contarininek szóló ajánlás foglalja el. Ez alatt helyezkedik el a cím, amely az egész kontinens Perunak nevezi. A Csendes-óceán déli részén egy finoman metszett szélrózsa kapott helyet. Mérete: 515 x 370 (645 x 480) mm. Hibátlan, tiszta példány. Paszpartuban.

Scarce copperplate map of South America by Paolo Forlani, which is the first large-scale printed depiction of the region and the only sheet of the area produced in a workshop belonging to the Lafreri School. The basis of Forlani's work was Giacomo Gastaldi's world map (1561). In the north, the map field includes the southern part of Central America, the Caribbean islands and extends to Florida. In the south, it reaches beyond the Strait of Magellan to Tierra del Fuego, which, according to the assumptions of the time, appears as the coastline of an unknown continent. In contrast to his previous world maps, the cartographer shows the direction of the Amazon as west to the east. With the accuracy of the representation and the detail of the topography and nomenclature, he surpassed his competitors. Nevertheless, many cartographic errors can be discovered: the excessively wide delta of La Plata, dotted with islands, the incorrect location of Lake Titicaca („Lago Titicacha”), Cartagena and Quito reflect the incomplete geographical knowledge of the era. The cartouche placed in the upper right contains the dedication to Giovanni Pietro Contarini. Below, the title refers to the entire continent as Peru.

Fine, clear copy. With existing export licence.

Bifolco – Ronca: Tav. 57.; Imago Mundi III (Tooley – Maps in Italian Atlases): 93.

6 500 000,-



**158. FORLANI, PAOLO – CAMOCIO, GIOVANNI FRANCESCO:**

AFRICA a Veteribus, anteq(ue) pars illa, quam hodie Mu(n)du(m) novu(m) appellamus, ab Hispanis detecta fuit, tertia pars orbis habebatur, que freto Herculeo, ac Nilo a cæteris partibus diducitur, Libya et Hesperia a Grecis appellata...

Velence, 1566.

Afrika páratlanul ritka, gyönyörűen kidolgozott, rézmetszetű térképe, amelyet a Lafreri-iskola kiemelkedő művésze, Paolo Forlani készített. Az ábrázolás alapjául – mint általában – Giacomo Gastaldi munkája szolgált, de mivel az általa készített Afrikát ábrázoló falitérképet csak 1564-ben publikálták, forrása feltehetően a térképész 1549-ben a Consiglio dei Dieci (Tízek Tanácsa) felkérésére, a Dózse Palota egyik termének falára festett (mára megsemmisült) freskója volt. A nagy méretű, két rézlemezre metszett, egymás mellé illesztett nyomatot Giovanni Francesco Camocio önálló lapként adta ki, de a korabeli tradíció szerint néhány IATO-atlaszban is felbukkanhat. Darabunk Afrika második modern, rézmetszetű térképe, amelyet Forlani 1562-es (szintén Camocio által gondozott) munkája előz csak meg. Az 1563-as első kiadásnak csak 3 példányáról tud a szakirodalom, de tételünk – amely a lap 2. állapota – 6 ismert közgyűjteményi darabbal szintén a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. A térképmező topográfiája és névrajza részletes, észak-déli irányban a Földközi-tengertől a Jóménység-fokig mutatja be a régiót, nyugatról keletre tartva pedig a Kanári-szigetektől az Arab-félszigeten keresztül egészen Indiáig jutunk. A kartográfus több esetben készített egymást követő években ugyanarról a régióról térképeket, és bár tételünk esetében a kontinens partvonalát láthatóan nem módosította, és a kartus díszeihez is ragaszkodott, mégis több szembeszökő változtatást tartalmaz. A címmező Tomasso Ravennának szóló ajánlása eltűnik, helyette Nicolaas De Stoop – velencei kiadó, akinek neve Forlani több lapján is megtalálható, és szerepet játszhatott a metszet módosításában – szólítja meg az olvasót („Ad candidum et cordatum lectorem Nicolaus Stopius...”, vagyis „Nicolaus Stopius a tisztességes és bölcs olvasóhoz...”). A kartus szövegében bemutatja Afrika területét, valamint leírja, hogy a térképmezőt kibővítette egészen Indiáig. Valóban megjelennek az Indiai-félsziget nyugati partjai és Maldív szigetek, de a korábbi változaton is szereplő szélrózsán kívül további illusztrációk – gályák, tengeri szörnyek és Noé Indiai-óceánon hánykolódó bárkája az olajágot hozó galambbal – is színesítik az ábrázolást. Mérete: 440 x 640 (485 x 715) mm. Hibátlan, tiszta példány. Paszpartuban.

Scarce, delicate, copperplate map of Africa by Paolo Forlani, the outstanding artist of the Lafreri School. The basis of the depiction was the work of Giacomo Gastaldi. However, since his wall map of Africa was not published until 1564, likely the source of the map was a mural on the wall at the Doge's Palace painted by the cartographer in 1549 at the request of the Council of Ten (Consiglio dei Dieci). The large, joined two-sheet map was published by Giovanni Francesco



Camocio as a separate print. The item is the second modern copperplate map of Africa, preceded only by Forlani's 1562 work (also edited by Camocio). Only 3 copies of the first (1563) edition are known in reference books, but our lot – the second state of the sheet – is among the greatest rarities with 6 pieces in public collections. The topography and nomenclature of the map field are detailed, showing the region from the Mediterranean Sea to the Cape of Good Hope in a north to south direction, and from west to east, we reach from the Canary Islands through the Arabian Peninsula to India. In several cases, Forlani made maps of the same region in consecutive years. Although in the case of our item, he did not modify the continent's coastline and kept to the decorations of the cartouche, it still contains several striking changes. The title field's dedication to Tomasso Ravenna disappeared; instead, Nicolaas De Stoop – whose name can be found on his several charts – addresses the reader (“Nicolaus Stopius to the fair and wise reader...”), then, after presenting the territory of Africa, he describes that he extended the field of the map as far as India. The western coasts of the Indian Peninsula and the Maldives Islands appear, and in addition to the wind rose also featured in the previous version, additional illustrations – galleys, sea monsters, and Noah's ark floating in the Indian Ocean with the dove bringing the olive branch – enrich the depiction. Fine, clear copy. With existing export licence.

Bifolco – Ronca: Tav. 92 (2. állapot.); Imago Mundi III (Tooley – Maps in Italian Atlases): 74.; Betz, Richard L. – The Mapping of Africa: 8.2.

11 000 000,-



### 159. DE JODE, GERARD:

Natoliam moderni dicunt eam partem quam Asiam minorem appellauere veteres. / Turcia Turcivae Imperii...  
Antwerpen, 1578.

Gyönyörűen színezett, rézmetszetű, a Földközi-tenger keleti részét és Kis-Ázsiát ábrázoló térkép, amely Gerard de Jode antwerpeni térképész és kiadó legfontosabb – „Speculum Orbis Terrarum” című – munkájának első kiadásában jelent meg. Az atlasz közreadásához szükséges uralkodói privilégiumot – versenytársa, Abraham Ortelius hátráltatásának következményeképp – csak 1577-ben kapta meg. Mivel térképgyűjteménye kevésbé volt kelendő az addigra már többször és több nyelven közreadott Ortelius-féle „Theatrum Orbis Terrarum”-nál, ezért de Jode térképei napjainkban rendkívül ritkán bukkannak elő. Metszője, Jan van Deutechum a címezőt két kartusban helyezte el (egyikben a földrajzi megnevezéssel, a másikban Török Birodalomként feltüntetve), és három aprólékosan kidolgozott gályával illusztrálta munkáját. A részletes névrajz elkészítése mellett gondja volt arra is, hogy Noé bárkáját megjelenítse az Ararát hegyén. A lap verzőjén a római szám (X) hiányzik, de a latin szöveg szedestűkre az 1578-as kiadással megegyező.

Mérete: 385 x 510 (415 x 545) mm. Hibátlan, tiszta példány. Paszpartuban.

Regional copperplate map of the Eastern Mediterranean and Asia Minor. It appeared in the first (1578) edition of Gerard de Jode's „Speculum Orbis Terrae”. The engraver – Jan van Deutechum – placed the title in two cartouches (as geographical identification – „Natolia” – in one and as Ottoman Empire in the other) and illustrated his work with three finely detailed galleons. Besides the thorough nomenclature, he also depicted Noah's Ark on the top of Mount Ararat. The identificational plate number („X”) is missing, but the Latin text's typography on the verso is identical to the 1578 issue.

Fine, delicately coloured, clear copy. With existing export licence.

van der Krogt (III): 8100:32 (1. állapot).

350 000,-



### 160. DE JODE, CORNELIS:

Americae Pars Borealis, Florida, Baccalaos, Canada, Corterealis.  
Antwerpen, 1593.

Észak-Amerika egyik legritkább, rézmetszetű térképének gyönyörűen színezett példánya, és egyúttal a régió első, folio-méretű atlaszban megjelent ábrázolása, amely a „Speculum Orbis Terrarum” második, Cornelis de Jode által gondozott kiadásához készült. Kartográfiai alapjául Petrus Plancius 1592-es – 18 lapból álló – falitérképe szolgált, de felhasználta Theodore de Bry 1590-es és 1591-es munkáinak információit is. Az atlasz térképlapjai – előző tételünkhöz hasonlóan – szintén ritkaságnak számítanak, mert bár az antwerpeni Jan Baptista Vrients (akinek nevéhez néhány XVII. századi Ortelius-kiadás is fűződik) Cornelis de Jode halála után megvásárolta a hagyatékát képező lemezeket, később már nem publikálta azokat. Bár de Jode térképe sokkal pontosabb volt az Ortelius-féle „Americae Sive Novi Orbis Nova Descriptio”-nál, az általa összeállított atlasz kevésbé volt kelendő, ezért munkái napjainkban sokkal ritkábban bukkannak elő. A bámulatra méltóan részletes térkép mai tudásunk tükrében kissé merész elképzeléseket tartalmaz, még egy évszázaddal a kontinens felfedezése után is. A földrajzi felfedezések során rögzített tényekkel keveredtek a korabeli legendák, mint Cebola arannyal kikövezett hét legendás városa, vagy a kettős északnyugati átjáró. De Jode Jacques Cartier útjai alapján bemutatta térképén a Szent Lőrinc-folyó teljes – kissé eltúlzott, Texasról az Atlanti-Óceánig futó – partvonalát, ezzel megörökítve a kontinens belső területeinek meghódításának lépéseit. Munkája során azonban szembesült a két különböző – kanadai francia és angol –, egymástól gyakran eltérő adatokat tartalmazó forrás használatának problémájával is, amely a keleti partvidék torz ábrázolásához és jelentős térképészeti hibákhoz vezetett. A topográfiai elemek dekoratív megjelenítésén kívül a térképész kora felfedezőinek (Giovanni da Verrazzano, Sebastian Cabot és Sir Walter Raleigh) jegyzeteivel, a jobb felső sarokban – mintegy melléktérképként – egy harci jelenettel, alul pedig indiánok vi-seleteit felsorakoztató illusztrációval is gazdagította az Újvilág bemutatását. A lap hátoldalán latin szöveg olvasható.

Mérete: 370 x 510 (430 x 575) mm. Hibátlan, tiszta példány. Paszpartuban.

Scarce, delicately coloured copperplate map of North America by Cornelis de Jode. It was prepared for the second edition of „Speculum Orbis Terrarum” (Antwerp, 1593) and is known as the first full folio-size atlas map to focus on the region. Based on Petrus Plancius’ (18 sheets) wall map of 1592, and de Jode also used information from Theodore de Bry’s (1590 and 1591) works. Although, de Jode’s map was more accurate than Ortelius’ „Americae Sive Novi Orbis Nova Descriptio”, his atlas sold poorly, which is the reason for the comparative rarity of de Jode’s maps today. The admirably detailed map contains many striking details. The facts of the geographical discoveries are mixed with the legends of the time, such as the seven legendary cities of Cebola or the double Northwest Passage. De Jode, based on the journeys of Jacques Cartier, presented on his map the entire – and exaggerated as flowing across the continent from Texas to the Pacific Ocean – coastline of the St. Lawrence River, thereby capturing the steps taken to conquer the continent’s interior territories. In addition to the decorative topographical elements, the cartographer had also enriched the presentation of the New World with notes of the early explorers (Giovanni da Verrazzano, Sebastian Cabot, and Sir Walter Raleigh) with an inset-like battle scene in the upper right corner and illustrations of native Indians at the bottom. Latin text on verso.

Fine, delicately coloured, clear copy. With existing export licence.

Burden: 81.; van der Krogt (III): 9100:32.

**161. DE JODE, CORNELIS:**

Brasilia et Peruvia.

Antwerpen, 1593.

Dél-Amerika ritka, gyönyörűen színezett, rézmetszetű térképe, amely kartográfiai alapjául Petrus Plancius 1592-es falitérképe szolgált. A „Speculum Orbis Terrarum” második, Cornelis de Jode által gondozott kiadásához készült, és a terület második, folio-méretű atlaszban megjelent ábrázolása. (Az 1578-es atlaszban szereplő Gerard de Jode által készített „Americae Peruvi...” lap előzte meg, amelynek metszői Jan és Lucas Deutechum voltak.) A térképmező északon Közép-Amerikát és a Karib-szigeteket is magába foglalja, délen pedig egészen a Magellán-szoroson túl, a Tüzföldig terjed, amely nem szigetként jelenik meg, hanem egy ismeretlen földrész – a „Terra Australis” – partvonalaként. Az ábrázolás pontosságával és részletességével felülmúlta kortársait, valamint felismerte azt is, hogy csupán ez nem elég a piac meghódításához. A térkép a részletes hegy- és vízrajzon, valamint névrajzon kívül számos – a felfedezők feljegyzése alapján készült – leírást is tartalmaz, amelyek bemutatják a bennszülötteket és a legfurcsább állatokat. Számtalan metszetvignettával illusztrálta munkáit, az Orteliusnál megszokott tengeri szörnyek és gályák mellett szemléltetve az őslakosok szokásait (többek között a kannibalizmust), a viseleteket, a harcokat, valamint a leírásokban említett őshonos állatokat is. A lap azon kevesek közé tartozik, amely a Magellán-szoros nyugati felén jelzi annak korábbi – az első oda besiklő hajó miatt kapott „Victoria-szoros” – megnevezését is. Elsőként jelenik meg rajta a mitikus El Dorado. (Itt még „Laguna del dorado” néven tóként, amelyből a Paraguay-folyó ered, majd Sir Walter Raleigh két évvel későbbi guayanai expedícióját követően az Orinoco-folyó forrása közelében elképzelt Parime-tó partján található mitikus városként bukkant fel.) A lap hátoldalán latin szöveg olvasható.

Mérete: 360 x 420 (410 x 555) mm. Hibátlan, tiszta példány. Paszpartuban.

Rare, beautifully coloured, copperplate map of South America, based on Petrus Plancius' wall map of 1592. It was prepared for the second edition of „Speculum Orbis Terrarum”, edited by Cornelis de Jode, and is the second representation of the area published in a folio-sized atlas (preceded by Gerard de Jode's „Peruvi...” in the 1578 atlas, whose engravers were Jan and Lucas Deutechum). The map field includes Central America and the Caribbean islands in the north and extends beyond the Strait of Magellan to Tierra del Fuego in the south, which does not appear as an island but as the coastline of an unknown continent: „Terra Australis”. In addition to detailed topography and nomenclature, the map contains numerous descriptions based on the notes of contemporary explorers, which present the natives and the strangest animals. He illustrated his works with countless engraved vignettes displaying the customs of the natives (including cannibalism), attires, battles, and native animals mentioned in the descriptions, in addition to the usual sea monsters and galleys. Latin text on verso.

Fine, delicately coloured, clear copy. With existing export licence.

van der Krogt (III): 9800:32B.

2 000 000,-





**162. DE JODE, CORNELIS:**

China, Regnum.

Antwerpen, 1593.

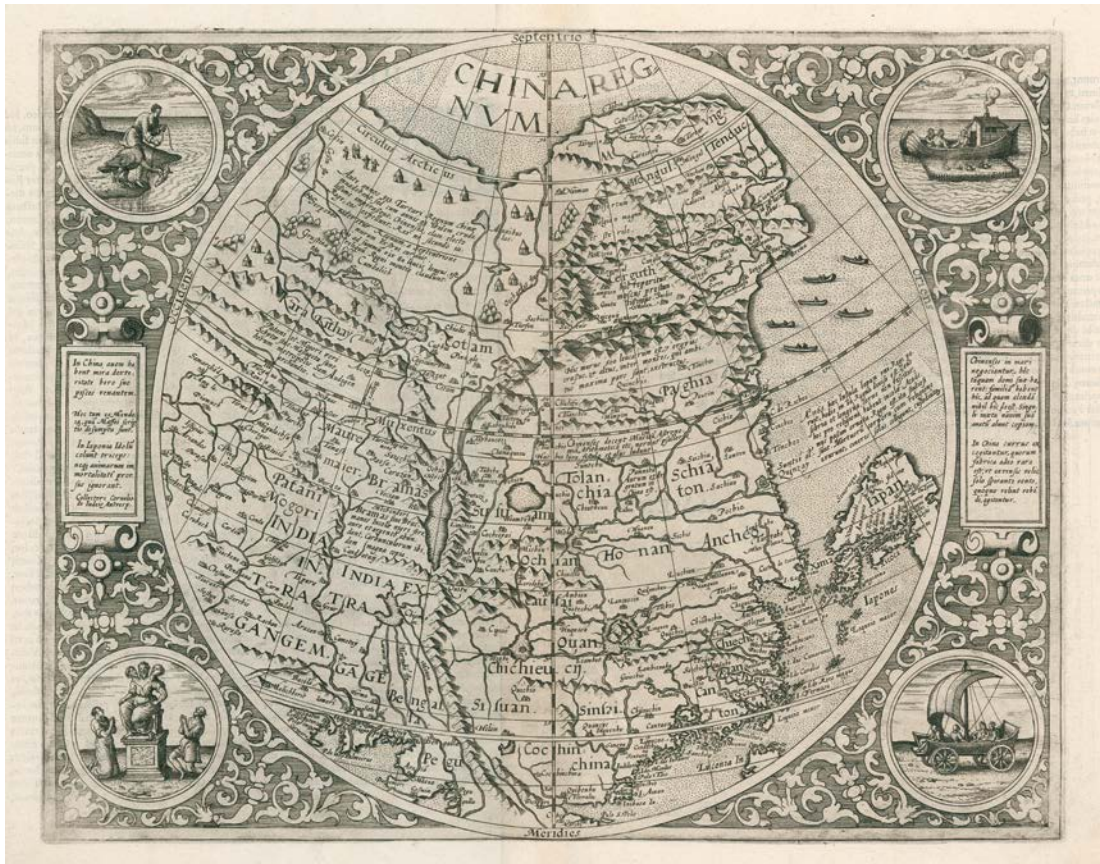
Kína egyik legkritkább és legkorábbi Európában kiadott térképe, amely térképészeti alapjául Luiz Jorge de Barbuda – az Abraham Ortelius által 1584-ben elsőként közreadott – munkája szolgált. A „Speculum Orbis Terrarum” második, Cornelis de Jode által gondozott kiadásához készült, és az átdolgozott, hemiszférikus ábrázolás már az általunk használt módon, észak-déli tájolásban (kissé északabbra helyezett nézőpontból) mutatja be a területet. Jezsuita misszionáriusok feljegyzéseit használva – Giovanni Pietro de Maffei és Juan González de Mendoza nevét forrásként meg is örökítve az egyik oldalsó kartusban –, valamint Fernao Vaz Dourado 1573-as kéziratos portolánjára támaszkodva sokkal részletesebben és pontosabban jeleníti meg Kína partvonalát, ezáltal elsőként bukkan fel európai térképén a Koreai-félsziget (Costa de Coaira). A térképmező északon Oroszország nomád tatár törzsek által lakott területeit és az északkeleti átjáró legkeletibb részét is magába foglalja, délen pedig egészen az India északi részéig terjed. Egyik legszembeütőbb eleme a lap közepén futó Nagy Fal, azonban a Gangesz vízgyűjtőterületével és a Himalájával kapcsolatban még sok a bizonytalanság, keleten pedig Japán alakja szinte felismerhetetlen. A metsző a térképmezőt körülölelő, növényi ornamensekkel finoman díszített keret négy sarkában, az őslakosok egzotikus szokásait bemutató metszetyignettákon kormoránhalászatot, vízi „baromfiudvarral” rendelkező lakóhajót, vitorlával hajtott kocsit és egy háromfejű istenséget imádó alakokat ábrázol. A lap hátoldalán latin szöveg olvasható. Mérete: 365 x 455 (405 x 540) mm. Hibátlan, tiszta példány. Paszpartuban.

One of the rarest and earliest maps of China printed in Europe. Based on the work of Luiz Jorge de Barbuda (first published by Ortelius in 1584). It was prepared for the second edition of the „Speculum Orbis Terrarum”, edited by Cornelis de Jode, and the revised hemispherical representation shows the area in a north-south orientation. Using the notes of Jesuit missionaries -- including Giovanni Pietro de Maffei and Juan González de Mendoza, indicated as sources in one of the side cartouches -- and relying on Fernao Vaz Dourado's manuscript portolan from 1573, de Jode shows the coastline of China in much more detail and accuracy, thereby revealing the Korean Peninsula (Costa de Coaira) for the first time on printed European map. In the north, the map field includes the easternmost part of the Northeast Passage and the territories inhabited by nomadic Tatar tribes of Russia, and in the south, it extends to the northern part of India. One of its most striking elements is the Great Wall running in the middle of the page. However, there is still much uncertainty regarding the Ganges watershed and the Himalayas, and Japan's shape is almost unrecognisable in the east. In the four corners of the frame surrounding the map field, the engraver depicts cormorant fishing, a houseboat with a „poultry yard” on water, a sail-driven carriage, and figures worshipping a three-headed deity. Latin text on verso.

Fine, clear copy.

van der Krogt (III): 8410:32.

4 500 000,-



**163. SPEED, JOHN:**

The Kingdome of England

London, 1646.

Az Angol Királyság gyönyörűen színezett, rézmetszetű térképe. A Christopher Saxton munkája alapján készült lap 1612-es első kiadásának metszője Jodocus Hondius volt, de a lemez túlzottan elhasználódott, így 1646-ban – az eredeti nyomán – Abraham Goos újat metszett. A látványos lap három kartusában a címet, a vonalas aránymértéket és a metsző jelzetét találjuk, de készítője felsorolta a megyéket is, táblázatba foglalva az azok gazdagságát mutató adatokat (városok, folyók, hidak stb. száma). Kétoldalt négy-négy képen különböző társadalmi rétegek képviselőinek viseleteit mutatja be a művész, aki ezen kívül több hajóval, tengeri szörnyekkel és az angol címerrel illusztrálta munkáját. A térkép John Speed „The Theatre of the Empire of Great Britaine” című impozáns atlaszában jelent meg.

Mérete: 385 x 520 (425 x 525) mm. Hibátlan, tiszta példány. Paszpartuban.

Delicately coloured copperplate map of the Kingdom of England. Cartographically based on the work of Christopher Saxton, initially engraved by Jodocus Hondius, but our copy – replacing the worn plates – is the work of Abraham Goos. The spectacular sheet has three cartouches with the title, the scale bar and the engraver's mark, but its creator also listed the shires in a chart including data on their wealth (number of cities, rivers, bridges, etc.). The artist, who also illustrated his work with several ships, sea monsters, and the English coat of arms, shows the attires of representatives of different social classes in four pictures on both sides. The map appeared in John Speed's imposing atlas „The Theater of the Empire of Great Britaine”.

Fine, coloured copy.

Shirley (British Isles): 318.

200 000,-

**164. CHATELAIN, HENRI ABRAHAM:**

Nouvelle Carte De L'Amerique Septentrionale Dressee Sur Les Plus Nouvelles Observations...

Amszterdam, 1705.

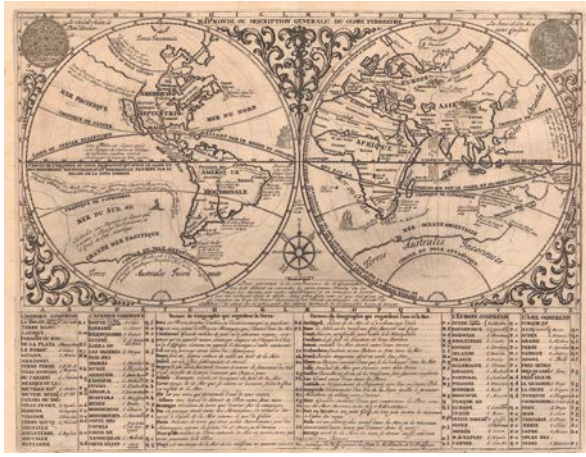
Észak-Amerika dekoratív, rézmetszetű térképe, amelyet Henri Abraham Chatelain készített Guillaume de L'Isle 1700-as, nagyhatású ábrázolása alapján. A lapon – amely Chatelain 1705 és 1720 között kiadott 7 kötetes, „Atlas Historique” című enciklopédikus munkájának első kötetében jelent meg – Kalifornia már félszigetként szerepel, és a környező Csatorna-szigetek is feltűnnek. A Mississippi forrását azonban jóval északabbra jelölte, Florida méretét pedig kissé eltúlozta a kartográfus. Névrajza a lehetőségekhez mérten részletes, bár az angol gyarmatok esetében ez elnagyoltabbnak tűnik. A jobb oldalt található szöveges rész – Chatelain térképeire jellemző módon az információt a térképmezőn látható betűjelzésekhez kötve – a régióban élő indián törzsek elhelyezkedését adja meg.

Mérete: 470 x 590 (490 x 620) mm. Hibátlan, tiszta példány. A lapot alul, szinte a keretig levágták. Paszpartuban.

Decorative copperplate map of North America by Henri Abraham Chatelain. Based on Guillaume de L'Isle's most influential map of North America in 1700, published in Chatelain's 7-volume encyclopedic work „Atlas Historique”, issued between 1705 and 1720. The depiction shows California as a peninsula, and the surrounding Channel Islands also appear. However, the source of the Mississippi was marked much further in the north, and the cartographer slightly exaggerated the size of Florida. The nomenclature is highly detailed, although the English colonies seem to be downplayed. The text section on the right combines the information and geographical observation: it gives the location of the native American tribes inhabiting the region - marked with letters on the map field.

Fine, clear copy with cropped lower margin.

150 000,-



### 165. CHATELAIN, HENRI ABRAHAM:

Mappemonde ou description generale du globe terrestre  
Amszterdam, 1705.

Rézmetsetű világtérkép, amely Henri Abraham Chatelain 7 kötetes, „Atlas Historique” című munkájának első kötetében jelent meg. A lap feltűnő eleme Ausztrália és az „ismeretlen déli kontinens” (Terres Australes Inconnues) egybefüggő partvonal, Új-Zéland hiánya, és – bár az ugyanebben a kötetben megjelent Amerika-térképen helyesen szerepel – itt újra megjelenik Kalifornia szigetként történő bemutatása, amely egészen a XVIII. századig megmarad az európai térképeken. Készítője expedíciókról szóló jegyzetekkel egészítette ki a munkát, és megjelenítette a nagy felfedezők (többek között Magellán, Le Maire és Schouten, valamint Drake) tengeri útvonalait is. A térképmezőt keretbe foglaló, növényi ornamensekkel finoman díszített terület két felső sarkában Athanasius Kircher napábrázolása és Giovanni Domenico Cassini 1679-es

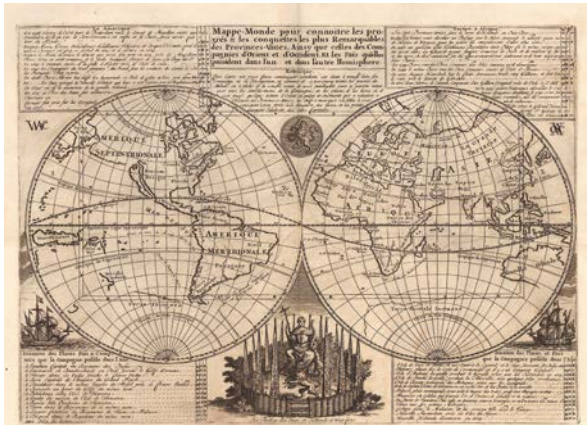
holdtérképe látható. A lap alsó harmadán topográfiai kifejezések magyarázata, valamint kontinensenkénti csoportosításban a legfontosabb földrajzi helyek és fővárosok felsorolása található, amelyek helyzete a térképen a keret betűjelzése alapján könnyen azonosítható.

Mérete: 335 x 445 (375 x 500) mm. Hibátlan, tiszta példány. A lapot alul, szinte a keretig levágták. Paszpartuban.

Decorative copperplate world map that appeared in the first volume of Chatelain's 7-volume Atlas Historique. The striking elements of the sheet are the continuous coastline of Australia and the „unknown southern continent” (Terres Australes Inconnues), the absence of New Zealand, and -- although it is correctly shown on the map of America published in the same volume -- the depiction of California as an island. The cartographer supplemented the representation with several notes on expeditions and also displayed the sea routes of the great explorers (including Magellan, Le Maire, Schouten, and Drake). Athanasius Kircher's depiction of the sun and Giovanni Domenico Cassini's 1679 moon map appear in the upper two corners. On the bottom third of the sheet are some topographical term explanations and a list of the most important geographical locations and capitals that are grouped by continent. Their position on the map can be easily identified based on the letters in the frame.

Fine, clear copy with cropped lower margin.

120 000,-



### 166. CHATELAIN, HENRI ABRAHAM:

Mappe-Monde pour connoitre les progrès & les conquestes les plus Remarquables des Provinces-Unies, Ainsy que celles des Compagnies d'Orient et d'Occident. Et les Pais quelles possèdent dans l'un et dans l'autre Hemisphere  
Amszterdam, 1705.

Rézmetsetű világtérkép, amely Henri Abraham Chatelain 7 kötetes, „Atlas Historique” című munkájának első kötetében jelent meg. Az ábrázolás a világ elsőként létrehozott részvénytársasága, a Holland Kelet- és Nyugat-Indiai Társaság világszerte indított sikeres expedícióinak és gyarmatosításának állít emléket. A nyugati és a keleti félgömb között felül a holland címer látható kivont kardot és nyílkozeget tartó ágaskodó oroszlánnal, alul pedig Európa allegóriájaként egy nőalak ül, amelyet a holland oroszlán védelmez. A metsző a térképmezőn

kívül két oldalt egy-egy gályával illusztrálta a lapot, valamint felül megjelenik a Társaság mindkét részének logója, egy „A” betűvel kiegészítve, amely az amszterdami alapító (többségi tulajdonos) kamarára utal. Kaliforniát itt is szigetként ábrázolja, illetve Ausztrália és Új-Zéland partvonal erősen hiányos és nagyrészt feltételezéseken alapul. Az is a kartográfiai bizonytalanságok sorát gyarapítja, hogy Amerika nyugati partja túlzottan Ázsia felé nyúlik. Előző tételeinkhez hasonlóan Chatelain itt is részletes magyarázatot fűz a térképmezőn számokkal jelzett városokhoz és eseményekhez, amelyek helyének beazonosítását egy kis- és nagybetűvel jelölt – a modern autóstérképek utcakeresőjéhez hasonló szerepet betöltő – keret is segíti.

Mérete: 335 x 460 (370 x 510) mm. Hibátlan, tiszta példány. A lapot alul, szinte a keretig levágták. Paszpartuban.

Decorative copperplate world map that appeared in the first volume of Chatelain's 7-volume Atlas Historique. The depiction commemorates the successful expeditions and colonisation of the Dutch East and West India Company, the world's first joint-stock company. Between the western and eastern hemispheres is the coat of arms of the Netherlands, with a rampant lion holding a drawn sword and a quiver of arrows, and below, as an allegory of Europe, sits a female figure protected by the Dutch lion. In addition to the map field, the engraver illustrated the sheet with a galley on two sides, and the logos of both parts of the company appear at the top. California is depicted as an island (as in our previous lot), and the coastlines of Australia and New Zealand are highly incomplete and based mainly on assumptions. Chatelain included detailed explanations for the cities and events marked with numbers on the map field, the location of which is aided by a frame marked with upper and lower case letters.

Fine, clear copy with cropped lower margin.

120 000,-

**167. SPEED, JOHN:**

The mape of Hungari newly augmented by John Speede Ano Dom: 1626. London, 1631.

Magyarország látványos, gyönyörűen színezett, rézmetszetű térképe, amelyet Gerard Mercator ábrázolása alapján Abraham Goos metszett. A térképmező fölött a magyar címer, valamint Pozsony, Buda, Komárom és Győr vára, kétoldalt pedig négy különböző társadalmi réteg képviselőjének korabeli férfi és női viseletbe öltözött alakja látható. A bal alsó sarokban található kartusban a cím kapott helyet. A hátoldalán olvasható angol szöveg az ország földrajzi, politikai és történelmi leírását tartalmazza. A lap John Speed „Prospect of the Most Famous Parts of the World” című impozáns atlaszának második kiadásában jelent meg 1631-ben.

Mérete: 395 x 515 mm. Hibátlan, tiszta példány. Paszpartuban.

Delicately coloured copperplate map of Hungary. Engraved by Abraham Goos based on Gerard Mercator's representation. The Hungarian coat of arms and the castles of Bratislava, Buda, Komárom, and Győr can be seen above the map field, with four figures of representatives of different social classes dressed in contemporary attires on both sides. The plate was published in the second edition of John Speed's imposing atlas, „Prospect of the Most Famous Parts of the World”, in 1631.

Fine, coloured copy.

Szántai: Speed 1a.

500 000,-

**168. SCHEDIUS LAJOS – BLASCHNEK SÁMUEL:**

Magyar ország, Horvát, Tót, Dalmát, Erdély országok, a' tenger mellék katonai határörvidék, földképe. Egészen megváltoztatott, csillagani határozatokra alapított és az ország jelen állapotának megfelelő Ildik kiadás, melly magában foglalja még Galicziát, Krakói vidéket 's az Austriai birodalom határos részeit. Kiadták --... – Karte des Königreichs Ungarn...

Pesten, 1847. (Kilián.) 9 vászonra vont szelvény.

Monumentális, rézmetszetű térkép. Az először 1836-ban megjelent munka harmadik, részben újrametszett kiadása. A címet is újra írták. Ez volt az 1848-49-es szabadságharc idején a honvéd-vezérkar hadműveleti térképe. A kartus közepén található szent koronás magyar címer – körülötte babérkoszorúban a társországok címereivel – a korszak talán legdekoratívabb magyar térképévé emeli.

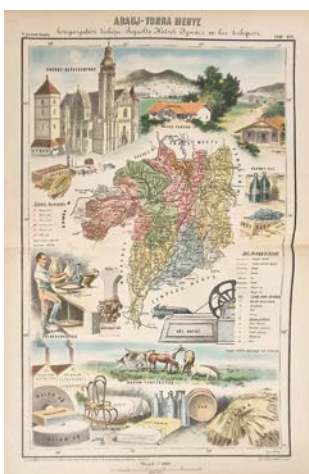
Mérete: 1770 x 2340 mm.

Korabeli papírtokban.

Monumental map of Hungary in contemporary hardpaper case.

Szántai: Schedius 1c.; Fodor: 225. old.

700 000,-

**169. HÁTSEK IGNÁCZ:**

A magyar szent korona országainak megyei térképei. Rajzolta: --. Hatvanhárom térképpel.

Bp., 1900k. Lampel Róbert. (4)p.+63 színes térk. (26 kihajt.)

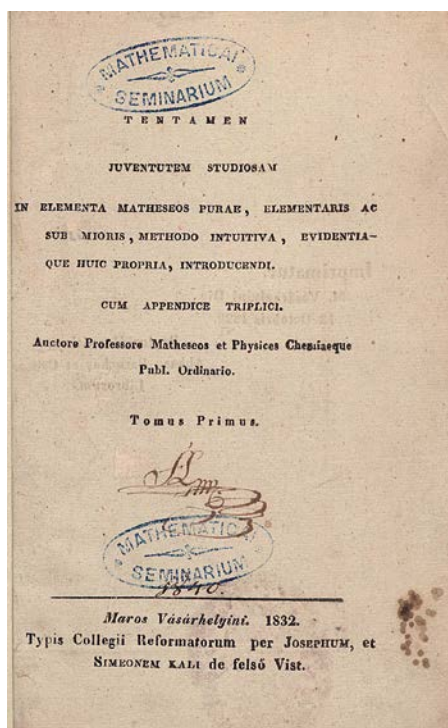
Hátsek Ignác a korszak egyik legtermékenyebb térképkiadója volt. Számos szaktérkép után 1880-ban megjelent első vármegyeatlasza, amely a horvát részeket is tartalmazta. Ezek a lapok piros határszínezésükkel nem voltak túl dekoratívak. A vármegyéknek iskolai használatra készíthető térképeknél azonban fontos szempont volt a gyermekek figyelmének felkeltése. A tervezés eredménye a hazai térképtörténet talán legszebb sorozata lett. A gyönyörűen színezett darabokon az adott vármegyére jellemző épületek, mezőgazdasági és ipari termékek, közlekedési eszközök stb. is láthatók. Népszerűségüket mutatja, hogy az 1880-as évek második felétől az 1900-as évek elejéig számos utánpótlást értek meg az egyenként értékesített lapok, az élelmes kiadó pedig az atlaszt is folyamatosan árulta. Ezzel magyarázható, hogy példányunkban is különböző kiadású darabok szerepelnek. Emellett kapott eredeti kötést olyan változat is, amely tartalmazta a horvát lapokat is (az első, egyszerű kiadásból), de forgalomba hozott vegyes – az egyes variánsokat különböző arányban tartalmazó – gyűjteményeket is. A dekoratív sorozat lapjait tartalmazó, teljes atlaszunk a legnagyobb ritkaságok közé tartozik.

Restaurált gerincű, kiadói félbőr-kötésben. Az aranyozás kissé megkopott. A címlap alsó része javítva.

Slightly worn, original half leather. Spine and title page restored.

700 000,-

## Természettudomány



### 170. (BOLYAI FARKAS – BOLYAI JÁNOS):

Tentamen juvenutum studiosam in elementa matheseos purae, elementaris ac sublimioris, methodo intuitiva, evidentiali que huic propria, introducendi. Cum appendice triplici. Auctore Professore Matheseos et Physices Chemiaeque Publ. Ordinario. Tomus primus. – Appendix...

Maros Vásárhelyini, 1832. Typis Collegii Reformatorum. (4)+XXXII+XLI-LII+XXXIII-XL+LXVII-LXXIV[recte LIV]+502+(2)+26+(2)+LIII-LVIII+5 kihajt. t. (4 rézmetszetű tábla, illetve a kötet elején egy nagyméretű, kihajtható, szöveges levél, Explicatio signorum címmel); (4)+XVI+402p.+10t. (a 7. táblát kétszer kötötték bele) Bolyai Farkas művének első kiadása, amelynek első kötete tartalmazza fiának, Bolyai Jánosnak világhírű munkáját, az Appendixet. Ezt az egyetemes tudománytörténet egyik legfontosabb darabjaként tartják számon. George Bruce Halsted a „One Hundred Books Famous in Science” című összeállításban ezt írja róla: „The most extraordinary two dozen pages in the history of thought”.

#### A szerzők

Bolyai János a magyar matematikatudomány legnagyobb alakja, hadmérnök volt. Régi székely nemesi családból származott. 12 évesen került a marosvásárhelyi Reformatus Kollégium negyedik osztályába, ahol apja, Bolyai Farkas is tanított. Az apa szerény tanári fizetése nem tette lehetővé, hogy fia Göttingenben tanuljon tovább, ezért 1818-ban a bécsi katonai akadémiára került, ott 1823-ban kitűnő eredménnyel végzett, hadmérnöki képesítést szerzett, majd a temesvári erődítési igazgatósághoz helyezték. 1832-ben feleteseitől átmeneti felmentést kért a katonai szolgálat alól, hogy tudományos munkáját folytathassa, ám kérését elutasították. A következő

évben – saját kérésére – nyugállományba helyezték. Először apjához költözött, de nem jöttek ki egymással, ezért 1834-től a család domáldi birtokán telepedett le, ahol újra matematikai kutatásaival kezdett foglalkozni. 1837-ben 8 oldalas pályamunkát adott be „Responsio” (Felelet) címmel a Lipcsében működő Jablonowski Társaság pályázatára, melyben korát megelőző gondolatokat is fejteget és igyekszik tisztázni a komplex számok geometriai szerepét. Ezzel Bolyai Hamiltonnal egyidőben alapozta meg a komplex számok algebrai elméletét. Tanulmányát bírálói értetlenül fogadták, a kiírt pályázatot egy jelentéktelen munka nyerte. Életében fő művén, az Appendixen kívül más munkája nem jelent meg nyomtatásban. Sok ezer oldalas kéziratban ránk maradt hagyatékának nagy részét ma a marosvásárhelyi Teleki–Bolyai Könyvtárban őrzik. Visszavonultan, a tudományos világtól távol élt és alkotott, életművének jelentőségét csak halála után ismerték el. Mellőzéséhez az is hozzájárult, hogy az akkori Magyar Tudós Társaság fő feladatának a magyar nyelv kiművelését tekintette, Bolyai ezzel szemben latin és német nyelven írt. Az 1860-as és 1870-es években Arthur Cayley és Felix Klein mutatta ki az alapvető összefüggéseket az euklidészi, a nemeuklidészi és a projektív geometria között, kivívva ezzel Bolyai és Lobacsevszkij elméletének teljes elismerését.

Az apa, Bolyai Farkas 1804-től haláláig a marosvásárhelyi kollégium matematika-, fizika- és kémiaprofesszora, valamint 1832-től a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja volt. Tudományos munkássága mellett számos szépirodalmi mű is fűződik nevéhez. Élete folyamán levelezést folytatott Carl Friedrich Gaussal, akivel göttingeni egyetemi éve alatt kötött barátságot, és aki bírálataival segítette munkájában. Ő kezdte el vizsgálni Euklidész párhuzamossági axiómáját – melyet fia megcáfolt –, és bebizonyította, hogy a „három, nem egy egyenesen található pont egy körön található” állítás egyenértékű vele. A matematika történetében az elsők között volt, akik követelményként írták elő az egy rendszerbe tartozó axiómák kölcsönös függetlenségét.

#### A mű

Bolyai János munkájának első kiadása a tudománytörténet legnagyobb ritkaságainak egyike. A tanulmány tartalmazza a független, nemeuklidészi geometria alapjait, melyet a szakirodalom Bolyai-Lobacsevszkij-féle geometriának nevez, mivel Bolyai és az orosz Nyikolaj Ivanovics Lobacsevszkij egymástól függetlenül ugyanazt a felfedezést tették. Munkájuk korszakalkotó jelentőségét csak a XX. század elején ismerték fel, mert ez biztosított matematikai alapokat az általános relativitás-elmélet kidolgozásához. Míg Lobacsevszkij (akinek cikke egy kazanyi egyetemi folyóiratban látott napvilágot 1829 és 1830 között) csak egy olyan geometria létezésének lehetőségét bizonyította, amelyben Euklidész V. posztulátuma hamis, addig a Bolyai által leírt abszolút geometriai vizsgálatok teljesen függetlenek az előbb említett euklidészi elvtől, és a görbült tér különböző fajtáin is alkalmazhatók. Ezzel az elméletével újraértelmezte a párhuzamosságot, és bemutatta a hiperbolikus sík különféle nevezetes alakzatait. A két geometriát együtt tárgyalta, és párhuzamot vont a gömbi geometriával is.

Az ifjabb Bolyai felfedezését 1820 és 1824 között – nagyrészt a bécsi katonai akadémián töltött évek alatt – dolgozta ki, majd Temesvárról már a következőket írta apjának: „A feltételem már áll, hogy mihielyt rendbe szedem, elkészítem, s mód lesz, a parallelákról egy munkát adok ki; ebbe a pillanatba nincs kitalálva, de az az út, melyen mentem, csaknem bizonyosan ígérte a cél elérésit, ha az egyébiránt lehetséges; nincs meg, de olyan fenséges dolgokat hoztam ki, hogy magam is elbámultam, s örökös kár volna elveszni; ha meglátja Édes Apám, megismeri; most többet nem szólhatok, csak annyit: hogy semmiből egy új más világot teremtettem; mindaz, valamit eddig küldöttem, csak kártyaház a toronyhoz képest”. Az idősebb Bolyainak 1825 elején mutatta meg a már kidolgozott elméletet, de művének kiadásával kapcsolatban egy 1831-es találkozó bírt döntő jelentőséggel, mert amint később leírta: „ha történetesen akkor... az atyám nem ösztönzött s mondhatni nem erőltetett volna a hirtelen leírásra - hihetőleg azon Appendix tartalma sem látott volna még napfényt”. Bolyai Farkas, mivel bizonytalan volt fia kutatási eredményeivel kapcsolatban, elküldte barátjának, Gaussnak az Appendix kéziratát, de a matematikus válasza mindkét Bolyainak nagy csalódást okozott. Levelében ugyanis azt állította, ezeket az eredményeket ő már 30 éve ismeri, csak nem publikálta, és ha a felfedezést dicsérné, az olyan lenne, mintha önmagát istenítené. Gauss hozzáállása annyira elkedvetlenítette Jánost, hogy feladta matematikai karrierjét. Apja később fő műve, a Tentamen függelékeként, Appendix címen közzé tette fia, Bolyai János abszolút geometriáról írott esszéjét.

### A kiadás

A mű a nyomdai feljegyzések szerint 500 példányban jelent meg. Az előfizetők névsora 70 nevet tartalmazott, egykorú adatok szerint összesen 128-at adtak el belőle. A nagyon furcsa kollációnak több oka van. Egyrészt úgy tűnik, a szerző folyamatosan újabb és újabb kiegészítésekkel bővítette az addig el nem adott darabokat, másrészt a nyomda sem állt a helyzet magaslatán (számos helyen téves a lapszámozás). A teljesség megállapítása így rendkívül nagy nehézségekbe ütközik. Ebben nagy segítséget nyújt Samuel Vincent Lemley tanulmánya, amelyben megkísérelte az ismert példányok alapján tisztázni a kiadástörténetet. Ő az első kötet 11 részét különbözteti meg, amelyekből 5-öt tekint az alpmű szerves tagjának, a további 6 pedig kiegészítés. A második darabnak pedig négy változatát ismerteti, a mienk az ott legteljesebbként leírtnál egy üres levéllel bővebb. Mindezek tükrében tételünk – amely a kiegészítések egy részét is tartalmazza – teljesnek tekinthető.

A címlapon két bélyegző látható „Mathematicai Seminarium” felirattal. A források szerint 1870 körül az addig megmaradt példányokat eladták.

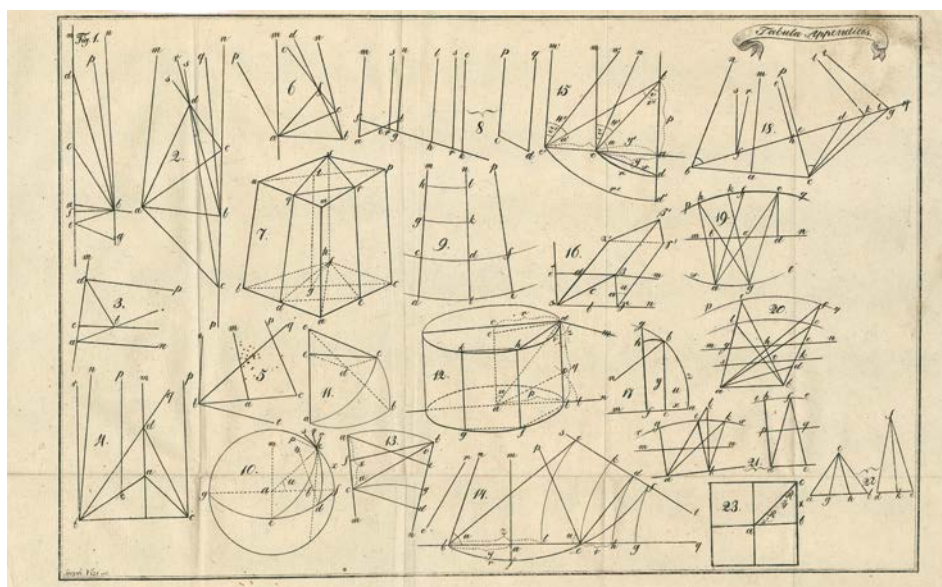
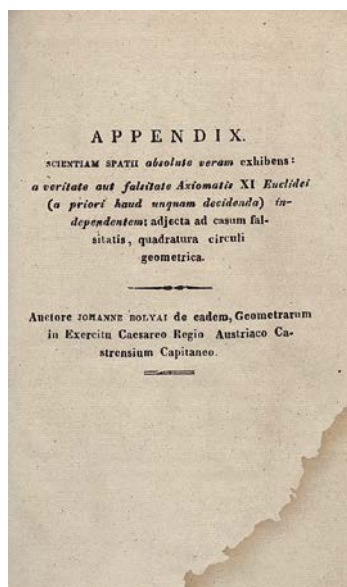
A mű a viszonylag magas példányszám ellenére a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Restaurált, korabeli papírkötésben. Számos levele javítva, több lap alsó sarkán folttal.

First edition of János Bolyai's system on non-Euclidean geometry in the first volume of Farkas Bolyai's Tentamen. „The most extraordinary two dozen pages in the history of thought” (Halsted) and one of the few absolute rarities in the history of science. In the 26-page appendix to the mathematical work of his father, the young Bolyai established a generalised system of geometry free of Euclidean premises of the parallel axiom. One of the utmost curiosities: printed in 500 copies, the list of subscribers contains 70 names, purchasing 128 copies. Today, few – mostly institutional – copies are known worldwide and only 4 have appeared at auctions in the past quarter century. Restored, contemporary hardpaper. Some leaves restored, some stained.

Bolyai-bibliográfia: 353-354. old.; Horblit: One Hundred Books Famous in Science. 69b.;

Dibner: Heralds of Science. 116.

20 000 000,-



**171. AZ ÁLLATOK VIG TERMÉSZETRAJZA, AZAZ ZOOLOGIA HUMORISTICA, VAGYIS: FÖLDÜNK ÖSSZES, (VAGY LEGALÁBB IS EZEN KÖNYVBEN MEGFORDULÓ ÖSSZES) ÉLŐ ÁLLATAINAK NÉPSZERŰ, ÉLÉNK ÉS MEGDÖBBENTŐEN EREDETI LEIRÁSA. TUDOMÁNYOS KUTATÁSOK ALAPJÁN IRTÁK: CUVIERUS REDIVIVUS ÉS MÉTA-MORPHOSIS.**

Arad, (1910.) Ingusz I. és Fia (Lányi Izsó ny.) 80p. Szövegközi rajzokkal.

A humoros írás álnév mögé bújó szerzőit nem ismerjük.

Rajzos, kiadói félvászon-kötésben.

Illustrated, original half cloth.

20 000,-

**172. (APÁCAI CSERE) APÁTZAI TSERE JÁNOS:**

Magyar encyclopaedia. Az az: Tudománytárkönyv. Avagy Minden igaz, és hasznos Böltsésegnek szép rendbe foglalása. Szerzette --. Nyomtatott hajdan Ultrajektomban 1653 esztendőben Waesberge János' bötüivel. Most pedig... újonnan ki adatott.

Győrben, 1803. Streibig József bötüivel. XXXII+520+(8)p.

A magyar tudománytörténet egyik alpműveként számontartott, a kor teljes tudományosságát összefoglaló munka először 1655-ben látott napvilágot, majd – meglepően hosszú idő után – ekkor jelent meg másodszor. A kiadó névtelensége mögött Toldy Ferenc nyomán sokáig Sándor Istvánt sejtették, de Kazinczy levelezéséből egyértelműen kiderül, hogy Kőszegi Rájnis József az érdem. A kötet ritkasága szinte az első kiadásával vetekszik. A címlap előtti levélen kézírással a „Bor aczélozás hogy soha meg ne törjön” címet viselő érdekes szöveg olvasható.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

200 000,-

**173. CSÉCSI IMRE:**

A' természet' ösmeretének jötevő befolyása a' tudományos miveltségre általában. Miről a' helvétziai vallástételt tartók' debreczeni főoskolája' imádságházában a' fűvészet', kövészet', mű- és vegytan' rendes tanító székébe ünnepélyes beigtatása' alkalmával Novemb. 12-én 1839. röviden értekezett --

Debreczenben, 1839. Tóth Lajos ny. 19p.

A gerincen papírcsíkkal. A leveleken halvány nedvességfolttal.

Unbound. Leaves slightly stained.

20 000,-

**174. CSENGERY ANTAL:**

Vegytani képek a közéletből. Johnston nyomán kiadja --. I-II. kötet [egybekötve].

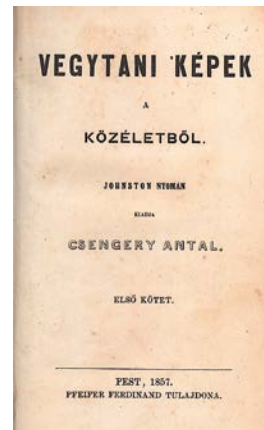
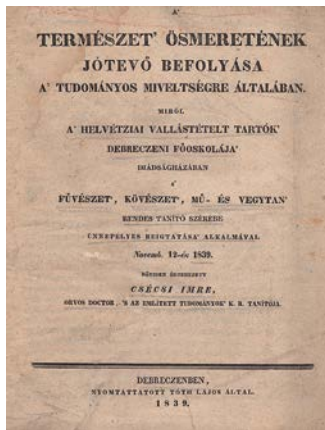
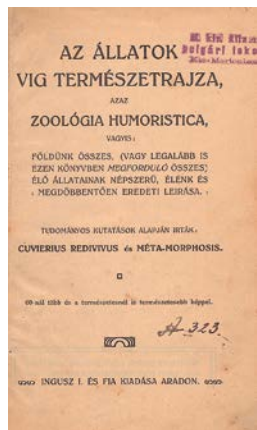
Pest, 1857. Pfeifer Ferdinánd. (4)+281+VI+324+VIIp. Szövegközi fametszetekkel.

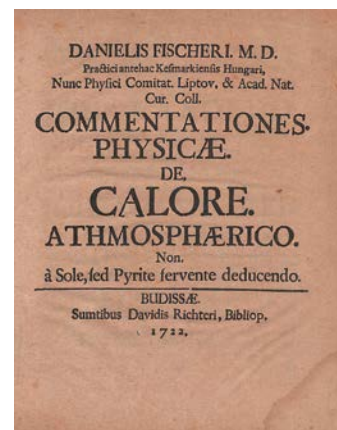
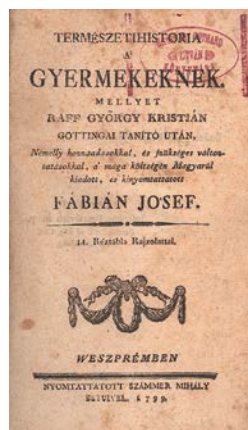
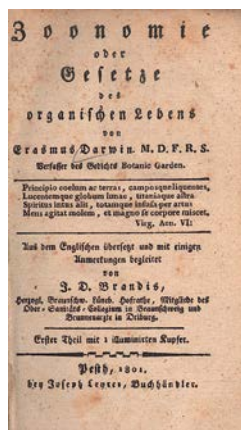
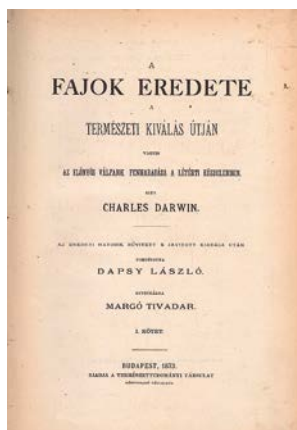
Az 1853-ban megjelent angol eredeti jelentős átdolgozásával született munka első kötetének nagy részében a kávé, tea, csokoládé, valamint a szeszes italok ismertetése olvasható, a második kötet pedig nagyrészt a kábítószerekkel és mérgekkel foglalkozik.

Korabeli félvászon-kötésben.

Contemporary half cloth.

30 000,-





175., 176., 177., 178. tétel

**175. DARWIN, CHARLES:**

A fajok eredete a természeti kiválás útján vagyis az élőnyős válfajok fenmaradása a létérti küzdelemben. Az eredeti hatodik bővített s javított kiadása után fordította Dapsy László. Revideálta Margó Tivadar. I-II. kötet.

Bp., 1873-1874. Magyar Természettudományi Társulat. XVI+(2)+303p.+1 kihajt. mell.; VII+361+(3)p.+1t.

Első magyar kiadás.

Enyhén kopottas, aranyozott gerincű, kiadói vászonkötésben. Az első kötet tábláinak szélei nedvességtől elszíneződtek, a második darab gerince javítva.

Slightly worn, original cloth, spine gilt. Covers of the first volume stained, second spine restored.

150 000,-

**176. DARWIN, ERASMUS:**

Zoonomie oder Gesetze des organischen Lebens von --. Aus dem Englischen übersetzt und mit einigen Anmerkungen begleitet von J. D. Brandis. I-IV. Theil(e).

Pesth, 1801. Joseph Leyrer. XXVI+(3)+30-444p.+1 színes t.; (4)+446p.+1 színes t.; XII+(3)+16-584p.+1 kihajt. t.; 464p. Az utolsó kötethez tartozó tábla hiányzik.

A szerző természettudós, az evolúciós elmélet megalkotójának nagyapja volt. Fő művének – amely először 1794-96-ban jelent meg angol nyelven – első magyarországi kiadása.

Korabeli papírkötésben. A gerinceken kis sérülésekkel.

Contemporary hardpaper. Spines slightly damaged. One plate missing.

200 000,-

**177. FÁBIÁN JOSEF:**

Természeti historia a' gyermekeknek. Mellyet Raff György Kristián göttingai tanító után, Némelly hozzáadásokkal, és szükséges változtatásokkal, a' maga költségén Magyarul kiadott, és kinyomtatott --.

Weszprémben, 1799. Számmer Mihály. (16)+668+(10)p.+14t.

A gimnáziumok számára készült tankönyv első magyar kiadása. A rézmetszetek Binder János Fülöp munkái.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. Festett előzéklappokkal.

Contemporary half leather. Spine richly gilt.

80 000,-

**178. FISCHER, (DÁNIEL) DANIEL:**

Commentationes physicae. De calore atmosphaerico. Non à Sole, sed Pyrite servente deducendo.

Budissae, 1722. David Richter. 68p.

Az értekezés szerzője Liptó és Szepes vármegye főorvosa volt.

Modern félbőr-kötésben. A levelek alsó sarkán halvány nedvességfolttal.

Modern half leather. Leaves slightly stained.

50 000,-



**179. GÁTI ISTVÁN:**

A' természet históriája, mellyben az Ásványoknak, Plántáknak és Állatoknak három világát azoknak meg-esmérterő bélyegeivel, természetekkel, hasznokkal, hazájokkal, Rendbe-szedve és a' gyenge Elmékhez alkalmaztatva, mind egygyütt Magyar Nyelven legelőször botsátja-ki --

Pozsonban, 1795. Wéber Simon Péter. X+300+(9)p. Egy levele (1-2p.) másolattal pótolva.

Az első magyar nyelvű, részletes természetrajzi munka első kiadása. 1798-ban másodszor is megjelent. A szerző református lelkész volt. Restaurált, korabeli félbőr-kötésben.

Restored, contemporary half leather. One leaf replaced by copy.

60 000,-

**180. HATVANI, (ISTVÁN) STEPHANUS:**

Introductio ad principia philosophiae solidioris

Debrecini, 1757. Per Georgium Kallai. XV+(1)+304p.+1 kihajt. mell.

A szerző a debreceni kollégium tanára volt.

Korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather.

80 000,-

**181. KATONA MIHÁLY:**

A' Föld' mathematica leírása. A' világ' alkotmányával együtt.

Rév-Komáromban, 1814. Özv. Weinmüllerné. XXXVI+436p.+4 kihajt. t. (2 színes)

A rézmetszetek Karacs Ferenc munkái.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. Festett előzéklapokkal. Szép példány.

Contemporary half leather. Spine richly gilt.

80 000,-

**182. KOVÁTS MIHÁLY:**

Első szófejtő magyar latán ásványnévtár. Lexicon mineralogicum triglottum etymologicum Latino Magyarico Germanicum primum. Deutsch Lateinisches Mineralogisches Wörterbuch. I-III. rész [egybekötve].

Pesthni, 1822. Trattner. XVI+163+XVI+(1)+18-59+IV+(1)+6-44p.

**Hozzákötvé:**

Mantissa lexicon mineralogicum Gallico Latinum, Anglico Latinum, Italico Latinum, Russico Latinum, Suecico Latinum, Danico Latinum continens

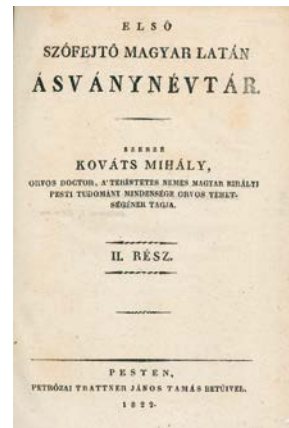
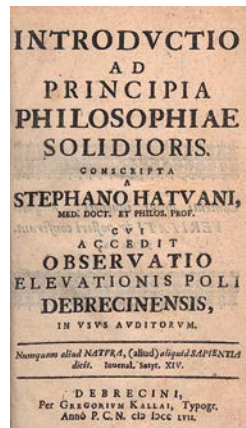
Pesthni, 1822. Trattner. IV+5-106+(2)p.

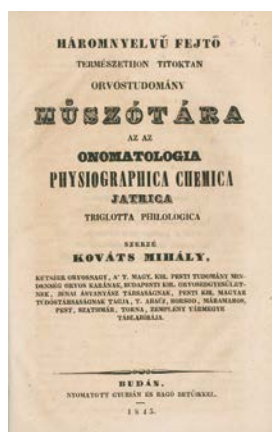
Kiadói kolligátum. A szerző orvos, kémikus, a Tudós Társaság levelező tagja volt. A nyelvújítás szellemében összeállított munkáját az „ásványnévgyártás” példaként emlegetik. Műszavai meghonosodtak a magyar szaknyelvben.

Korabeli papírkötésben. Körülvágtatlan példány.

Contemporary hardpaper.

80 000,-





183., 184., 185. tétel

**183. KOVÁTS MIHÁLY:**

Háromnyelvű fejtő természetthon titoktan orvostudomány műszótára az az onomatologia physiographica chemica jatrixa triglotta philologica. I-VII. rész [két kötetben].

Budán, 1845-1846. Gyurián és Bagó. (4)+VI+115+VI+117-472p.; (4)+473-590+(7)+598-683+(5)+690-830+(5)+836-1062p.

Az egyes részek önálló címlapokkal jelentek meg:

- I. Növényészsés szavai...
- II. Növénybölcsesség a'vagy háromnyelvű fejtő növénynév műszótár...
- III. Háromnyelvű fejtő ásványnév műszótár...
- IV. Háromnyelvű fejtő titoktan műszótár...
- V. Háromnyelvű fejtő szernév műszótár...
- VI. Háromnyelvű fejtő állatnév műszótár...
- VII. Háromnyelvű fejtő ember bontzolás műszótár...

A mű nyolcadik része (Háromnyelvű fejtő orvos-tudomány műszótár) példányunkból hiányzik.

A szerző orvos, kémikus, a Tudós Társaság levelező tagja volt. A tudományos ismeretterjesztést tekintette szívügyének. Számos saját műve mellett német szerzők munkáit fordította le. A nyelvújítás szellemében többek között az idegen műszavak magyarosításában is úttörő szerepe volt.

Korabeli papírborítóban.

Contemporary paper.

Győry: 197. old.

80 000,-

**184. MARGÓ TIVADAR, DR.:**

Darwin és az állatvilág

Pest, (1868.) Aigner Lajos. (4)+44p.+IIIt. (Külön-nyomat a „Természettudományi Közlöny” I. kötetéből.)

A szerző orvos, a darwinizmus egyik első magyarországi képviselője volt. Részt vett „A fajok eredete” magyarországi kiadásában, 1875-ben pedig fel is kereste az akkor már világhírű természettudóst.

Javított, enyhén foltos, kiadói papírborítóban. Körülvágtatlan példány.

Restored, slightly stained, original paper. Uncut.

20 000,-

**185. PEREGRINY ELEK:**

Természettörténet. Az ifjuság tanítására és házi használatra. Magyarázta --. 150 színezett ábrával 16 táblán. Uj kiadás.

Pest, 1852. Edelman Károly. 2t. (címkép+díszcímlap)+458+(17)p.+15t. (színes)

A mű először 1847-ben jelent meg.

Aranyozott gerincű, korabeli félvászonkötésben. A lapokon halvány rozsdafoltokkal.

Contemporary half cloth. Spine gilt. Leaves slightly stained.

80 000,-

**186. PORTA, JO(ANNES) BAPTISTA:**

Magiae naturalis, sive de miraculis rerum naturalium libri IIII.

Antverpiae, 1561. Ex officina Christophori Plantini. (16)+135+(2)p.

A nápolyi természettudós fő műve, melyet 15 éves korában írt. Először 1558-ban jelent meg, bár ekkor csak az első négy könyv. A teljes szöveg 1589-ben látott napvilágot. Az asztrológiával, metafizikai kérdésekkel, optikával és alkímiával foglalkozó munkában leírás olvasható a camera obscuráról is.

XVIII. századi papírkötésben.

18th-century hardpaper.

Poss.: Az első kötéstábla belső oldalán álló „est Samuelis Pataki mortui christo tum in vita tum in morte Salus” felirat tanúsága szerint a neves XIX. századi erdélyi orvos, Pataki Sámuel tulajdonában volt.

400 000,-

**187. SEGNER, (JÁNOS ANDRÁS) JOHANN ANDREAS:**

Astronomische Vorlesungen. Eine deutliche Anweisung zur gründlichen Kenntniss des Himmels. I-II. Theil(e).

Halle, 1775-1776. Johann Jacob Curts. (8)+416p.+IX kihajt. mell.; (3)+418-876+(6)p.+X-XVII kihajt. t.

A pozsonyi születésű szerző orvosi diplomája megszerzése után rövid ideig szülővárosában praktizált, de 1735-től már a göttingeni egyetemen, majd – hosszabb ideig – hallei egyetemen tanított. Ő alapította az ottani csillagvizsgálót, és a fizika, valamint a matematika mellett csillagászatot is tanított. Ez az egyetlen nyomtatásban megjelent asztronómai munkája. Tudomásunk szerint hazai árverésen még nem szerepelt.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

200 000,-

**188. (TÁNCSICS) STANCSICS MIHÁLY:**

Lényismeret azaz természethistória az ifjuság számára

Pozsonyban, 1842. Wigand Károly Fridrik. XII+229+(1)p.+1 színes, kihajt. t. (könyvomat)

Táncsics számos tankönyvet írt az 1840-es években, ezekben az idegen szakkifejezéseket saját képzésű magyar szavakkal igyekezett helyettesíteni (pl. az Állatország tartalomjegyzékében szerepelnek bőrállatok, csirányok, magzonyok, pesgék, tojanyok, buranyok és nemzönyök is).

Korabeli papírkötésben.

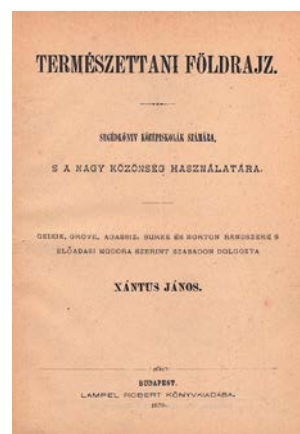
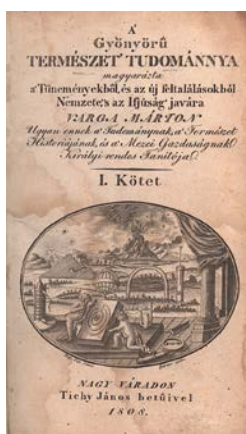
Contemporary hardpaper.

Drescher: 476.

80 000,-



186., 187., 188. tétel



189., 190., 191. tétel

**189. TÖKE, (ISTVÁN) STEPHANUS:**

Institutiones philosophiae naturalis dogmatico-experimentalis...

Cibinii Transylvanorum, 1736. Johannes Barth Senior. 1t.+(20)+224+(18)p.+6 kihajt. t. Az utolsó két levél, valamint a rézmetszetű táblák másolattal pótolva.

A szerző az enyedi főiskola tanára, a kor egyik legjelentősebb erdélyi természettudósa volt.

Javított gerincű, korabeli bőrkötésben. A címkép kis részben pótolva.

Contemporary leather. Spine restored. Last two leaves and the plates replaced by copies.

40 000,-

**190. VARGA MÁRTON:**

A' Gyönyörű Természet' Tudománya magyarul a' Tünetényekből, és az új feltalálásokból Nemzete', s az Ifjúság javára -- Ugyan ennek a' Tudománynak, a' Természet Historiájának, és a' Mezei Gazdaságnak Királyi rendes Tanítója. I-II. kötet.

Nagy Váradon, 1808. Tichy János betűivel. 1t. (rézmetszetű díszcímlap)+(14)+563+XIIp.+III kihajt. t.; 1t. (rézmetszetű díszcímlap)+ +VIII+IV+237+(2)p.+IV-V kihajt. t.

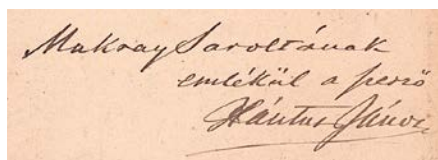
A magyar fizikátörténet egyik alapműve. M. Zemplén Jolán „A magyar fizika története a XVIII. században” című kötetében így méltatja: „Az amit Apáczai 1665-ben elkezdett, amit utána olyan kevesen folytattak, végre beteljesül Varga Márton háromkötetes munkájában. Létrejön magyar nyelven, korszerű feldolgozásban a teljes magyar nyelvű természettudomány”. A mellékletek és a két címlapot díszítő, bájos vignetták Karacs Ferenc munkái. Bár az előszóból és a táblaszámozásból is kitűnik, hogy eredetileg háromkötetesre tervezte a szerző művét, végül a csillagászati munka (A' Tsillagos Égnek és a' Föld Golyóbissának az ő tünneményeivel együtt való természeti előadása, s megesmértetése) önállóan látott napvilágot.

Modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Borda: 6315.

80 000,-

**191. XÁNTUS JÁNOS:**

Természettani földrajz. Segédkönyv középiskolák számára, s a nagy közönség használatára. Geikie, Grove, Agassiz, Burke, és Norton rendszere s előadási modora szerint szabadon dolgozta --.

Bp., 1879. Lampel Róbert (Vodianer F. ny.) (8)+183+(1)p.

Az első levélen a szerző ajánló soraival: „Makray Saroltának emlékül a szerző Xántus

János”. A címzett Makray László 1848-as huszár alezredes (Bem tábornok hadsegédje) lánya volt.

A ritka tankönyv árverésen való felbukkanásának sem találtuk nyomát, de a '48-as honvédfőhadnagy, természettudós és utazó dedikációja túlzás nélkül igazi kuriózumnak tekinthető.

Kiadói vászonkötésben.

Inscribed by the author. Original cloth.

300 000,-

**192. (ZAY SÁMUEL):**

Magyar mineralógia avagy az ásványokról való tudomány, melly A' Természet első Világának eddig esméretes minden-féle Szüleményeit Magyar Nyelven terjeszti előnkbe.

Komáromban, 1791. Wéber S. P. (16)+349p. A címlap másolattal pótolva.

Az egyik legkorábbi magyar ásványtani munka (öt évvel követte Benkő Ferenc úttörő művét). Zay nevéhez fűződik az ásvány szó elterjesztése.

Enyhén sérült, kopottas gerincű, korabeli papírkötésben.

Slightly worn, contemporary hardpaper. Spine slightly damaged. Title page replaced by copy.

150 000,-

**XVI. századi nyomtatványok****193. CICERO, M(ARCUS) T(ULLIUS):**

Rhetoricorum ad Herennium libri quatuor. -- de inventione libri duo.

(Velece), 1551. Joan. Gryphius. 273+(7)p.

**Hozzákötvé:**

Hermogenes Tarsensis:

-- de Arte Rhetorica... Antonio Bonfine Asculano interprete

(Venetiis, 1539. Joan. Anto de Nicolinis de Sabio.) 168 levél.

A második mű hazai művelődéstörténeti jelentőségét az adja, hogy a latin fordítást gondozó Bonfini Hunyadi Mátyás magyar királynak ajánlotta. A korabeli források megemlítik, hogy az első ízben Magyarországra érkező itáliai humanista a mű kéziratát is magával hozta ajándékként a magyar uralkodónak, amely nyilván bekerült a Bibliotheca Corviniana-ba. Nyomtatásban ekkor jelent meg először. Tudomásunk szerint hazai árverésen még soha nem szerepelt.

Emellett darabunkat páratlanul érdekessé (és értékessé) teszi, hogy a honi zsidóság két kimagasló alakja, Lów Lipót és Immánuel is birtokolta.

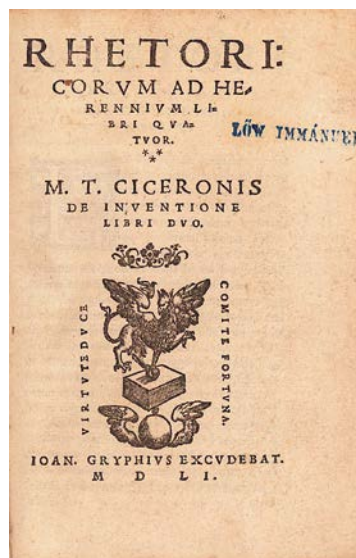
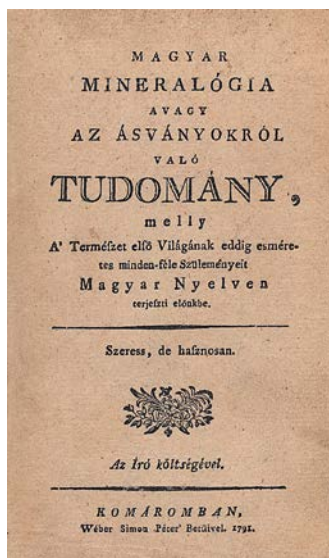
Erősen sérült, korabeli pergamenkötésben. A gerinc egy része, valamint a hátsó tábla hiányzik. Az első mű két levelének felső sarka hiányzik (ez a szöveget nem érinti).

Damaged, contemporary vellum. Back cover missing. Two leaves damaged.

Poss.: Az előzéklapon Lów Lipót autográf tulajdonosi bejegyzésével, az első mű címlapján Lów Immánuel gyűjteményi bélyegzőjével.

Apponyi: 1711.; BNH Cat 0

200 000,-



192., 193. tétel



### 194. (HABSBURG I. MIKSA NÉMET-RÓMAI CSÁSZÁR):

Die Ehr und mannliche Thaten / Geschichten unnd Gefehrlichaitenn des Streitbaren Ritters / unnd Edlen Helden Twerdanck. Zu Ehren dem Hochloblichen Hause zu Osterreich / und Burgiundien / tc. Zum Exempel aber unnd Vorbilde allen fürstlichenn Blut unnd Adels genossen Teutscher Nation. New zugericht / Mit schönen Figuren unnd lustigen Reimen volendet.

Frankfurt, (1553.) Christian Egenolff. (4)+CX levél. Három lap (XVII, LXXVIII, CVI) másolattal pótolva.

A szerző a művészetek és a tudomány pártolójaként udvarában számos humanistával vétette körül magát, sőt, költői vénát is érzett magában. Hóskölteményének fiktív főhőse Theurdank lovag viszontagságok és kalandok nyomán jut el kedveséhez, akivel egymáséi lesznek. A mű előképe Miksa utazása Burgundi Máriaéhoz, később i első feleségéhez. Kellő önkritikával a költemény stilsztikai javítását titkárára, Marx Treitsauerwein-ra és udvari papjára, Melchior Pfintzingre bízta. A mű illusztrálására a kor legnevesebb művészeit kérték fel. A fametszetek alkotói között találjuk Hans Burgkmairt, Hans Schäufeleint és Erhard Schönt is. A munka először 1517-ben látott napvilágot (pergamenen, főuraknak szánt ajándékként), majd 1519-ben már szélesebb közönséghez is eljutott. 1693-ig további hét kiadást ért meg. Gyönyörű fametszeteivel a korszak egyik legszebb díszműve volt.

#### Hozzákötvé:

Thournier / Kampff / unnd Ritterspiel / Inn Eroberunge aines Gefährlichenn Thürns / unnd Zauberer Schloss / Auch der Abentheuerlichen Insell / unnd Güldinn Schwerdts. Zu Ehren dem Hochgebornen Durchleuchtigen Fürsten und Hern Philipsen Princen auss Hispanien tc. Zu Bintz und Marienberg Ritterlich gehalten. Sampt anderen wunderbarlichen Bancketen / Lust und Freuden Spielen / köstlicher und kurtzweillicher Herlicheyten / Auss anschickung der Hochgebornen Durchleuchtigen Fürstinn. Fraw Marien zu Ungern unnd Behem Königin / Wittib. tc. zugericht und volbracht.

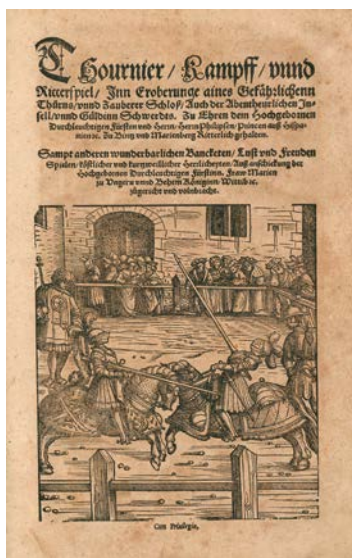
(Frankfurt, 1550. Christian Egenolff.) (31)p. Egy levél (D1) másolattal pótolva.

A gyönyörű fametszetekkel illusztrált díszmű egyetlen kiadása. Magyar vonatkozással is bír, hiszen a műben bemutatott lovagi torna szervezője Habsburg Mária németalföldi helytartó, II. Lajos magyar király özvegye volt. A spanyol trónörökös tiszteletére 1549-ben, Binche városában rendezett eseményen az Arthur-mondakör alapján kitalált történetet is előadtak a résztvevők. Az illusztrációk nagy részét a kolligátum első darabját képező Theurdank-műből vették át. Az előzőhöz hasonlóan dekoratív, annál jóval ritkább darab. Későbbi papírkötésben. Az első mű két levelének alsó sarka pótolva (szöveghiánnyal). Néhány metszet amatőr kéz által kiszínezve.

Later hardpaper. Three leaves (XVII, LXXVIII, CVI) from the first and one (D1) leaf of the second work replaced by copies. Some leaves of the first work with previous restoration (several loss of text and pictures).

VD16 M 1653., T 2391.; BNH Cat 0, 0

800 000,-



## Tokaj

**195. FISCHER, (DÁNIEL) DANIEL:**

De terra medicinali Tokayensi, a chimicis quibusdam pro solari habita, tractatus medico-physicus auctore --  
Wratislaviae, 1732. Apud Michaellem Hubertum. (12)+144p.

A szerző Liptó és Szepes vármegye főorvosa volt. Páratlanul ritka értekezésében az ún. tokaji föld gyógyászati felhasználásáról ír. Eszerint főleg köszvény ellen használták, gyógyiszapként, de hurutra, sőt pestisjárvány idején is javasolták. Először Johannes Crato von Krafftheim említi, aki három császárt is szolgált udvari orvosként, de Weszprémi István munkáiban is felbukkan.

Korabeli papírborítóban.

Contemporary paper.

Győry: 34. old.

80 000,-

**196. TOKAJ-HEGYALJAI ALBUM. KIADJA A TOKAJ-HEGYALJAI BORMÍVELŐ EGYESÜLET ÉS ELNÖKE BÁRÓ VAY MIKLÓS. SZERK.: DR. SZABÓ JÓZSEF – TÖRÖK ISTVÁN.**

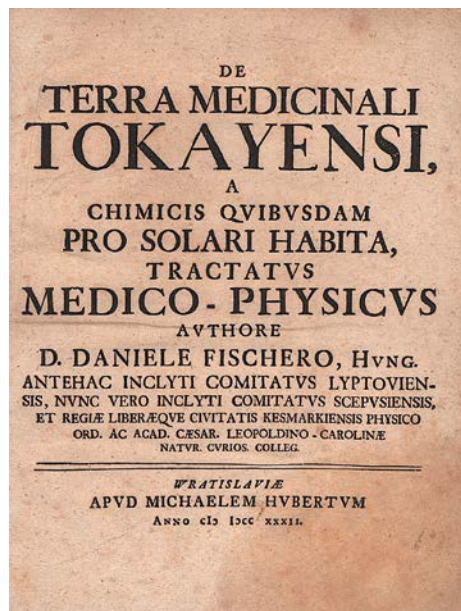
Pest, 1867. Emich. 1t. (könyomatú díszcímlap)+(6)+185+(2)p.+21t. (hártypapírral védett könyomatok)+1 kihajt. térk. Négynyelvű címlappal és szöveggel.

A kiadó Bormívelő Egyesület célja a borvidék megismertetése volt itthon és külföldön egyaránt. Ezt szolgálta a négynyelvű (magyar-német-francia-angol) szöveg is. Amint az előszó írja, mindenhol ismerik a tokaji bor minőségét, de azt hiszik, olyan kevés terem belőle, hogy csak a királyok asztalára juthat el. A kötet szerkesztői Szabó József egyetemi tanár és Török István helyi földbirtokos. A könyv tíz fejezetből áll, köztük földrajzi, földtani és a lakosságról szóló is olvasható benne. Emellett a jövőbeni vásárlókat meg kívánja ismertetni a terület bortermő képességével, minőségével, a tárolási és szállítási lehetőségekkel is. A vidék földtani és szőlőművelési térképét Szabó József készítette. Amellett, hogy a kötet a borvidék legrészletesebb tudományos igényű leírását adja, Keleti Gusztáv gyönyörű könyomatai az egyik legszebb magyar díszalbummá is emelik.

Restaurált, korabeli vászonkötésben.

Restored, contemporary cloth.

600 000,-



## Utazás

### 197. MAGYAR LÁSZLÓ:

-- délafrikai utazásai 1849-57. években. A MTA megbízásából sajtó alá egyengette... Hunfalvy János. Első kötet [unicus]. Pest, 1859. (Emich G. ny.) XVI[recte XVIII]+464p.+8t. (kőnyomatok)+1 színes, kihajt. térk.

A magyar Afrika-kutatás első jelentős alkotása. A szerző halála miatt a kiadás abbamaradt, a kézirat elveszett. A litográfiák a szerző rajzai nyomán Rohn Alajos pesti könyomdájában készültek.

#### Hozzákötvé:

-- délafrikai levelei és naplókivonatai. Kiadta Hunfalvy János.

Pest, 1857. Eggenberger Ferdinánd. 92p.+1 kihajt. térk.

Enyhén kopottas, korabeli vászonkötésben. A lapokon kis rozsdafoltokkal.

Slightly worn, contemporary cloth. Leaves slightly stained.

80 000,-



### 198. VÁLYI ANDRÁS:

Magyar Országának leírása. I-III. kötet.

Budán, 1796-1799. Királyi Universitas. 1t.+(20)+702+(2)p.; 1t.+(40)+736p.; 1t.+(16)+688p.

A mű az első magyar nyelvű, lexikonszerű, átfogó monográfia Magyarországról, mely egyben a helységnévtárak őseinek is tekinthető. A rézmetszetű címképek Czetter János Sámuel munkái. Vályi 1798-ban készített hozzá egy térképet is (Magyar országának földképe), amelyet Karacs Ferenc metszett rézlemezbe. Ez önálló lapnak tekinthető, a példányok túlnyomó részébe – már csak nagy mérete miatt sem – kötötték bele.

Aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather. Spine gilt.

300 000,-

### 199. (ZRÍNYI MIKLÓS) ZRINYI MIKLOS, GRÓF:

Ne bánts a' magyart. Irta: --. És most újjonnan ki-botsáttatott.

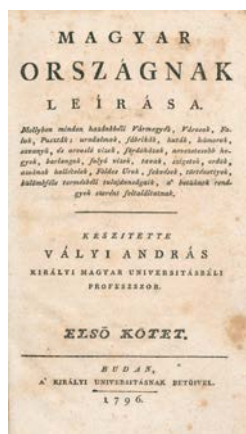
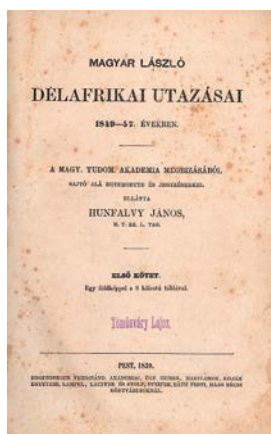
Maros-Vásárhelyen, 1790. (Ev. Ref. Koll. ny.) 94+(2)p.

A „Symbolum Illustrissimi Comitum Nicolai Zrinyi...” című, „Az török áfium ellen való orvosság”-ként is ismert mű második kiadása. Enyhén kopottas gerincű, korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather. Spine slightly worn.

Szűry: 5218.; Borda: 6447.


40 000,-



197., 198., 199. tétel



**A JEGYZÉKBEN HASZNÁLT RÖVIDÍTÉSEK:**



bet. = betűvel	n. = nélkül
é. = év	ny. = nyomda
H. = hely	p. = pagina
h. = hasáb	poss. = possessor
lev. = levél	prov. = proveniencia
lith. = könyomat	0 = a mű nem ismeri
mell. = melléklet	t. = tábla
mm = milliméter	térk. = térkép